

Datum raadsvergadering	13-01-2014	Registratienr.	SZ 14.4121972
Raadscommissie	W&I	Datum B&W besluit	21-01-2014
Datum raadscommissie	12-02-2014	Portefeuillehouder	Istha en Visscher
Bijlagen	2	Steller	Oosterhuis/Rozema
		Telefoon	5215
		E-mail	mathilda.oosterhuis@groningen.nl

Onderwerp

Nota Maatschappelijke Participatie

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. kennis te nemen van het inspraakverslag over de concept-nota maatschappelijke participatie;
- II. de nota maatschappelijke participatie vast te stellen.

(Publieks-)samenvatting

Deze nota gaat over het stimuleren van maatschappelijke participatie in onze Stad. We beschrijven in deze nota hoe we dit willen bereiken, hoe we dit willen faciliteren en welke instrumenten we hiervoor gaan inzetten. Ook geven we de financiële kaders aan.

Vooruitlopend op de overheveling van taken van het Rijk naar gemeenten brengen we in deze nota de verschillende regelingen op het terrein van maatschappelijke participatie bijeen. Op deze manier worden de activiteiten die vanuit de Participatiewet en de Wmo worden uitgevoerd dichterbij elkaar gebracht. We worden, zoals het nu lijkt, immers vanaf 2015 als gemeente ook verantwoordelijk voor de extramurale begeleiding, zowel begeleiding groep (AWBZ dagbesteding) als begeleiding individueel.

Bij het bevorderen van maatschappelijke participatie, gaan we minder uit van regelingen maar kijken we meer naar het resultaat "maatschappelijk actief". Ons vrijwilligersbeleid is hiervoor de basis. Sommige groepen mensen, zoals bijstandsgerechtigden en mensen met een beperking, hebben in onze ogen meer nodig. Deze mensen faciliteren en ondersteunen we extra. Uiteindelijk moet onze inzet opleveren dat:

- meer mensen in onze stad zich vrijwillig inzetten;
- meer bijstandsgerechtigden maatschappelijk actief zijn;
- mensen met een beperking mee kunnen blijven doen in onze Stad.

Op 26 november 2013 heeft het college de concept-nota Maatschappelijke Participatie *Meedoen maakt het verschil* vastgesteld en vrijgegeven voor inspraak. De inspraakperiode is gestart op donderdag 28 november 2013 en werd op woensdag 8 januari 2014 jl. afgesloten. Ondanks soms kritische noten wordt de koers van "Meedoen maakt het verschil" onderschreven. Veel vragen en zorgen worden geuit over de relatie tussen de beroepskracht en de vrijwilliger. Wat mag je van de vrijwilliger verwachten qua belastbaarheid en hoe staat het met verdringing van de beroepskracht door de vrijwilliger. In het inspraakverslag gaan wij hier verder op in. Ook komt het onderwerp de tegenprestatie regelmatig terug. Verder geeft een aantal medewerkers van instellingen aan behoefte te hebben aan gemotiveerde vrijwilligers. Dwang zou hierbij geen rol mogen spelen.

Tot slot is er behoefte om mee te denken over de concretisering en invulling van het beleid. Vanzelfsprekend maken wij hier gebruik van.

Met het inspraakverslag ronden wij de totstandkoming van de nota Maatschappelijke Participatie af. We leggen de nota nu aan u voor ter besluitvorming.

Inleiding

We zien kaders veranderen. Ontwikkelingen in de samenleving en overheveling van taken van het Rijk naar gemeenten (zorg, werk en jeugd) liggen hieraan ten grondslag. We zien een aanscherping van regelgeving en er komen nieuwe taken/instrumenten bij. Dit laatste moeten we uitvoeren met minder geld. Een gevolg hiervan is dat we de kracht van de samenleving beter zullen moeten benutten en dat we meer van mensen zelf gaan vragen. Dat betekent trouwens niet dat we mensen loslaten. Burgers die het niet op eigen kracht redden, bijvoorbeeld mensen met een beperking, faciliteren we extra.

We kiezen voor de oplossing om mensen zoveel mogelijk te stimuleren meer zelf te doen door actief te worden in onze samenleving. Dit draagt eveneens bij aan ontplooiing en ontwikkeling van mensen zelf. Bovendien kan het voor bijstandsgerechtigden een eerste stap zijn in hun ontwikkeling naar werk.

We informeren u in de nota Maatschappelijke Participatie ook over de uitwerking van de motie "onkostenvergoeding in participatienota" (pagina 9) en de motie "meer inzet en waardering voor vrijwilligerswerk" (pagina 13).

De raad heeft in juni 2013 de motie "onkostenvergoeding in participatienota" aangenomen met het verzoek aan het college om in de nota Maatschappelijke Participatie nadrukkelijk aandacht te besteden aan het vrijwilligersbeleid en de vergoeding van onkosten van vrijwilligers door instellingen. Bovendien heeft u ons verzocht om hierover met instellingen in gesprek te gaan.

In de motie "meer inzet en waardering voor vrijwilligerswerk" (juni 2013) verzoekt u het college een werkwijze te ontwikkelen waarbij nieuwe WWB-klienten in contact worden gebracht met vrijwilligersorganisaties en ook de bestaande klienten, die niet direct bemiddelbaar zijn, actief in kennis te stellen van de mogelijkheid om vrijwilligerswerk te doen. Eveneens heeft u verzocht om dit als onderdeel op te nemen in de nota Maatschappelijke Participatie. Ook hieraan geven we uitwerking.

Beoogd resultaat

Hoofddoel van deze nota is om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk burgers uit verschillende doelgroepen (vrijwilligers, bijstandsgerechtigden, mensen met een beperking) maatschappelijk actief worden en blijven in onze stad, ook als lichamelijke en/of geestelijke beperkingen dit lastiger maken. Daarnaast willen we de vrijwillige inzet van burgers waarderen.

Kader

Het voorstel bouwt voort op onderstaande visie/kadernota's:

- vrijwilligersnota "Investeren in sociaal kapitaal" (2007);
- Wmo meerjarenkader 2012 – 2015 "Samen sterk in Stad" (maart 2012);
- revisie Zicht op werk en participatie in Stad (juni 2012);
- visie en uitgangspunten met betrekking tot de vernieuwing van het sociale domein "Groningen voor elkaar" (oktober 2012).

Argumenten/afwegingen

Bij de voorstellen die we in deze nota presenteren is het uitgangspunt dat we burgers optimaal willen ondersteunen om maatschappelijk actief te worden in onze stad. We kunnen dit als gemeente echter niet alleen. We hebben in een beperkte mate invloed op het bevorderen van vrijwillige inzet en de manier waarop we deze mensen het beste kunnen ondersteunen. Onze rol is verbindend, faciliterend en daarnaast dragen wij zorg voor goede randvoorwaarden. Bovendien stellen we hiervoor geld beschikbaar.

We hebben er voor gekozen om zoveel mogelijk de eigen kracht van burgers te benutten en die van zijn of haar directe omgeving. Dit sluit aan bij de visie van de Wmo: *"We willen dat Stadgers mee (blijven) doen in onze stad. Dat is het hoofddoel. Het ontplooiën van burgerkracht is daarbij onze sleutel. Wij willen participatie bevorderen door samenredzaamheid en zelfredzaamheid te versterken en waar nodig te ondersteunen."*

Het vrijwilligerswerkbeleid is de basis. Vanuit dit beleid ondersteunen en activeren we alle inwoners in onze stad om maatschappelijk bij te dragen.

Sommige mensen, bijvoorbeeld de groep mensen met een bijstandsuitkering of mensen met een beperking, hebben in onze ogen meer nodig. Deze groep faciliteren en ondersteunen we daarom extra. Hiervoor zetten we dan ook specifieke instrumenten in. De uitvoering doen we niet altijd zelf. We kiezen ervoor om hierbij zoveel mogelijk gebruik te maken van de expertise van zorgaanbieders

en onze partners in het maatschappelijk veld. Zij staan immers dicht bij de burger en zijn hierin meer deskundig. Wij dragen zorg voor het scheppen van goede randvoorwaarden en faciliteren dit.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

Vanaf januari 2013 hebben we in diverse werkgroepen samen met zorgaanbieders, re-integratiedienstverleners en het maatschappelijk veld gesproken over dit thema en de manier waarop we dit in onze stad het beste kunnen vormgeven. De uitkomsten van de werkgroepen en de onderzoeken op het terrein van vrijwillige inzet dienden als basis voor de concept-nota Maatschappelijke Participatie.

De inhoud van de concept-nota hebben we in de raadscommissie van december 2013 met u besproken. Daarnaast hebben we de nota tijdens de inspraakperiode besproken met maatschappelijke instellingen, zorgaanbieders, de Cliëntenraad Groningen (Wet werk en bijstand/SW) en vertegenwoordigers van de Adviesorganen (WMO-platform, Adviesraad voor het gehandicaptenbeleid, Ouderenraad, SOOG). Verder hebben wij op 6 januari 2014 een inspraakavond georganiseerd. Medewerkers van instellingen, vrijwilligers, cliëntenraden en belangenvertegenwoordigers waren hierbij aanwezig. Bijna 100 mensen hebben deze avond bezocht.

Naast een mondelinge bespreking konden inwoners van de gemeente Groningen (of belanghebbenden) schriftelijk reageren op de nota. We hebben hiervoor een oproep geplaatst in de Gezinsbode in week 49 en we hebben een herhaalde oproep geplaatst in week 51. Ook was het mogelijk om de nota te downloaden (en te reageren) via de gemeentelijke website. Verder lag de nota ter inzage bij het gemeentelijk Informatiecentrum.

Een aantal mensen heeft op de inspraakavond aangegeven graag betrokken te willen worden wat betreft de nadere invulling en concretisering van het beleid. De Adviesorganen hebben dit eveneens schriftelijk kenbaar gemaakt. Vanzelfsprekend maken wij gebruik van dat aanbod.

De inspraakreacties hebben niet geleid tot aanpassingen van onze koers. Een aantal opmerkingen heeft geleid tot aanscherping van de concept-tekst. In het inspraakverslag geven we aan op welke punten dat het geval is. Ook nemen we een aantal adviezen mee bij de verdere uitwerking van ons beleid op dit terrein.

Financiële consequenties

De kosten van onze inzet dekken we binnen de bestaande budgetten:

- budget vrijwilligerswerkbeleid (gemeentefonds);
- participatiebudget;
- rijkssubsidie voor de Sociale Werkvoorziening;
- AWBZ –begeleiding vanaf 2015.

Realisering en evaluatie

Over de nadere uitwerking en realisatie van de nota Maatschappelijke Participatie verwijzen we u naar de planning. Deze treft u aan in bijlage 5 van de nota. Begin 2018 leggen we de eindevaluatie van deze nota aan u voor.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. R.L. (Ruud) Vreeman

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'R' shape with a vertical line extending downwards from the left side.

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

A handwritten signature in blue ink, featuring a large, stylized 'M' shape with a horizontal line extending to the right.

Eindverslag inspraak nota Maatschappelijke Participatie 'Meedoen maakt het verschil'

Inleiding

Eind november 2013 gaf het College van B&W van de gemeente Groningen de conceptnota 'Meedoen maakt het verschil' vrij voor inspraak. De inspraakperiode is gestart op donderdag 28 november 2013 en eindigde op woensdag 8 januari 2014. In deze nota brengen wij verslag uit van het verloop van de procedure, de resultaten en de conclusies. Vervolgens geven wij de mondelinge en schriftelijke naar voren gebrachte zienswijzen weer, voorzien van onze reactie waarbij we gemotiveerd aangeven of dit tot wijzigingen in onze nota heeft geleid.

In de bijlage treft u de schriftelijke reacties aan van de Cliëntenraad Groningen (Wet werk en bijstand/SW), de Adviesorganen (WMO-platform, Adviesraad voor het Gehandicaptenbeleid, Ouderenraad en het SOOG), MEE Groningen en van de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV). Ook vindt u in de bijlage de verslagen van de inspraakavond.

Procedure

Op 28 november 2013 is de conceptnota 'Meedoen maakt het Verschil' voor inspraak vrijgegeven. De raad is hierover per brief van 28 november 2013 geïnformeerd. De inhoud van de conceptnota hebben we afgelopen periode besproken met maatschappelijke instellingen, zorgaanbieders, de Cliëntenraad Groningen en de Adviesorganen. Daarnaast was het mogelijk om schriftelijk op de nota te reageren. We hebben hiervoor een oproep geplaatst in de Gezinsbode in week 49 en we hebben een herhaalde oproep geplaatst in week 51. Ook was het mogelijk om de nota te downloaden (en te reageren) via de website van de gemeente Groningen. De nota lag eveneens ter inzage bij het Gemeentelijk Informatiecentrum.

Verder hebben we een inspraakbijeenkomst georganiseerd. Deze vond plaats op maandagavond 6 januari 2014. Vrijwilligers, medewerkers van instellingen, cliëntenraden en belangenvertegenwoordigers waren hierbij aanwezig. Bijna 100 mensen hebben deze avond bezocht.

Resultaten

Naast de reacties die we hebben opgehaald tijdens de inspraakavond, hebben de adviesorganen, een aantal burgers en instellingen ieder vanuit hun eigen deskundigheid uitgebreid schriftelijk gereageerd op de conceptnota. Wij waarderen dit zeer. In totaal ontvingen we tien schriftelijke reacties. Dit waren vooral inhoudelijke reacties, maar in een aantal gevallen werden er ook suggesties gedaan tot wijziging van teksten.

Ondanks soms kritische noten wordt de koers van 'Meedoen maakt het verschil' onderschreven. We constateren dat een aantal inspraakreacties betrekking heeft op de tegenprestatie. Ook worden er veel vragen gesteld en zorgen geuit over de relatie tussen de beroepskracht en de vrijwilliger. Wat mag je van de vrijwilliger verwachten qua belastbaarheid en hoe staat het met verdringing van de beroepskracht door de vrijwilliger. Verder geeft een aantal medewerkers van instellingen aan behoefte te hebben aan gemotiveerde vrijwilligers. Dwang zou hierbij geen rol mogen spelen.

Tot slot is er behoefte om mee te denken over de concretisering en invulling van het beleid. De Adviesorganen hebben dit eveneens kenbaar gemaakt in hun schriftelijke reactie. Ze willen graag betrokken worden bij het vervolgproces.

Conclusie

Samenvattend mogen we concluderen dat er een enorme betrokkenheid is op dit beleidsterrein. De algemene conclusie uit de inspraakronde is dat de visie en ambitie rondom Maatschappelijke Participatie wordt onderschreven. De inspraakreacties hebben dan ook niet geleid tot aanpassing van onze koers. Een aantal reacties leidt tot aanscherping van de concepttekst. Hieronder geven we aan op welke punten dat het geval is. Ook nemen we een aantal adviezen mee bij de verdere uitwerking van ons beleid op dit terrein. Vanzelfsprekend maken wij hierbij gebruik van het aanbod tot meedenken en meedoen zoals dat door de verschillende partijen is gedaan.

Reacties op de conceptnota 'Meedoen maakt het verschil', een kijk op maatschappelijke participatie in Groningen

	Opmerkingen	Reactie College	Indien het consequenties heeft voor de nota (aanpassingen e.d.)
1.	<p><u>Raadscommissie Werk en Inkomen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vrijwilligerswerk moet gezien worden als een volwaardige activiteit. ▪ Het thema verdringing zien we een aantal keren terugkomen. Het gaat hierbij om de verdringing van de beroepskracht door de vrijwilliger. Om verdringing te voorkomen moet de gemeente hierover onder andere afspraken met werkgevers maken, dit punt zou ook in de verordening opgenomen moet worden. ▪ Vrijwilligerswerk zou positiever benaderd moeten worden ▪ Een aantal partijen maakt een opmerking over vrijwilligerswerk en sanctioneren. De ene partij wil hier terughoudender mee omgaan dan de ander. ▪ Vrijwilligersmakelaar: deze mensen kunnen zelf 	<p>Mee eens, dat het werk betaald of onbetaald is doet niet ter zake, het gaat om de kennis en kunde van de betreffende medewerkers. Het draagt bovendien bij aan structuur en sociale contacten.</p> <p>Terechte constatering. Staat als zodanig in de nota en daar waar dat kan maken wij afspraken met vakbonden en bedrijven. Waar het kan, leggen we deze afspraken schriftelijk vast.</p> <p>Wij leggen vanaf 2014 extra accent op de waardering van het vrijwilligerswerk, mede om te laten zien dat vrijwilligerswerk zinvol, leuk en leerzaam is.</p> <p>Zoals in de nota staat is vrijwilligerswerk vrijwillig. Pas wanneer iemand wel wat kan, maar op geen enkele manier wil participeren, kan (in de toekomst) in het kader van de tegenprestatie een maatregel aan de orde komen. Dit laatste vloeit dan voort uit de wet.</p> <p>Op dit moment is Stiel de makelaar</p>	<p>Nemen we mee in de verdere uitwerking.</p>

	<p>hun publiciteit verzorgen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wat betreft de tegenprestatie zijn de meningen verdeeld. Voor een belangrijk deel worden de uitgangspunten van het college onderschreven. ▪ Het is niet duidelijk voor welke organisaties het UWV toestemming wil geven om vrijwilligerswerk te doen. ▪ Het vervoer voor mensen met een beperking moet goed op orde blijven. ▪ Klanten van de sociale dienst moeten altijd individuele ondersteuning kunnen krijgen als zij zelf naar regulier werk solliciteren. ▪ De keuze voor het soort vrijwilligerswerk moet iemand zelf kunnen maken. 	<p>vrijwilligerswerk. Zij verzorgen zelf hun publiciteit.</p> <p>Als in de loop van 2014 de wetgever hierover een regeling verlangt, komen we hierop terug.</p> <p>We gaan hierover met het UWV in gesprek.</p> <p>Wij onderschrijven dit uitgangspunt. Wel willen we het vervoer stroomlijnen, zodat we efficiënter kunnen omgaan met de kosten.</p> <p>Wij vragen maatschappelijke organisaties in onze stad om klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te helpen maatschappelijk actief te worden. Als klanten zich na een periode van maatschappelijk participeren zo hebben ontwikkeld dat de afstand tot de arbeidsmarkt overbrugbaar is, kunnen ze worden toegeleid naar een andere dienstverleningslijn. In de nota 'Dienstverlening Werk & Participatie' beschrijven we hoe de dienstverlening aan klanten er uitziet vanaf 1 januari 2014. Deze nota is in december 2013 door het college vastgesteld.</p> <p>Deze visie is ook het uitgangspunt in deze nota.</p>	<p>We nemen dit mee bij de verdere uitwerking.</p>
2.	<p><u>Mevrouw van Oosten, inspreker raadscommissie</u></p>		

	<ul style="list-style-type: none"> Vraagt zich af of inspreken nut heeft. In de gebruikelijke advertentie in de Gezinsbode is het feit dat kan worden ingesproken, niet goed weergegeven. Verder verzoekt de spreker de nota op papier beschikbaar te stellen. Spreker verzoekt dit te corrigeren. 	<p>Correctie heeft plaatsgevonden. In week 51 hebben we een (aangepaste) herhaalde oproep in de Gezinsbode geplaatst.</p>	
3.	<p><u>Mevrouw de Ruiters van FNV Lokaal Groningen, inspreker raadscommissie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> De FNV is bezorgd over verdringing van regulier werk als gevolg van de invoering van de tegenprestatie. De lokale economie wordt hierdoor gedupeerd. De uitvoering van participatie van grote groepen bijstandsgerechtigden wordt bij instellingen belegd. Maatwerk verdwijnt en hierdoor komen bijstandsgerechtigden onderaan de pikorde te staan. 	<p>Wij zijn ons hiervan bewust. Wij zullen ook hierover met hen in gesprek gaan. Overigens moet het gaan om onbeloonde maatschappelijk nuttige (additionele) werkzaamheden. Formeel is er dan geen verdringing. Activiteiten mogen niet het karakter hebben van betaald werk.</p> <p>Wij zijn van mening dat instellingen juist de expertise en deskundigheid in huis hebben om deze groepen te activeren en om bovendien de juiste begeleiding te bieden in hun ontwikkeling (naar werk).</p>	
4.	<p><u>Adviesorganen Groningen (WMO-platform Groningen, Ouderenraad, SOOG, Adviesraad voor het Gehandicaptenbeleid)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Het aantal vrijwilligers in Groningen is al vrij hoog (75.000). De adviesorganen vragen zich af of het wel mogelijk is om het aantal vrijwilligers te vergroten. 	<p>Door het aanboren van nieuwe doelgroepen (etnisch culturele minderheden, jongeren, ouderen) denken wij het aantal vrijwilligers nog te kunnen vergroten. Een kwart van de bijstandsgerechtigden doet nog geen</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er zou een waarderingsvergoeding moeten komen voor het doen van vrijwilligerswerk en hiervoor zou de gemeente geld beschikbaar moeten stellen. ▪ Ook buiten de zorgsector is behoefte aan vrijwilligers die zich voor langere tijd binden. ▪ De huidige inzet van vrijwilligers kenmerkt zich door korte inzet voor een korte periode, veelal op projectbasis. Hierdoor kunnen problemen in de continuïteit van het werk ontstaan. ▪ De verhouding vrijwilligers en beroepskrachten vraagt om bijzondere aandacht. Er bestaat het 	<p>vrijwilligerswerk, maar is wel gemotiveerd dit te gaan doen. Ook hier zien wij kansen.</p> <p>Waardering willen wij op een andere manier vormgeven, dan het geven van een geldelijke vergoeding; dit laatste is namelijk onbetaalbaar voor de gemeente. Wij willen onze waardering laten blijken door bijvoorbeeld het uitreiken van een Jong Goud Award, aandacht voor vrijwilligerswerk in de media en vrijwilligers in de gelegenheid te stellen om aan deskundigheidsbevordering te doen.</p> <p>Mee eens, de reden waarom wij hier de nadruk op de zorgsector leggen is omdat wij constateren dat vooral deze sector moeite heeft om in te spelen op de vraag naar kortdurend vrijwilligerswerk. Veel zorg-gerelateerd werk vraagt om langdurige vrijwillige inzet.</p> <p>Wij onderkennen deze ontwikkeling en de problemen die dit kan opleveren voor de continuïteit. Wij spelen hierop in door vrijwilligersorganisaties via een gericht aanbod deskundigheidsbevordering te laten experimenteren met verschillende vormen van vrijwillige inzet. Ook ondersteunen wij hen met het werven van vacatures.</p> <p>Het gevaar van verdringing onderkennen wij. Ons standpunt is dan ook dat wij het</p>	<p>Zin aanpassen: In alle sectoren is behoefte aan vrijwilligers die zich voor langere tijd verbinden aan bepaalde werkzaamheden, terwijl [...] te willen voeren. Vooral de zorgsector laat deze behoefte zich sterk gelden. Wij vragen de makelaar [...] in kan spelen.</p> <p>Nemen we mee in de uitwerking.</p>
--	--	--	--

	<p>gevaar van verdringing ten opzichte van beroepskrachten en het stellen van oneigenlijke eisen aan vrijwilligers. De grenzen tussen beroepskracht en vrijwilliger zouden goed gecontroleerd moeten worden, bijvoorbeeld door de makelaar.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Er is onvoldoende diversiteit aangebracht tussen de verschillende soorten vrijwilligers, dit is echter wel van belang voor de ondersteuning, coaching en andere typen van begeleiding. ▪ Vier uur vrijwilligerswerk per jaar voor ambtenaren is sympathiek, maar symbolisch. Vrijwilligersorganisatie hebben meer aan structurele voorzieningen zoals ondersteuning bij de administratie, goedkoper inkopen e.d. 	<p>vrijwilligerswerk zien als aanvulling op de werkzaamheden van de beroepskracht en er dus geen sprake mag zijn van verdringing. Wij gaan hierover ook in gesprek met de vakbonden en de ondernemingsraden van bedrijven om verdringing te onderzoeken en te voorkomen.</p> <p>Verder brengen wij via onderzoek de samenwerking tussen vrijwilliger en beroepskracht in kaart om zo een scherper beeld te krijgen van de overlap in taken, werkzaamheden en verantwoordelijkheden. De controle hierop is in eerste instantie een zaak van de organisatie die de beroepskrachten en de vrijwilligers aanstuurt. Wij zien hierin geen taak voor de makelaar weggelegd.</p> <p>Wij zijn ons er terdege van bewust dat er verschillende groepen vrijwilligers zijn, ieder met hun eigen achtergrond, motivatie en beschikbare tijd. In onze nota hebben wij gekozen voor een indeling in drie groepen. Maar in principe vallen alle te onderscheiden groepen onder de werking van het reguliere vrijwilligerswerkbeleid.</p> <p>Wij bieden onze werknemers de mogelijkheid om 4 uur binnen reguliere werktijd aan NL Doet deel te nemen. Hier gaat zeker enige symboolwerking van uit, maar het is ook wel degelijk bedoeld om onze maatschappelijke betrokkenheid vorm en inhoud te geven. Via</p>	
--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Instellingen die geen gebruik willen maken van vrijwilligers zouden pas een subsidie of ondersteuning mogen ontvangen als zij ook vrijwilligers toelaten. ▪ Mensen met een beperking verdienen dat hun recht wordt gedaan. De mogelijkheden van deze groep moet serieus worden onderzocht en bovendien zou deze groep voorrang moeten krijgen in het bemiddelen naar zinvolle, betaalde arbeid. ▪ Financiële kaders. De gemeente gaat uit van budgetten die door het Rijk beschikbaar zijn gesteld en die (deels) geoormerkt zijn. Waarom is er niet gekeken naar de totale gemeentelijke 	<p>de jaarlijkse Beursvloer kunnen vrijwilligersorganisaties incidentele en structurele werkzaamheden/activiteiten uitzetten waarop het bedrijfsleven zich kan inschrijven. Het gaat hierbij ook om ondersteuning op het gebied van ICT en administratie.</p> <p>Wij willen alle organisaties zonder winstoogmerk motiveren om eigen vrijwilligersbeleid te ontwikkelen en daar waar dat mogelijk is vrijwilligers een plek te bieden. Bij aanbestedingen maken we wel al gebruik van het principe Social Return on Investment, waarbij diegene die de kavel krijgt ook een sociale verplichting op zich neemt ten gunste van de inwoners van de stad Groningen.</p> <p>In februari 2014 zullen we (als uitvoering van de motie 'Weten waar kwaliteiten liggen') een plan van aanpak voor het in beeld brengen van het arbeidspotentieel van de WWB klanten aan de raad presenteren. In het wetsvoorstel Participatiewet zijn ook mogelijkheden opgenomen (o.a. via aanvullende loonkostensubsidies) om mensen met een beperking een betaalde baan te bieden.</p> <p>Gezien de economische lastige tijden moeten we onze plannen op dit terrein uitvoeren binnen de financiële kaders die door de raad in de begroting zijn aangegeven.</p>	
--	---	---	--

	<p>begroting? Niet slechts de rijksbudgetten dienen hiervoor ter financiering aangewend te worden.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezorgdheid rondom overvraging van Stip medewerkers. Dit gelet op de veelheid van onderwerpen die de Stip medewerkers, samen met de sociale gebiedsteams, dienen te behandelen. ▪ De adviesorganen stellen verder nog een aantal vragen met betrekking tot de tegenprestatie. 	<p>Wij begrijpen deze bezorgdheid. Stip medewerkers zullen we door het geven van voorlichting meer bij de ontwikkelingen betrekken. Bovendien zullen wij vanuit de gemeente de Stip's voor deze nieuwe taken moeten toerusten en faciliteren. Wij nemen dit mee binnen de gebiedsgebonden aanpak.</p> <p>Als het wetsvoorstel met betrekking tot de tegenprestatie (WWB-maatregelen) is vastgesteld, nemen we deze vragen mee in de uitwerking.</p>	<p>We zullen hierover een zin toevoegen aan de nota (pagina 13).</p>
5.	<p><u>Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vereniging NOV adviseert om op een positieve, niet verplichtende manier om te gaan met de tegenprestatie, zodat het doen van vrijwilligerswerk altijd een keuze blijft voor iedereen. 	<p>Wij onderschrijven dit uitgangspunt dat vrijwilligerswerk vrijwillig moet zijn. Wij zijn van mening dat we pas in de laatste plaats de tegenprestatie (overigens naar vermogen) moeten opleggen. Het gaat dan om de groep bijstandsgerechtigden die op geen enkele manier willen participeren.</p>	
6.	<p><u>Mevrouw Postema, inwoner van de gemeente Groningen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Door haar situatie vindt zij het lastig om vrijwilligerswerk te bemachtigen en te behouden. Hiervoor vraagt zij aandacht. 	<p>Wij hebben hierover contact met haar gezocht. Bovendien zullen wij de punten die zij aangeeft meenemen in het gesprek met het UWV.</p>	

7.	<p><u>Mevrouw Duipmans, inwoner van de gemeente Groningen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vanuit Wajong perspectief stelt betrokkene een aantal vragen. Deze vragen hebben vooral betrekking op het wetsvoorstel Participatiewet. 	<p>Wij hebben hierover met betrokkene contact gehad. Wij zullen haar vragen meenemen bij de uitwerking als de Participatiewet is vastgesteld.</p>	
8.	<p><u>Mevrouw Bouwman, inwoner van de gemeente Groningen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Betrokkene vraagt aandacht voor het (op eigen initiatief) doen van vrijwilligerswerk in relatie tot de vergoeding die daar tegenover staat. 	<p>Wij zullen de geschetste financiële situatie uitzoeken en hierover een terugkoppeling verzorgen aan betrokkene.</p>	
9.	<p><u>Mevrouw van Oosten, inwoner van de gemeente Groningen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het begrip vrijwilligerswerk is onduidelijk. ▪ Gaan medewerkers binnen werktijd vrijwilligersvacatures vervullen en is dit incidenteel of structureel. 	<p>Vrijwilligers zijn er in alle soorten en maten. Als het gaat om motivatie, tijdsbesteding, voorkeur voor werkzaamheden, mate van zelfstandigheid en de behoefte aan begeleiding. Dé vrijwilliger bestaat niet. Vrijwilligerswerk heeft in ieder geval de volgende kenmerken: het is onbetaald, onverplicht, het komt ten goede aan anderen of de samenleving en het kent enige mate van organisatie.</p> <p>Medewerkers van de gemeente Groningen krijgen de gelegenheid om binnen werktijd vier uur per jaar deel te nemen aan NL Doet.</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hoeveel vrijwilligers zijn er eigenlijk en volgens welke norm? ▪ Wat is maatschappelijk actief zijn? Is hier sprake van vindingrijkheid van organisaties of wordt hiermee (vrijwilligers)werk verdrongen. 	<p>Het in de nota genoemde aantal van 75.000 vrijwilligers is gebaseerd op het gegeven dat circa 45% van de Nederlanders ouder dan 18 jaar vrijwilligersbeleid doet. Volgens het CBS rapport Sociale Samenhang: Participatie, Vertrouwen en Integratie uit 2010 doet echter 18% van volwassen Stadgers vrijwilligerswerk wat neerkomt op 30 duizend vrijwilligers. Het verschil zit vooral in de definitie. Het eerste percentage (45%) heeft betrekking op het aandeel volwassenen dat zich in het afgelopen jaar minstens één keer onbetaald heeft ingezet voor een organisatie of een vereniging. Bij het tweede (18%) gaat het om het aandeel volwassenen dat zichzelf als vrijwilliger beschouwt op het moment van het onderzoek en (structureel) onbetaalde werkzaamheden verricht voor een instelling.</p> <p>Maatschappelijk actief zijn is het ontplooiën van (onbetaalde) activiteiten met de intentie (samen) iets voor anderen en/of de samenleving te doen. Het gevaar van verdringing onderkennen wij. Ons standpunt is dan ook dat wij het vrijwilligerswerk zien als aanvulling op de werkzaamheden van de beroepskracht en er dus geen sprake mag zijn van verdringing. Wij gaan hierover ook in gesprek met de vakbonden en de ondernemingsraden van bedrijven om verdringing te onderzoeken en te voorkomen.</p>	
--	--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uit wat voor werk dient de tegenprestatie te bestaan? Nu is het nog een bevoegdheid. Groningen moet zeker niet voor de troepen uitlopen. Het zou de stad sieren om voor haar burgers op te komen vooral voor diegenen die het zonder overheid niet zullen redden. Een verplichte tegenprestatie moet dan ook met klem worden bestreden. ▪ Bijstandsgerechtigden worden onderzocht op mogelijke talenten. Worden zij van te voren ingelicht over het doel waarom dit gebeurt? 	<p>De tegenprestatie bestaat uit 'onbeloonde maatschappelijke nuttige werkzaamheden', om zo iets terug te doen voor het ontvangen van een uitkering. Wij hebben dit nog niet verder uitgewerkt. De uitwerking hiervan komt aan de orde als de wetgever hierover in de loop van 2014 een regeling verlangt. Onze keuzes zullen we dan vast moeten leggen in een verordening.</p> <p>In februari 2014 zullen we (als uitvoering van de motie 'Weten waar kwaliteiten liggen') een plan van aanpak voor het in beeld brengen van het arbeidspotentieel van de WWB klanten aan de raad presenteren. Communicatie aan bijstandsgerechtigden is hierin een onderdeel.</p>	
10.	<p><u>Vrijwilligersmakelaar Stiel</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ P.11 Financieel kader en voetnoot: de maatschappelijke stage wordt met ingang van het schooljaar 2015-2016 beëindigd en niet per schooljaar 2014-2015. ▪ P. 10 Tweede alinea van onder: de zin <i>In het kader van buurtwelzijn [...] omgaan met dit dilemma</i> dekt de lading niet. ▪ P. 10 Tweede alinea van onder: de zin <i>Ook brengen wij via experimenten in de Stip's [...]</i> 	<p>Klopt, wij passen de tekst en de bedragen aan</p> <p>Klopt, het gaat vooral over het jeugd- en jongerenwerk</p> <p>Klopt, het betreft onderzoek</p>	<p>Dit betekent dat bij het bedrag onder 2015 8/12 deel van het budget maatschappelijke stage opgeteld moet worden, zijnde 125.333 euro. In totaal komt daar nu te staan: 653.000 euro. De jaartallen in de voetnoot wijzigen wij in 2015-2016.</p> <p>Oude zin vervangen door: Als investering in het jeugd- en jongerenwerk trainen wij alle medewerkers in het omgaan met het dilemma beroepskracht – vrijwilliger.</p> <p>Oude zin vervangen door: Via onderzoek brengen wij de samenwerking tussen</p>

	<p><i>krijgen</i> dekt de lading niet, het gaat niet om experimenten, maar onderzoek</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ P. 11 Tweede alinea van onder: de zin <i>Vanaf 2015 bekijken wij samen met [...] vrijwilligerswerk</i> kan eruit. Dit is iets wat wij al jaarlijks doen via een Programma van Eisen. 	Mee eens.	<p>vrijwilligers en beroepskracht in kaart [...] te krijgen.</p> <p>Zin verwijderd.</p>
11.	<p><u>Cliëntenraad Groningen (Wet werk en bijstand/SW)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De Cliëntenraad Werk en Participatie zet kritische kanttekeningen bij de nota, de Cliëntenraad is vooral bezorgd over (gedwongen) vrijwilligerswerk voor de onderkant van de samenleving, zonder perspectief op betaald werk. ▪ Vrijwilligers mogen niet worden geplaatst in wegbezuinigde banen. 	<p>We willen dat zoveel mogelijk mensen in onze stad betaald werk hebben. Dit geldt ook voor mensen voor de onderkant van de samenleving. Deze nota gaat over maatschappelijke participatie, anders dan door het verrichten van regulier werk. Voor bijstandsgerechtigden willen wij vrijwilligerswerk zo inzetten dat het een eerste stap kan zijn om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen waardoor de kans op betaald werk toeneemt. Wat betreft de tegenprestatie het volgende. Als in de loop van 2014 de wetgever hierover een regeling verlangt, komen we terug op de inzet van de tegenprestatie. We zullen onze keuzes dan vast moeten leggen in een verordening.</p> <p>Het gevaar van verdringing onderkennen wij. Ons standpunt is dan ook dat wij het vrijwilligerswerk zien als aanvulling op de werkzaamheden van de beroepskracht en er dus geen sprake mag zijn van verdringing. Wij gaan hierover ook in gesprek met de</p>	<p>We nemen dit mee in de uitwerking.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De bewering dat 75.000 actieve vrijwilligers het cement van de samenleving vormen en dat het dat zonder hen het dagelijks leven tot stilstand komt roept een spookbeeld van een zwakke lokale overheid op. ▪ In hoeverre zal de werving van vrijwilligers op eigen initiatief door een (dure) vrijwilligersmakelaar werkelijk efficiënt kunnen zijn. 	<p>vakbonden en de ondernemingsraden van bedrijven om verdringing te onderzoeken en te voorkomen.</p> <p>Het betreft hier geen letterlijke bewering, maar een figuurlijke die tot uitdrukking brengt dat veel activiteiten in onze stad door vrijwilligers georganiseerd worden en dat zonder deze inzet het sociale klimaat ernstig wordt aangetast.</p> <p>De werving van vrijwilligers is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de (vrijwilligers)organisatie zelf. De ervaring leert dat het mondeling benaderen van potentiële kandidaten het meest effectief is. De makelaar ondersteunt vrijwilligersorganisaties bij het ontwikkelen van vrijwilligersbeleid, met een aanbod deskundigheidsbevordering en een platform voor kennis- en informatie-uitwisseling. Afgemeten naar het aantal gebruikers en de tevredenheid van deze gebruikers over de wijze van ondersteuning (Vrijwilligersonderzoek 2011) vinden wij het hiervoor bestemde budget toereikend.</p>	
12.	<p><u>MEE Groningen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De definitie van maatschappelijke participatie is te beperkt geformuleerd. Het gaat niet alleen om maatschappelijke inzet, maar ook om het kunnen meedoen van iedereen. Er moet meer aandacht zijn voor mensen met een beperking en dan niet alleen vanuit de ontvangende kant (dagopvang) 	<p>Het ligt in de lijn van de nota dat juist iedere Stadler mee moet kunnen doen, ook kwetsbare burgers en mensen met een beperking. Wat betreft het vrijwilligerswerkbeleid vindt de uitwerking plaats in het jaarlijkse programma van eisen</p>	<p>We nemen dit mee in de uitwerking.</p>

	<p>benaderd, maar ook om als vrijwilliger actief te zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De uitwerking van de makelaarsfunctie en welke doelen en uitgangspunten de gemeente daarbij voor ogen heeft wordt niet benoemd. Dit geeft nog weinig richting voor zaken als: met welke uitgangspunten en hoe de makelaar zich in gaat zetten op het begeleiden van vrijwilligers met een beperking, maar ook hoe matching tussen vraag en aanbod in de zorgsector plaats gaat vinden. ▪ De relatie beroepskracht-vrijwilliger dient beter uitgewerkt te worden, vooral daar waar het gaat om de Stip's. Het gaat daarbij niet alleen om de negatieve kant van de relatie, maar laten we ook de positieve kanten van de relatie benoemen. 	<p>dat wij met de makelaar vaststellen. Het begeleiden en matchen van vrijwilligers met een beperking is maatwerk en daar is binnen het programma van eisen wel degelijk ruimte voor.</p> <p>In de nota is een visie neergelegd hoe wij de maatschappelijke participatie in grote lijnen vorm willen geven in de stad Groningen en welke ambities wij op dit terrein hebben. Wat betreft het vrijwilligerswerkbeleid vindt de uitwerking plaats in het jaarlijkse programma van eisen dat wij met de makelaar vaststellen. Het begeleiden en matchen van vrijwilligers met een beperking is maatwerk en daar is binnen het programma van eisen wel degelijk ruimte voor. Wat betreft de zorgsector, daarover gaan we ook in gesprek met de makelaar.</p> <p>Het gevaar van verdringing onderkennen wij. Ons standpunt is dan ook dat wij het vrijwilligerswerk zien als aanvulling op de werkzaamheden van de beroepskracht en er dus geen sprake mag zijn van verdringing. Wij gaan hierover ook in gesprek met de vakbonden en de ondernemingsraden van bedrijven om verdringing te onderzoeken en te voorkomen.</p> <p>Verder brengen wij via onderzoek bij de Stip's de samenwerking tussen vrijwilliger en beroepskracht in kaart om zo een scherper beeld te krijgen van de overlap in taken,</p>	<p>We nemen dit mee in de uitwerking.</p> <p>We nemen dit mee in de uitwerking.</p>
--	--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Een scherper onderscheid tussen de verschillende soorten vrijwilligers en vrijwilligers - mantelzorgers is gewenst 	<p>werkzaamheden en verantwoordelijkheden. Wij zullen daarbij ook aandacht besteden aan de positieve kanten van de samenwerking tussen vrijwilliger en beroepskracht.</p> <p>Wij zijn ons er terdege van bewust dat er verschillende groepen vrijwilligers zijn, ieder met hun eigen achtergrond, motivatie en beschikbare tijd. In onze nota hebben wij gekozen voor een indeling in drie groepen. Maar in principe vallen alle te onderscheiden groepen onder de werking van het reguliere vrijwilligerswerkbeleid.</p> <p>De mantelzorg maakt onderdeel uit van de kadernota Wmo en niet van het vrijwilligerswerkbeleid omdat bij mantelzorg juist de vrijwillige component ontbreekt. Dit geldt ook voor de tegenprestatie. De uitwerking hiervan komt aan de orde als de wetgever hierover in de loop van 2014 een regeling verlangt.</p>	
13.	<u>De heer Meuter, inwoner van de gemeente Groningen</u>	Pleit in zijn reactie om daden, deugdelijk beleid, het meer serieus nemen van burgers en het in een vroeg stadium (mee) betrekken van burgers bij beleid.	
14.	<u>De heer Michels, Humanitas Onder Dak</u>	Pleit voor het in stand houden van de financiële vergoedingen voor participatiebanen. Wij nemen de reactie mee bij het herijken van de participatiebanen in 2014.	
15.	<u>Inspraakavond 6 januari 2013</u>		

<p><u>Werkgroep 1</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het takenpakket van veel vrijwilligers dreigt te zwaar te worden, waardoor zij dreigen af te haken. Dit gebeurt bijvoorbeeld ook bij de Stip's. ▪ De relatie beroepskracht-vrijwilliger moet goed zijn en dat vraagt om aandacht, vooral daar waar het gaat om de Stip's. ▪ Beroepskrachten (en ambtenaren) zouden meer 	<p>Het takenpakket van een vrijwilliger wordt in samenspraak met de (vrijwilligers)organisatie samengesteld. Eventuele veranderingen hierin zouden dan ook met elkaar besproken moeten worden.</p> <p>Regelmatig overleg met Stip Breed, de koepel van alle Stip's in de stad, over dit onderwerp is gewenst.</p> <p>De makelaar biedt workshops aan om vrijwilligersorganisaties in staat te stellen hun vrijwilligersvacatures zo zorgvuldig en compleet mogelijk op te stellen, zodat een potentiële vrijwilliger ook weet wat er van hem/haar verwacht wordt.</p> <p>Het gevaar van verdringing onderkennen wij. Ons standpunt is dan ook dat wij het vrijwilligerswerk zien als aanvulling op de werkzaamheden van de beroepskracht en er dus geen sprake mag zijn van verdringing. Wij gaan hierover ook in gesprek met de vakbonden en de ondernemingsraden van bedrijven om verdringing te onderzoeken en te voorkomen.</p> <p>Verder brengen wij via onderzoek bij de Stip's de samenwerking tussen vrijwilliger en beroepskracht in kaart om zo een scherper beeld te krijgen van de overlap in taken, werkzaamheden en verantwoordelijkheden.</p> <p>Als investering in het jeugd- en jongerenwerk</p>	<p>We nemen dit mee in de uitwerking.</p>
---	---	---

	<p>respect moeten hebben voor vrijwilligers.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De term professional is geen synoniem voor beroepskracht. Ook vrijwilligers kunnen professioneel zijn. ▪ Snoezelen (pagina 17) is geen dagbesteding. ▪ De definitie van sociale activering is niet helder. Dagbesteding, maar ook wandelen, koken en ontspannen valt onder deze term. ▪ Individuele begeleiding groep zou in deze nota verwerkt moeten worden. 	<p>trainen wij alle medewerkers in het omgaan met het dilemma beroepskracht – vrijwilliger. Op termijn kan deze training aan alle medewerkers die met vrijwilligers werken gegeven worden. Ook cursussen gericht op teambuilding zouden tot een verbetering in de verhouding vrijwilliger en beroepskracht kunnen leiden.</p> <p>Mee eens, wij spreken liever van formele en informele arbeid, of inderdaad beroepskracht en vrijwilliger.</p> <p>Mee eens. Dagbesteding (ook dagactiviteit) is een structurele tijdsbesteding met een welomschreven doel waarbij de cliënt actief wordt betrokken en die hem/haar zingeving verleent. Snoezelen valt hier niet onder.</p> <p>In deze nota gaan we uit van een definitie met betrekking tot Maatschappelijke Participatie. We kiezen voor een ruime formulering. Ook sociale activering en dagbesteding vallen hieronder.</p> <p>Deze nota gaat over Maatschappelijke Participatie. Hiermee bedoelen we alle (onbetaalde) activiteiten met de intentie (samen) iets voor anderen en/of de samenleving te doen. Individuele begeleiding valt hier niet onder.</p>	<p>Is geschrapt.</p>
--	--	--	----------------------

	<p><u>Werkgroep 2</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vrijwilligers mogen nooit beroepskrachten verdringen. ▪ Vrijwilligers dienen ook geschoold te worden. ▪ Niet alle doelgroepen worden met naam en toenaam genoemd, zoals ouderen, allochtonen e.d. ▪ Er is te weinig aandacht voor kleinere vrijwilligersorganisaties. ▪ Mensen die actief zijn in een participatiebaan zijn belangrijk. De beloning is helaas voor deze groep mensen verlaagd. 	<p>Zie antwoord bij werkgroep 1 over relatie beroepskracht – vrijwilliger.</p> <p>Mee eens, veel vooral wat grotere organisaties bieden hun vrijwilligers ook een scholingsaanbod. De makelaar biedt een aanbod deskundigheidsbevordering voor alle vrijwilligersorganisaties in de stad.</p> <p>De nota Maatschappelijke Participatie richt zich op alle inwoners van de stad Groningen, niemand uitgezonderd. Dit is ook de reden dat wij het denken in doelgroepen zoveel mogelijk los hebben gelaten. Ouderen en etnisch culturele groepen maken dus wel degelijk onderdeel uit van dit beleidsterrein.</p> <p>In de nota maken wij geen onderscheid tussen kleine en grote vrijwilligersorganisatie. Alle vrijwilligersorganisaties kunnen gebruik maken van de ondersteuning van de makelaar.</p> <p>Wij vinden het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen in onze stad maatschappelijk actief zijn. Dit geldt ook voor mensen die actief zijn in een participatiebaan. Tegelijkertijd is het ook een duur instrument. We geven relatief veel geld uit aan een kleine groep mensen. Daarom gaan we in 2014 dit instrument herijken. Er hebben nog geen wijzigingen plaatsgevonden wat betreft het verstrekken</p>	
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Moeite met het begrip 'tegenprestatie'. Tegenprestatie voelt als sanctie. Het woord duidt erop dat mensen met een bijstandsuitkering alleen maar op de bank hangen, profiteren en oplichten. ▪ Meedoen is goed, maar in de praktijk loopt men vaak tegen allerlei regelingen aan. Een aantal mensen pleit daarom voor minder regels, minder strakke teugels en meer speelruimte. ▪ Zou graag extra faciliteiten zien bij de ondersteuning van mensen met een beperking. <p><u>Werkgroep 3</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mist de visie, regie, sturing in de nota op gebieden waar vrijwilligers (meer) actief kunnen zijn. 	<p>van premies.</p> <p>Dit is een wettelijke term, die de lading goed lijkt te dekken. Als in de loop van 2014 de wetgever hierover een regeling verlangt, zullen wij dit pas verder gaan uitwerken.</p> <p>Dit onderwerp heeft nadrukkelijk onze aandacht. Dat is niet altijd eenvoudig. De wetgever kan ons verplichten om (landelijke) regelgeving vast te leggen in (gemeentelijk) beleid. Maar waar we ruimte hebben, zullen wij deze benutten.</p> <p>Deze groep willen we ook extra ondersteunen. Dit is ook het uitgangspunt van de nota.</p> <p>Als gemeente hebben we in beperkte mate invloed op het bevorderen van vrijwillige inzet. Onze rol is vooral verbindend en faciliterend. In de nota is een visie neergelegd hoe wij de maatschappelijke participatie in grote lijnen vorm willen geven in de stad Groningen en welke ambities wij op dit terrein hebben. In de nota hebben we aangegeven dat we komende jaren, samen met de makelaar en onze uitvoerende instellingen, het accent willen leggen op het vergroten van nieuwe groepen aan het vrijwilligerswerk.</p>	
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pleit voor het inrichten van vrijwilligersplekken voor verstandelijk gehandicapten. ▪ In de nota wordt niet aangegeven hoe je mensen kunt motiveren voor vrijwilligerswerk en hoe ze hiermee kunnen beginnen. ▪ Dagbesteding. Het is belangrijk om voor dit type vrijwilliger een inloop in de wijk te realiseren. ▪ Het zou goed zijn als etiketten en verschillende typen uitkeringen verdwijnen. Het gaat om een aanbod van werk voor mensen. Ze pleit voor het mengen van verschillende doelgroepen. ▪ De begeleiding van specifieke groepen is belangrijk. 	<p>De uitwerking van het vrijwilligersbeleid vindt plaats in het jaarlijkse programma van eisen dat wij met de makelaar vaststellen. Het begeleiden en matchen van vrijwilligers met een beperking is maatwerk en daar is binnen het programma van eisen wel degelijk ruimte voor.</p> <p>Wat betreft het vrijwilligerswerkbeleid is onze rol vooral verbindend en faciliterend. De werving van vrijwilligers is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van organisaties zelf. De makelaar kan hierbij ondersteunen.</p> <p>Sluit aan bij het uitgangspunt in de nota om de werkwijze en het contact dicht bij mensen te organiseren. Hierbij kijken we welk schaalniveau (wijk, gebied, stedelijk) het beste past bij onze opgaven.</p> <p>Sluit aan bij het uitgangspunt in de nota om onze dienstverlening op basis van behaalde resultaten (maatschappelijk actief) te organiseren en niet meer op basis van doelgroep of regeling.</p> <p>We moeten realistisch zijn. Sommige groepen (kwetsbare) burgers hebben meer begeleiding nodig dan anderen.</p>	
--	---	---	--

<p><u>Werkgroep 4</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vrijwilligerswerk is een goed instrument om werkervaring op te doen als je werkloos bent. ▪ Mensen met een beperking zouden als vanzelf mee moeten doen aan vrijwilligerswerk. ▪ De gemeente moet het gemakkelijker maken om mensen met een uitkering vrijwilligerswerk te laten doen. Dit geldt ook voor mensen die vallen onder het UWV. Mensen moeten juist actief gehouden worden. ▪ Mensen moeten de gelegenheid krijgen om vrijwilligerswerk te doen, maar het moet ook passend zijn. Zorg dat de match goed gebeurt, dan is het mogelijk om mensen goed te motiveren. Pas als de mensen helemaal niets willen doen, kunnen ze verplicht worden. ▪ Vrijwilligers moeten geen onkosten hoeven te maken. De gemeente moet er dus voor zorgen dat de instellingen in staat blijven om dat te doen. ▪ Mensen moeten maximaal ondersteund worden om aan de maatschappij mee te doen, betaald of 	<p>Mee eens. Vrijwilligerswerk kan bijdragen aan ontplooiing en ontwikkeling.</p> <p>Mee eens, wij zetten de komende tijd in op het begeleiden en ondersteunen van deze vrijwilligers en hun begeleiders op maat.</p> <p>Dit onderwerp heeft onze aandacht. We gaan ook over dit thema met het UWV in gesprek.</p> <p>Mee eens. Dit is ook het uitgangspunt van de nota.</p> <p>Inderdaad. Dit is ook het standpunt van het college. Vrijwilligers moeten niet zelf hun onkosten betalen. Onderzoek leert dat de meeste instellingen zelf de onkosten van vrijwilligers betalen. Dit thema is ook onderwerp van gesprek tussen instellingen en de gemeente.</p> <p>Een terechte constatering.</p>	
---	---	--

<p>onbetaald. Je moet interveniëren op de kracht van iemand en niet op zijn zwakte. Om die kracht te kunnen uitbuiten moet je ook zijn zwakte kennen.</p> <p><u>Werkgroep 5</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vrijwilligersbeleid mag niet leiden tot verdringing. ▪ Hoogopgeleiden en mensen met veel potentieel worden in de nota geacht zichzelf te redden. Als je die groep verwaarloost, behoort deze in no time ook tot de kwetsbare groep. ▪ Er moet een definitie voor vrijwilligerswerk komen. ▪ Hoe vrijwillig is vrijwilligerswerk? Het wringt dat vrijwilligers hun vrijwilligerswerk moeten melden bij de gemeente om het recht op uitkering te 	<p>Zie antwoord bij werkgroep 1 over relatie beroepskracht – vrijwilliger.</p> <p>De nota Maatschappelijke Participatie richt zich op alle inwoners van de stad Groningen, niemand uitgezonderd. Dit is ook de reden dat wij denken in doelgroepen zoveel mogelijk los hebben gelaten. Hoger opgeleiden maken dus wel degelijk onderdeel uit van dit beleidsterrein. En kunnen ook gebruik maken van de faciliteiten die wij via de makelaar vrijwilligerswerk bieden.</p> <p>Vrijwilligers zijn er in alle soorten en maten. Als het gaat om motivatie, tijdsbesteding, voorkeur voor werkzaamheden, mate van zelfstandigheid en de behoefte aan begeleiding. De vrijwilliger bestaat niet. Vrijwilligerswerk heeft in ieder geval de volgende kenmerken: het is onbetaald, onverplicht, het komt ten goede aan anderen of de samenleving en het kent enige mate van organisatie.</p> <p>Vrijwilligerswerk, het woord zegt het al, is vrijwillig en kan niet afgedwongen worden. Vrijwilligerswerk heeft op zich ook geen</p>	
---	--	--

<p>behouden.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ In de nota kan worden opgenomen dat er onderzoek kan worden gedaan hoe vanuit de gemeente particulier initiatief gestimuleerd kan worden. ▪ Oudere werkzoekenden mogen scherper in de nota worden neergezet. <p><u>Werkgroep 6</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De drie doelgroepen overlappen met elkaar. Hopelijk treedt hierdoor geen verkokering op in het beleid vanwege de scheiding die in de nota is aangebracht. ▪ In verband met het nieuwe beleid is er angst bij de Stip's dat de verantwoordelijkheid bij vrijwilligers 	<p>relatie met de WWB. Dit in tegenstelling tot de tegenprestatie. De tegenprestatie naar vermogen kan – althans dat is het voornemen in het wetsvoorstel WWB- maatregelen - verplicht worden opgedragen aan iedereen met een WWB uitkering in de leeftijd van 18 jaar tot de AOW-gerechtigde leeftijd. Als in de loop van 2014 de wetgever hierover een regeling verlangt, komen we hierop terug.</p> <p>Nemen we mee in de uitwerking.</p> <p>De nota Maatschappelijke Participatie richt zich op alle inwoners van de stad Groningen, niemand uitgezonderd. Dit is ook de reden dat wij het denken in doelgroepen zoveel mogelijk los hebben gelaten. Ouderen maken dus wel degelijk onderdeel uit van dit beleidsterrein.</p> <p>We willen juist verkokering voorkomen. De scheiding in de nota is vooral vanuit het oogpunt van leesbaarheid aangebracht.</p> <p>Stip's zullen wij vanuit de gemeente voor deze nieuwe taken moeten toerusten en faciliteren.</p>	
--	--	--

	<p>te groot en het werk te zwaar wordt.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ee buurtgerichte aanpak wordt benadrukt. Dit draagt bij aan een integrale aanpak richting burgers. ▪ Zijn de verschillende doelgroepen goed te mengen. ▪ In de nota wordt dagbesteding voor ouderen gemist. Hier moet rekening mee worden gehouden. 	<p>Ook zullen we Stip medewerkers meer bij de ontwikkelingen betrekken. We nemen dit mee binnen de gebiedsgebonden aanpak.</p> <p>Mee eens. Dit is ook één van de uitgangspunten in de nota. De werkwijze en het contact willen we dicht bij mensen organiseren.</p> <p>Op dit moment experimenteren we hiermee in een pilot. We onderzoeken in de praktijk of het samenbrengen van verschillende doelgroepen gericht op hetzelfde resultaat (maatschappelijk actief) kan leiden tot een aanpak die effectief is. In bijlage 6 van de nota geven wij de tussenstand van deze pilot weer.</p> <p>De nota Maatschappelijke Participatie richt zich op alle inwoners van de stad Groningen, niemand uitgezonderd. Dit is ook de reden dat wij het denken in doelgroepen zoveel mogelijk los hebben gelaten. Wij realiseren ons echter dat er binnen dagbesteding specifieke dagactiviteiten zijn voor ouderen.</p>	
--	---	---	--

Lijst met Bijlagen

Bijlage 1 – Reactie Adviesorganen (WMO-platform, SOOG, Adviesraad voor het Gehandicaptenbeleid, Ouderenraad)

Bijlage 2 – Reactie Cliëntenraad Groningen (Wet werk en bijstand/SW)

Bijlage 3 – Reactie MEE Groningen

Bijlage 4 – Advies Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV)

Bijlage 5 – Verslag van de inspraakbijeenkomst op 6 januari 2014 over de conceptnota Maatschappelijke Participatie

Bijlage 1

Reactie-notitie op de concept-nota "Meedoen maakt het verschil" van WMO-platform, het SOOG, de Ouderenraad en de Adviesraad voor het Gehandicaptenbeleid

1. Algemene opmerkingen

1.1. In hoofdstuk 2 schrijft u over de **inzet van plm. 75 duizend vrijwilligers** (groep1 p.7). Uitgaande van 196 duizend inwoners is dat een percentage van 38.3!

Dus: ruim 1 op de 3 inwoners doet vrijwilligerswerk. Dit nog afgezien van vrijwilligers vanuit de doelgroepen bijstandsgerechtigden en mensen met een beperking. Tellen we deze doelgroepen er nog eens bij dan lijkt het niet onaannemelijk dat de helft van de inwoners van Groningen op de één of andere wijze is verbonden aan het vrijwilligerswerk. Uiteraard houden we hier rekening met eventuele meervoudige inzetten, maar dan nog blijft dit een fors en substantieel aantal inwoners dat op deze wijze al participeert in onze gemeentelijke samenleving.

Het is uw ambitie (en wij sluiten ons daar bij aan) dat "meer mensen in onze stad zich vrijwillig inzetten" (p.5). En dat vervolgens ook vanuit de andere doelgroepen. U geeft daarbij geen streefcijfers, maar wij kunnen ons voorstellen dat het uw ambitie is om ruim boven die huidige 50% deelname uit te willen komen.

Voor ons als adviesraden geldt in dat geval wel de vraag *waar* al die nieuwe vrijwilligers vandaan moeten komen? Er zijn en blijven immers mensen die om welke reden dan ook niet in staat zullen zijn om vrijwilligerswerk te gaan doen.

Als adviesraden menen wij dat een hoge ambitie een goede zaak is, maar de verwachtingen dienen niet overtrokken te worden. Wij schatten in dat een substantiële verhoging van het aantal in te zetten vrijwilligers wellicht teveel een utopie zou kunnen zijn. Niet, dat daar niet aan gewerkt mag worden, maar wel dat hier nuchterheid past.

1.2. Onder de titel "**Waardering van het vrijwilligerswerk**" (p.9) geeft u aan dat vrijwilligers niet zelf hun onkosten hoeven te betalen. Dit is volgens ons evident. Maar het is ook niet iets nieuws. Wat wij missen is dat er eerder een waarderingsvergoeding werd verstrekt welke nu in de nota niet meer wordt genoemd! Wij menen dat u hiervoor financiële ruimte zou moeten maken.

1.3. Terecht geeft u op p.10 aan **dat in de zorgsector veel behoefte is aan vrijwilligers** die zich voor langere tijd verbinden aan bepaalde werkzaamheden. Daar zijn wij het mee eens, maar we vestigen uw aandacht er tevens op de dit voor meer activiteiten geldt. Wij denken daarbij m.n. aan het bestuurlijke werk dat verricht moet worden. Waar het om gaat is dat de

huidige inzet van veel vrijwilligers zich laat kenmerken door een korte inzet voor een korte periode en veelal per een bepaald project. Dat is een ontwikkeling waar rekening mee gehouden dient te worden, maar het risico dat dit met zich meebrengt is dat hierdoor er een probleem kan ontstaan in de continuïteit van het werk en de realisatie van zaken die langere tijd vergen. Wij vragen hier uw aandacht voor en merken op dat er in deze zin behoefte is aan meerdere typen vrijwilligers.

1.4. De **verhouding vrijwilligers versus beroepskrachten** vraagt ook bijzondere aandacht. Daar heeft u oog voor, maar een paar aanvullende opmerkingen hierover maken wij graag.

* Er dient geen verdringing te ontstaan t.o.v. de beroepskrachten. Dat is waar, maar tegelijk menen we waar te nemen dat veel instellingen steeds meer vrijwilligers “naar binnen trekken” terwijl beroepskrachten worden ontslagen respectievelijk de vacatures niet worden opgevuld.

* Een risicofactor die wij menen te zien is dat er aan vrijwilligers, als gevolg van het bovengenoemde, in feite oneigenlijke eisen c.q. criteria worden gesteld waartoe deze niet zijn opgeleid. Wij denken hierbij aan het stellen van diagnoses, toetsen, procesbewaking en bepaalde vormen van hulp en ondersteuning. Welke verantwoordelijkheden kunnen vrijwilligers wel/niet aan? Dit dient o.i. onderwerp van nadere uitwerking te zijn. Daartoe behoort in feite ook de manier waarop een vorm van controle op vrijwilligers uitgeoefend gaat worden. Dit zou een taak voor de “makelaar” kunnen zijn die immers een zeer fors budget ontvangt voor de uitvoering van het vrijwilligersbeleid. Ook de ondersteuning van vrijwilligers die gebiedsgebonden gaan werken behoort hiertoe, terwijl eveneens rekening gehouden dient te worden met de fysieke grenzen van vrijwilligers en hun inzet.

1.5. In het gedeelte over de **bijstandsgerechtigden** (vanaf p.11) memoreert u de verplichting tot het zoeken naar werk en de zgn. tegenprestatie (p.14). Hierbij doen zich tenminste 2 vragen voor: gelet op de huidige werkloosheid vragen wij ons af of er überhaupt wel genoeg banen zijn voor deze mensen en vervolgens is het de vraag hoe capabel men is om inderdaad een goede plek op de arbeidsmarkt te (gaan) vinden.

De afstand tot de arbeidsmarkt is een belangrijk item waar u rekening mee wilt houden. Maar, en dat geldt ook voor de groep mensen met een beperking, er zijn bij deze groepen mensen vaak veel meer capaciteiten en mogelijkheden aanwezig dan we oppervlakkig denken en waarnemen. We willen nadrukkelijk opmerken dat juist deze mensen het verdienen dat hun recht gedaan wordt en dat hun mogelijkheden serieus worden onderzocht en dat ze wat ons betreft, voorrang verkrijgen in het bemiddelen naar zinvolle, betaalde arbeid. Op dit punt dient o.i. specifiek gebruik gemaakt te worden van het instrument Social Return.

1.6. Aan het eind van elk hoofdstuk geeft u de **financiële kaders** aan. Het valt op dat u hierbij blijkbaar uitgaat van de budgetten die hiertoe van het Rijk worden verkregen en die (deels) geoormerkt zijn, respectievelijk via het gemeentefonds worden ontvangen.

Wij willen met nadruk aangeven dat er o.i. ook gekeken dient te worden naar het totaal van de gemeentelijke begroting. Niet slechts de rijksbudgetten (incl. de bezuinigingen) dienen ter financiering aangewend te worden, maar het lijkt ons evident dat er verschuivingen binnen de totale gemeentelijke begroting verricht kunnen worden. Het gaat primair om mensen die in de Groninger samenleving zullen gaan participeren en waar u als overheid ook nog eens voor een deel van afhankelijk bent!

Derhalve menen wij dat het dan ook terecht is dat primair aanvullende financiën vanuit de totale, eigen begroting mede worden aangewend voor de in deze nota aangegeven noodzakelijke plannen, in plaats van het blijven doorvoeren van een structurele korting van 10% op de budgetten van juist die instellingen die in dit plan een uitvoerende en adviserende functie hebben.

2. Specifieke, meer gedetailleerde opmerkingen.

2.1. In de nota worden nogal wat **definities** gehanteerd die elkaar soms ook overlappen. Wij pleiten voor een eenduidige en zo concreet mogelijke omschrijving van de vele begrippen en aanduidingen die in de nota worden gebruikt. Daarmee beogen wij te voorkomen dat we langs elkaar heen praten dan wel verschillende duidingen aan die definities gaan geven.

2.2. Met betrekking tot de **arbeidsmarkt** merken wij op dat gesproken wordt van een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit suggereert dat mensen die afstand innemen. Echter wij menen dat er ook nadrukkelijk sprake is van het fenomeen dat die arbeidsmarkt juist zelf mensen afstoot. Ofwel, er dient niet uitsluitend naar potentiële werknemers c.q. werkloze mensen gekeken te worden, maar de arbeidsmarkt zelf dient ook onderwerp van discussie te zijn.

2.3. Hoewel u in de nota 3 groepen **vrijwilligers** aanduidt, wordt er o.i. onvoldoende diversiteit aangebracht tussen de verschillende "**soorten**" **vrijwilligers**. wij menen dat dat van belang is waar het gaat om de noodzakelijke vormen van ondersteuning, coaching en andere typen van begeleiding.

2.4. Het probleem van de zgn. **verdringing** ten aanzien van vrijwilligers versus beroepskrachten (p.11) achten wij een reëel probleem. Dit geldt mutatis mutandis ook voor de inschakeling van en toelating tot de arbeidsmarkt. Wij menen dat juist dit onderwerp goed aangepakt en opgelost dient te worden. Daarom menen we ook dat het verstandig is om hierover een adequate visie op te ontwikkelen alvorens vrijwilligers "zomaar" overal voor worden ingezet. Dat impliceert ook het ontwikkelen van goede inzichten in de bewegingen die zich op deze terreinen voordoen.

2.5. In deze en andere op dit onderwerp (participatie) betrekking hebbende nota's lezen we veel over de zgn. scholing van **Stip-medewerkers**. Gelet op de nu al aan de gang zijnde en de nog op handen zijnde decentralisaties c.q. transities, vragen wij ons af waar de grenzen van deze scholing liggen. Met name daar waar het gaat om de inzet van vrijwilligers. De veelheid van onderwerpen die de Stip-medewerkers, samen met de sociale gebiedsteams, zullen dienen te behandelen, vraagt evenredig veel van de betrokken medewerkers. Het gevaar van overvraging van (de scholing in) deskundigheden is hier zeker aanwezig. Op welke wijze denkt u hier mee om te gaan?

2.6. De bijdrage van het stadsbestuur en de 4 uren die de gemeentelijke medewerkers in het kader van het jaarlijkse **NL-Doet** inzetten t.b.v. maatschappelijke doelen doet, net als dat het geval is met ons Koninklijk Huis, sympathiek aan en wil een impuls geven aan het vrijwilligerswerk (p.9). Echter wij menen dat dit "slechts" een symboolwerking heeft. Ondanks alle goede bedoelingen van deze inzet menen wij toch dat de inzet voor het vrijwilligerswerk er meer baat bij heeft wanneer structurele voorzieningen ontwikkeld worden die het mogelijk maken dat vrijwilligers(organisaties) faciliteiten ontvangen die het werk verlichten. Daarbij denken wij bijvoorbeeld aan ondersteuning bij administratieve zaken, gebruikmaking van gemeentelijke voorzieningen, benutten van ict-zaken, gezamenlijke en dus goedkopere inkopen, etc.

2.7. M.b.t. de zgn. **tegenprestatie** (p.14) merken wij nog op dat hier van rijkswege in 2014 een verplichting tot zal ontstaan. Tegelijk wordt aangegeven dat deze tegenprestatie *naar vermogen* zal worden afgevraagd. U geeft eveneens aan dat mensen hier nu nog voor kunnen kiezen en dat deze keuze het primaat heeft boven de verplichting. Wij merken op dat zich hier wel eens een nadrukkelijke afstand kan voordoen tussen beleid en uitvoering. Op papier kun je dit gemakkelijk verwoorden, maar hoe pakt dit uit in de praktijk? Hoe ga je die verplichting concreet maken? Welke criteria worden hierbij gehanteerd? Wat en welke verantwoordelijkheid hebben mensen zelf om aan te geven waar dat "naar vermogen" bij henzelf ligt? Ofwel, hier doen zich nog tal van vragen en valkuilen voor. Reden ook waarom we dit onderwerp nadrukkelijk onder uw aandacht brengen.

2.8. Tenslotte, er zijn **instellingen die** zich nadrukkelijk hebben geprofessionaliseerd en **geen behoefte hebben aan de inzet van vrijwilligers**. Zo sluiten zij zich af van de participatiegedachte. Wij menen dat deze instellingen pas dan subsidies of andere ondersteuning mogen ontvangen als zij vrijwilligers toelaten. De instrumenten Social Return en de zgn. Wethoudersnorm, kunnen o.i. hierbij worden ingezet.

3. Slotopmerking.

Ondanks bovenstaande, soms kritische, opmerkingen en de vele zaken waarover nog verder nagedacht moet worden, spreekt de hoofdlijn van deze nota ons aan.

Wij verzoeken u met nadruk om bij het vervolg hiervan expliciet betrokken te blijven en ons te laten meedenken over vooral de concretisering van deze beleidsbeslissingen.

Bijlage 2

T.a.v. Mathilda Oosterhuis

Groningen, 6 januari 2014

Betreft: Reactie Cliëntenraad Werk en Participatie op de (concept) nota 'Meedoen maakt het verschil'

Geacht Mw. Oosterhuis,

De Cliëntenraad Groningen heeft de conceptnota 'Meedoen maakt het verschil' van u ontvangen en u heeft deze nota op de vergadering van 6 december 2013 toegelicht. De Cliëntenraad wil u bedanken voor het betrekken van de Cliëntenraad bij dit onderwerp.

Inleiding.

Het uitgangspunt van de conceptnota is de ambitie om "iedereen vanuit het perspectief van het individu én van het collectief mee laten doen aan de samenleving". De overgang van twee decennia van privatisering naar een collectivisering van de overheidstaken betekent vijftig jaar terug in de tijd. Deze terugval in de verhoudingen tussen overheid en burger zal, alle mooie termen ten spijt, slechts kunnen worden gerealiseerd door het toepassen van "dwang om bestwil" waarbij de scheidslijn tussen vrijwillig en verplicht uit het zicht verdwijnt. De positie van bijstandsgerechtigden en mensen met een beperking is geherdefinieerd in termen van een 'tegenprestatie' als enige mogelijkheid om in een minimaal levens-onderhoud te voorzien. Dit heeft niets te maken met een maatschappelijk bijdrage, gegeven de O&S-onderzoeksresultaten dat van de 6.150 WWB-ers intussen 54% vrijwillig actief zijn, 25% van de niet-actieven ook mee wil doen en de resterende 21% zich vanwege lichamelijke- en geestelijke problemen niet in staat acht functioneel te kunnen participeren.

Binnen het kader van de tegenprestatie speelt vervolgens de term "verdringing" een cruciale rol. In de nota wordt namelijk nadrukkelijk aangegeven dat de 'tegenprestatie' geen re-integratietraject is, oftewel, niet bedoeld is als een mogelijkheid tot volwaardige en betaalde deelname aan het arbeidsproces en daarmee dus ook niet als een optie om serieuze werkervaring op te doen. Verbazingwekkend is het daarom niet dat de meeste 'tegenpresteerders' hun activiteiten als 'domweg' onzinnig en vernederend ervaren.

Kritieke punten.

Als zondermeer verontrustend ervaart de Cliëntenraad de bewering dat "De huidige 75.000 actieve vrijwilligers fungeren als het cement dat onze stad bij elkaar houdt en zonder hen het dagelijks leven in onze stad, wijken en buurten voor een groot deel tot stilstand zal komen". Het (spook)beeld van een zwakke lokale overheid is (niet handig) gezet.

Met dit rampscenario voor ogen en vooral rekening houdend met de budgettaire afbouw van de WMO en de AWBZ lijkt een uitbreiding van het totale vrijwilligersbestand noodzakelijk.

Tegelijkertijd stellen wij vraagtekens bij de haalbaarheid van de in deze nota gepresenteerde maatregelen:

- In hoeverre zal de werving van 'vrijwilligers op eigen initiatief' door een (dure) vrijwilligers-makelaar werkelijk efficiënt kunnen zijn. Dit mede gezien door de eis van 'maatwerk' en het probleem van 'overlapping' met bevoegde beroepskrachten.
- Voor wat betreft de "bijstandsgerechtigden" registreren wij een nadruk op 'sociale activering'. De vraag is in hoeverre er een 'ontwikkelingsperspectief' kan worden gerealiseerd door middel van het verrichten van "onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden, terwijl de bijstandsgerechtigde op zoek is naar een zinvolle, betaalde baan.
- De uiterst vage duiding van de vage status van de tegenprestatie baart ook zorgen: dit instrument is namelijk geen re-integratie en ook geen vrijwilligerswerk! Alhoewel er voorlopig nog sprake is van een strategie van 'stimuleren en animeren', stelt de nota dat het "nog maar de vraag hoeveel ruimte de gemeenten krijgen om het tegenprestatie-instrument vorm te geven". Dit is, ons inziens, ambtelijke taal voor een op handen zijnde tegenprestatie-verplichting.
- Voor de mensen met een beperking, bestaan feitelijk slechts twee mogelijkheden, namelijk 'zoveel mogelijk meedoen' of 'AWBZ-dagbesteding zonder indicatiestelling'.
- Nog zorgwekkender is dat de dagbesteding ook maar twee opties biedt, namelijk recreëren/wandelen of "snoezelen" (een samentrekking van snuffelen en doezelen, als primaire, zintuigelijk-motorische activering). De CR wacht met spanning de voorlopig verlate resultaten van de Pilot 2012 af.
- Onevenredig kwetsend lijkt ons ook het afnemende participatiebudget voor de doelgroep aan de onderkant. Onduidelijk blijft wat er wordt bedoeld met "2014: 'ontwikkeljaar'".
- In optimistische zin spreekt de conceptnota van een 'uitdagende klus met enorme kansen'. De suggestie dat lokale overheden betere ondersteuning en zorgkwaliteit zouden kunnen leveren voor minder geld lijkt ons, eerlijk gezegd, onvoldoende onderbouwt

Tot slot.

In navolging van Evelien Tonkens (UvA/Maatschappelijke-Participatie) vragen wij de voltallige Gemeenteraad onze volgende vier belangrijke voorwaarden in acht te nemen.

1. Een serieuze en respectvolle benadering, waarbij de inhoud van de tegenprestatie aansluit bij het levensverhaal, de vaardigheden en kennis van de persoon.
2. Perspectief op werk! Als het vrijwilligerswerk na twee jaar nog geen perspectief op betaald werk hebben, moet zij worden omgezet in gesubsidieerd werk tegen minimumloon.
3. De vrijwilligers mogen niet worden geplaatst in wegbezuinigde banen.
4. In het politieke en publieke debat moet de hetze van 'permanente verdenking van klaploperij' worden vervangen door het objectieve feit dat mensen buiten hun schuld werkloos worden.

Met vriendelijke groet,

John Wind
Voorzitter Cliëntenraad Werk en Participatie Groningen.

Bijlage 3

Reactie MEE Groningen op de conceptnota: "Meedoen maakt het verschil", een kijk op maatschappelijke participatie in Groningen 2014-2017

Met waardering hebben wij kennis genomen van uw notitie over de maatschappelijke participatie en van de samenhang die u aanbrengt met andere notities en beleidsterreinen in het maatschappelijk domein. We waarderen ook uw ambitie om iedereen mee te laten doen aan de samenleving en dat u uitgaat van talenten en daar daadwerkelijk werk van wilt maken.

Op een aantal onderdelen willen wij hieronder graag nader ingaan, onze reactie geven en u een aantal suggesties meegeven.

Ten eerste willen we graag ingaan op uw definitie van maatschappelijke participatie. Naar ons idee zou de definitie en daarmee ook het achterliggende doel ruimer geformuleerd kunnen zijn. Het gaat namelijk niet alleen om de maatschappelijke inzet, maar ook om het kunnen meedoen van iedereen.

Deze, naar ons idee beperkte omschrijving, is terug te vinden op meerdere plaatsen in de notitie. Zo wordt vooral de inzet die burgers en bijstandsgerechtigden als vrijwilliger kunnen hebben benoemd en wordt de groep mensen met een beperking niet benoemd als actieve vrijwilliger maar primair benaderd vanuit het perspectief dat zij dagopvang 'ontvangen'. Dit terwijl in de ambitie op pagina 5 het meedoen wel weer expliciet benoemd staat. Dit zouden we graag door de hele notitie verwoord zien.

Ten tweede willen wij graag ingaan op het onderdeel vrijwilligers.

Vrijwilligers zijn het sociaal kapitaal van de samenleving. Vandaar dat wij meer beleidsrichting en regie op het vrijwilligerswerk in deze notitie hadden verwacht. Een aantal instrumenten zijn duidelijk beschreven, zoals de makelaarsfunctie, maar de uitwerking daarvan en welke doelen en uitgangspunten de gemeente daarbij voor zich ziet worden niet benoemd. Dit geeft nog weinig richting voor zaken als: met welke uitgangspunten en hoe de makelaar in gaat zetten op het begeleiden van vrijwilligers met een beperking, maar ook hoe matching tussen vraag en aanbod, in de zorgsector plaats gaat vinden. Wij vragen hierbij speciaal aandacht voor de begeleiding van vrijwilligers met een beperking.

Verder vinden wij het van belang dat de relatie beroepskracht-vrijwilliger beter uitgewerkt gaat worden, vooral daar waar nauw samengewerkt gaat worden, bijvoorbeeld in de Stip's. Hierbij is het belangrijk om het uitgangspunt van aanvullendheid goed te benadrukken en ook de positieve kanten van de relatie te benoemen (meerwaarde voor zowel de beroepskracht als de vrijwilliger als voor de burger/ klant) in plaats van alleen de negatieve kant van verdringing.

Daarnaast willen we bij het onderdeel vrijwilligers graag wijzen op het feit dat een aantal onderdelen scherper onderscheiden kan worden. Zo maakt nogal uit of je verplicht werk verricht (en ook dat heet maatschappelijk participeren) of dat je vrijwilligerswerk doet en

daarvoor een beloning of een onkostenvergoeding ontvangt óf dat je vrijwilligerswerk doet om überhaupt te kunnen participeren. Dit onderscheid speelt bijvoorbeeld al een rol bij de basisfunctie die bij de makelaar belegd zijn.

Ook kan het onderscheid tussen vrijwilligers en mantelzorgers scherper gemaakt worden in de notitie.

Ten derde willen we ingaan op het onderdeel bijstandsgerechtigden. We kunnen ons vinden in het uitgangspunt dat de maatschappelijke participatie onderdeel uitmaakt van de gebiedsgebonden aanpak.

We zijn benieuwd naar een verdere uitwerking van de opzet en opdracht aan de participatiecoaches en naar de regie en de uitgangspunten met betrekking tot de plannen voor de maatschappelijke projecten.

Verder vragen we expliciet aandacht voor activiteiten voor mensen met beperkingen en kwetsbare burgers. Hoe wordt de ondersteuning vormgegeven voor specifieke doelgroepen en kwetsbare burgers? Is er voldoende budget beschikbaar om het participeren voor deze mensen mogelijk te (blijven) maken?

Als laatste onderdeel willen wij graag nog ingaan op mensen met beperkingen. Ook hierbij onderschrijven wij het uitgangspunt dat de dagbesteding voor mensen met een beperking zoveel mogelijk in de gebiedsgebonden aanpak terecht komt en daarbinnen zoveel mogelijk in de algemene voorzieningen, kortom zoveel mogelijk dichtbij huis. Maar ook het besef dat dit niet altijd mogelijk is en dat er ook op stads- en op regionaal niveau ondersteuning en activiteiten nodig zijn. We zijn erg benieuwd naar de verdere ontwikkeling van de vernieuwde dagbesteding en denken hierover graag mee.

Onderwerpen als de toegang, zelfregie, zelforganisatie, mate van participatie, schaalniveau, mengen van groepen en de rol van het eigen sociaal netwerk, zijn erg belangrijk. MEE Groningen beschikt over de juiste expertise om hierover mee te kunnen denken. We zijn dan ook zeker bereid om te participeren in de pilots die in 2014 gaan starten.

Juist ook vanwege het grote belang van de maatschappelijke participatie en van de samenhang met het gehele sociale domein (en de overige transities daarbinnen) hopen wij dat de regie met betrekking tot het interactieve proces om te komen tot modellen voor de vernieuwde dagbesteding goed gevoerd gaat worden en dat de gemeente qua uitgangspunten het voortouw neemt.

Al met al zijn wij op hoofdlijnen positief over de richting die u kiest in de notitie. Natuurlijk denken wij graag met u mee over de verdere uitwerking, zowel over de in deze reactie benoemde onderwerpen, als ook concreet in projecten en pilots.

Truus Dolstra
Directeur/ bestuurder MEE Groningen
8 januari 2014

Bijlage 4

 Volg ons op [Twitter](#)

 En deel de discussie op onze [LinkedIn-groep Vrijwilligerswerk](#)

Lambert Weide

Van: Postbus - Gemeentelijk Informatiecentrum - Info Website
Verzonden: maandag 25 november 2013 11:42
Aan: DIV BSD
Onderwerp: FW: Bericht van het vrijwilligerswerk rondom commotie wetsvoorstellen Wwb

Beste collega,

Hierbij een e-mail die voor jullie bestemd is. De afzender is op de hoogte gesteld van de doorzending.

Met vriendelijke groet,

M. Kooi
Publieksvoorlichter
Gemeente Groningen, Dienst Informatie en Administratie,
Gemeentelijk Informatie Centrum
Postbus 30026
9700 RM Groningen
tel.: 14050
Meer informatie over onze producten en diensten vindt u op
www.gemeente.groningen.nl

BESTUURSDIENST	
reg.nr.	SZ13.4052665
ingek.	25 NOV 2013
class.	-1.831.1
te beh. door:	SZ.1 Beleid
kopie gez. aan:	

Hulp nodig bij het vinden van informatie op onze websites? Stel uw vraag per chat!
Onze medewerkers zijn op werkdagen van 9.00 tot 16.00 uur online.

Aan dit bericht kunnen op geen enkele wijze rechten worden ontleend.

Van: Mark Molenaar [<mailto:m.molenaar@nov.nl>]
Verzonden: maandag 25 november 2013 11:00
Onderwerp: Bericht van het vrijwilligerswerk rondom commotie wetsvoorstellen Wwb

Geachte gemeente,

Ik zou u willen vragen de volgende informatie voor te leggen aan zowel B&W als de gemeenteraad. Het betreft een advies over de omgang met de tegenprestatie in relatie tot vrijwilligerswerk en het werken aan een krachtige lokale samenleving.

Met vriendelijke groet,

Mark Molenaar
Communicatie

Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV)
Maliebaan 71 G
3581 CG Utrecht
m 06 10 92 21 92
w www.nov.nl

Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk

Over Vereniging NOV

Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV) is de landelijke belangenorganisatie voor het vrijwilligerswerk. De 350 aangesloten organisaties bestrijken het gehele maatschappelijke spectrum: sport, zorg, groen, landschap, veiligheid, jeugd, kunst, cultuur, religie en levensbeschouwing, politiek, etc.

Onze visie op vrijwilligerswerk

NOV vindt vrijwillige inzet vooral een zaak van de burger, die uit eigen beweging kiest om onverplicht en onbetaald werk te verrichten voor de samenleving. Vrijwilligerswerk is een uitdrukking van een samenleving waarin mensen andere mensen in principe met vertrouwen tegemoet treden en iets voor elkaar over hebben. Het draagt daarmee bij aan een veiligere maatschappij. Het economisch belang is gelegen in de circa één miljard uur die vrijwilligers op jaarbasis aan werk verzetten. Naar schatting vertegenwoordigt dit een waarde van 20 miljard euro. NOV vindt het van belang dat de politiek inziet dat iemand die iets voor en met anderen doet daar wel iets voor terugverwacht: plezier, ervaring, sociaal contact, resultaat. Wie dat niet erkent en deze inzet te veel wil normeren, gaat voorbij aan de ware aard en het goede van het vrijwilligerswerk.

25 november 2013

Advies over verplichting tegenprestatie

Media, wethouders en burgers laten zich niet voor de gek houden. Hoewel in het wetsvoorstel Wet maatregelen Wet werk en bijstand (Inclusief de memorie van toelichting) van 12 november 2013 het woord **vrijwilligerswerk** zorgvuldig wordt **vermeden**, is het duidelijk dat als mensen met een uitkering een tegenprestatie moeten leveren in de vorm van 'onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden', je terecht komt bij of 'vrijwilligerswerk' of arbeidsverdringing.

Vereniging NOV stelt zich naar aanleiding van alle commotie rond het wetsvoorstel op het standpunt dat vrijwilligerswerk een uitstekende activiteit is voor iemand met een bijstandsuitkering, in het geval diegene dat nog niet doet, maar **dat vrijwilligerswerk nooit verplicht kan zijn**. Het wetsvoorstel geeft volgens Kljnsma 'beleidsvrijheid doordat het aan de gemeente is om te beoordelen welke maatschappelijk nuttige werkzaamheden, wanneer en aan wie worden opgelegd', maar zij geeft op geen enkele wijze invulling aan wat die werkzaamheden moeten zijn. Vereniging NOV roept alle gemeenten op zich aan te sluiten bij wethouder André van Es (Amsterdam) en, als het wetsvoorstel toch wordt aangenomen, de genoemde beleidsvrijheid te gebruiken om de wet naast zich neer te leggen.

Advies voor gemeenten

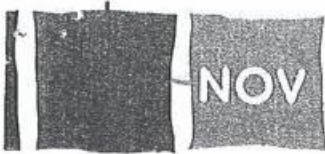
Vereniging NOV adviseert om op een positieve, niet verplichtende manier om te gaan met de tegenprestatie, zodat het doen van vrijwilligerswerk altijd een eigen keuze blijft voor iedereen.

Onderzoek heeft uitgewezen dat vrijwilligerswerk een prima middel is om mensen te activeren en zingeving aan hun leven te geven. Voorwaarde voor succes is dat er op een zinvolle manier invulling gegeven wordt aan het vrijwilligerswerk; het moet een verrijking van iemands leven zijn. Goede matching en (soms intensieve) begeleiding maken dit mogelijk. Niet alleen naar het vrijwilligerswerk toe, maar ook in het vrijwilligerswerk en de vrijwilligersorganisatie.

Mallebaan 71g
3581 CG Utrecht

T 030 230 71 95
algemeen@nov.nl

Twitter: @VerenigingNOV
LinkedIn: Vrijwilligerswerk
Website: www.nov.nl

Hoeveel vrijwilligers in welke sector?

5,4 miljoen mensen doen vrijwilligerswerk. Het gaat om bijvoorbeeld 1,5 miljoen vrijwilligers in de sport, 1,2 miljoen in onderwijs en educatie, 1,1 miljoen in levensbeschouwelijke instituten, 450.000 in de zorg, 650.000 in wijk of buurt, 1 miljoen in kunst- en cultuur, 580.000 in hobby- of gezelligheidsverenigingen, 550.000 voor de Jeugd, etc.

Vragen? Vraag onze mening en expertise!

Het is niet eenvoudig om de waarde van vrijwilligerswerk juist in te schatten. Het is nog moeilijker om te zien waar het vrijwilligerswerk behoefte aan heeft, zodat de branche nog sterker kan worden. En nog meer kan betekenen voor de Nederlandse maatschappij. Bel of mail ons daarom gerust. Wij lichten u graag voor met onze kennis en onze mening! Neem contact op met:

Els Berman
directeur
06 452 11 308
e.berman@nov.nl

Mark Molenaar
communicatie
06 109 22 192
m.molenaar@nov.nl

Gemeenten die hun burgers willen betrekken, kunnen hen stimuleren om vrijwillig hun horizon te verbreden. Het is verstandig als ze dit niet alleen doen bij mensen in de bijstand, maar ook bij andere doelgroepen.

Bijvoorbeeld mensen die net in de WW zitten (hierin kunnen het UWV en het bedrijfsleven een rol spelen), met pensioen gaan of nog aan het begin van hun werkende leven staan. Op die manier versterkt de lokale overheid het systeem dat burgers in staat stelt meer competenties te ontwikkelen of te ontdekken en een netwerk op te bouwen. Iets waar zij hun hele leven baat bij kunnen hebben. Ook voor vrijwilligersorganisaties en burgerinitiatieven zou dit een goede ontwikkeling zijn omdat het vrijwilligerswerk dan veel breder onder de aandacht wordt gebracht en een goede positie naast betaald werk krijgt.

Tenslotte kan de gemeente dan profiteren van een krachtigere samenleving, waaraan mensen intrinsiek gemotiveerd hun steentje bijdragen.

Serius werk maken van vrijwilligerswerk?

Gemeenten die serius werk van hun vrijwilligerswerkbeleid willen maken kunnen te rade gaan op www.beleidenvrijwilligerswerk.nl.

Bijlage 5

Verslag van: Bijeenkomst Maatschappelijke Participatie: Meedoen maakt het verschil

Datum: maandag 6 januari 2014
Tijd: 19.30 - 22.00 uur
Plaats: Hanze Plaza, Protonstraat 16, Groningen
Aanwezig: Zie aanwezigheidslijst.

Notulisten: namens Notuleerservice Mooi Werk: Stannie van den Besselaar, Gonneke Bonting, Cecile Hendriks, Theo Oppewal, Barbara Snabilié, Màrria van Winkel

1. Opening door dagvoorzitter

Dagvoorzitter Ferry Willemse opent de bijeenkomst en heet de aanwezigen welkom. Hij zet de opzet van deze inspraakavond uiteen. De inspraakreacties van vanavond worden verwerkt door het college van B&W. Tijdens de raadscommissievergadering op 12 februari is de laatste gelegenheid voor inspraak en op 19 februari wordt de definitieve nota voor besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Ferry Willemse stelt de wethouders Dig Itha en Jannie Visscher voor. Zij zullen gedurende de avond in de verschillende zalen de gesprekken bijwonen.

2. Kort interview wethouder Jannie Visscher met drie vrijwilligers

Wethouder Jannie Visscher interviewt Jacques Bos, Verona Duursema en Peter Broekman. Jacques Bos heeft sinds 2012 een participatiebaan bij MJD waar hij werkt voor de projecten Orde in de paperassen, Maand van het geld, Formulierenbrigade en de Voedselbank. Deskundigheid heeft hij vanuit zijn ervaring als financieel adviseur bij de Rabobank. Verona Duursema is sinds een half jaar bij het MJD coördinator van de projecten Vrijwillige opruimcoach en Vrijwillige verhuiscoach. Aanvragers koppelt zij aan een vrijwilliger die hulp biedt bij opruimen of verhuizen. Na haar studie Maatschappelijk werk heeft zij niet direct werk kunnen vinden; met het vrijwilligerswerk vult zij het gat in haar cv op en blijft zij bij in haar vakgebied. Peter Broekman doet buurtbemiddeling en het project Schuttingbemiddeling bij Stiel. In het verleden deed hij crisismangement in de olie- en gasindustrie.

3. Groepsgesprekken

In zes groepen wordt besproken wat aandachtspunten zijn. De gesprekken hebben drie hoofdthema's: 1) maatschappelijke participatie en vrijwilligerswerk, 2) maatschappelijke participatie en werkzoekenden, en 3) maatschappelijke participatie en mensen met een beperking.

Groep 1

Voorzitter Rob Bakker stelt zich voor en licht de gang van zaken kort toe. Het gaat vanavond om de meningen van de aanwezigen en niet zozeer om onderlinge discussie. De voorzitter roept op alles te zeggen wat men kwijt wil over de nota. Dit wordt vastgelegd in een verslag en de meningen zullen door het college van B&W worden meegenomen.

De nota 'Meedoen maakt het verschil' is opgedeeld in drie delen: het traditionele vrijwilligerswerk, vrijwilligerswerk door uitkeringsgerechtigden en vrijwilligerswerk door mensen met een beperking. Deze drie onderdelen komen allemaal aan bod. Er wordt gestart met een korte voorstelronde.

Traditioneel vrijwilligerswerk

Wiebe Kremer merkt op dat er erg veel afkomt op vrijwilligers. Hij vraagt zich af of dat wel kan en mag. Er komen steeds meer taken bij en de vraag is of je dat allemaal mag verwachten van een vrijwilliger. Bij het Stip komen er bijvoorbeeld ook taken gericht op mensen zonder werk bij. Ook voor hen moet vrijwilligerswerk gevonden worden en zij moeten worden begeleid. Hij waarschuwt ervoor de vrijwilliger niet te overvragen. Hij is zelf een heel actieve vrijwilliger, en je mag ook wel wat verwachten van een vrijwilliger, maar hij vraagt zich wel af waar het heen gaat: als het teveel wordt, dan kapt men ermee. Hulpvragen worden vaak erg ingewikkeld.

Het Stip krijgt veel op haar bordje dat ze moet oplossen. Soms ook iets dat iemand eigenlijk best zelf kan, bijvoorbeeld de tuin opruimen. Er wordt gemakkelijk doorgestuurd naar het Stip en te vaak iets over de schutting gegooid. Het Stip moet geen afvalputje worden.

Susan Mos herkent de mening van Wiebe Kremer. Over het optimaliseren van het gebruik van het Stip (genoemd bij punt 2 en 3 in de nota) merkt ze op dat het Stip al veel gebruikt wordt voor vrijwilligerswerk. Zij ziet ook een verzwaring van de taken, die al langer gaande is. De Stip-medewerkers haken af als het teveel wordt. Het mee gaan werken aan de participatie van uitkeringsgerechtigden is volgens haar geen taak voor vrijwilligers. Zoals de zaken er nu voorstaan, verwacht zij veel verzet vanuit de Stip-medewerkers. Over de taken richting uitkeringsgerechtigden is het Stip nog niet akkoord gegaan, maar in de nota lijkt dat wel al zo te zijn! Zij schat in dat de Stip-medewerkers deze taken er niet bij willen. Verder raadt ze aan goed te luisteren naar de Stip-medewerkers. Stipbreed heeft contact met de mensen van de werkvloer van de Stips zodat iedereen commentaar kan leveren. Het beleid gaat via Stipbreed. Bij ieder Stip werkt een beroepskracht die de vrijwilligers begeleid. Vrijwilligers zijn 1 of meer dagdelen actief.

Claris Bakker ziet een verschuiving van professionele naar vrijwillige medewerkers: zo wordt er steeds meer gevraagd van de vrijwilliger. Vier dagdelen per week vrijwilligerswerk vindt zij wel erg veel.

Anneke Bos vraagt naar de scholing van vrijwilligers bij het Stip.

Susan Mos benadrukt nogmaals de verzwaring van taken van vrijwilligers. De breedheid is een verzwaring, maar ook de moeilijkere vragen waardoor vrijwilligers soms veel ellende op hun bordje krijgen. Men krijgt dan het gevoel "Daar heb ik niet voor getekend."

Wiebe Kremer vindt dat er goed naar de taken gekeken moet worden. De relatie tussen vrijwilliger en beroepskracht moet goed zijn en dat vraagt om aandacht. Vrijwilligers moeten het leuk kunnen blijven vinden. Iedereen maakt daarin zijn/haar eigen keuze, maar hij waarschuwt nogmaals voor het overvragen van vrijwilligers. Ook kunnen vrijwilligers afhaken omdat er soms onzinnige vragen komen.

Susan Mos geeft aan dat als mensen afhaken, je weer nieuwe vrijwilligers moet vinden. Die moeten ook gemotiveerd zijn. Mensen die gedwongen worden, dat werkt niet stimulerend voor de anderen!

Wiebe Kremer geeft aan dat het MJD de vrijwilligers wel ondersteunt, maar dat er soms méér is. Bijvoorbeeld vragen die door een instantie makkelijk opgelost kunnen worden, maar niet opgepikt worden. Men stuurt dan maar door naar het Stip.

Susan Mos vindt de geboden trainingen soms te oppervlakkig. Er zouden meer gedegen trainingen moeten komen voor vrijwilligers. Ook vindt ze dat er meer respect van de beroepskrachten voor vrijwilligers moet zijn. Daar ontbreekt het soms wel aan en niet iedere vrijwilliger biedt dan weerwoord. Communicatie en continuïteit zijn ook belangrijke onderwerpen. Door bezuinigingen is de continuïteit steeds vaker een probleem omdat beroepskrachten verdwijnen of steeds en snel wisselen. De begeleiding van vrijwilligers lijdt daaronder. Een beroepskracht moet het begeleiden van vrijwilligers ook écht willen.

Annie de Vries vraagt naar wat de 'makelaar' in vrijwilligerswerk is. Is dat een persoon? Lieuwe Rozema licht toe dat dit een taak/functie van Stiel/MJD is, die over meerdere mensen verdeeld is. Een onderdeel is de vacaturebank via internet. Ook Humanitas voert deze taak uit, maar voor de eigen organisatie. Er is sprake van overlap, maar ook van samenwerking. Daarvan is de gemeente zich bewust.

Anneke Bos noemt de sociale teams. Deze zouden volgens haar een rol kunnen spelen bij het ondersteunen en het ontlasten van de Stip-vrijwilligers. Zelf heeft ze goede ervaringen met de sociale teams.

Ben Wortelboer ervaart steeds meer het verplichtende karakter van vrijwilligerswerk: er melden zich mensen die zich onder druk voelen staan, bijvoorbeeld door de Sociale Dienst. Hij komt daardoor zelf in een spagaat: hij moet nu ook vrijwilligers gaan activeren. Hij is wel van mening dat niets doen ook geen goede zaak is, maar nu komt er wel een ander soort vrijwilliger die hij niet graag voor zijn cliënten (o.a. dak- en thuislozen) ziet.

De voorzitter constateert dat het tweede onderdeel, vrijwilligerswerk door uitkeringsgerechtigden, aan bod komt. Hij vraagt nog naar opmerkingen over het traditionele vrijwilligerswerk.

Frans van den Berghe merkt op dat ook ambtenaren soms neerkijken op vrijwilligers. Hij ervaart zelf ook dat hij niet altijd serieus genomen wordt. Hij vindt dat er van bovenaf gezorgd moet worden dat ambtenaren respect hebben voor vrijwilligers.

Carla Kamerling noemt de goede samenwerking tussen beroepskracht en vrijwilliger: er is dan wederzijds respect. Dat is mogelijk en dat blijkt in de praktijk. Het gaat volgens haar om de verhouding in het hele team: beroepskrachten én vrijwilligers. De gemeente zou scholing en teambuilding kunnen faciliteren. De gebiedsgebonden taken bieden hiervoor een mogelijkheid. De verhouding beroepskracht-vrijwilliger moet positief worden gestimuleerd. Dat kost tijd en geld en daarin kan de gemeente faciliteren.

Susan Mos beaamt dat het vaak goed gaat, maar noemt de professionele houding: je taken en je rol moeten helder zijn en daar moet je professioneel mee omgaan. Soms heeft een ervaren vrijwilliger meer kennis dan een jonge onervaren beroepskracht. De term 'professional' vindt ze daarom niet op zijn plaats als synoniem van beroepskracht.

Vrijwilligerswerk en uitkeringsgerechtigden

De voorzitter leidt dit onderwerp kort in. Veel uitkeringsgerechtigden zijn al actief, zo wijst onderzoek uit.

Frans van den Berghe raadt aan dat de medewerkers van de Sociale Dienst in het dossier kijken en zo zien wat iemand heeft gedaan, welke interesses er zijn et cetera.

Jos Mocking geeft aan dat de eerste vraag is 'Wat wilt u doen?'. Een vrijwilligers die iets móét, dat wil niemand.

Susan Mos merkt op dat binnenkort er wel een verplichting zal komen.

De voorzitter noemt het wetsvoorstel dat eventueel per 1 juli 2014 een tegenprestatie verplicht maakt. De invulling is nu nog niet helder. Feit is dat velen al wat doen.

Ben Wortelboer merkt op dat vrijwilligerswerk leuk, leerzaam, gezellig en goed voor jezelf kan zijn.

Wiebe Kremer raadt aan bij de intake goed te kijken wat iemand is en wat iemand kan. Soms heb je handige specialisten in een vakgebied, ICT-ers bijvoorbeeld!

De voorzitter constateert dat het woord verdringing valt.

Bert Wortelboer heeft ervaren dat een loodgieter soms geïnteresseerd raakt in sociaal werk. Vrijwilligerswerk kan een heel ander talent aanboren en dat is aantrekkelijk.

Susan Mos vindt dat vrijwilligers niet vrijwilligers moeten begeleiden. Daar is verzet tegen.

Frans van den Berghe adviseert te kijken naar wat iemand kan, niet enkel wat iemand wil. Praat men de mensen en gebruik het dossier: praat en roep geen weerstand op.

Susan Mos denkt dat iemand zelf nooit alle mogelijkheden kan overzien. Kijk naar het verleden én naar wat iemand leuk vindt: er kan creatief voor een ander pad gekozen worden.

Anneke Bos vindt het belangrijk om ook scholing of opleiding aan te bieden. Geef mensen zo een kans, is haar advies.

Ben Wortelboer onderschrijft het bieden van een kans, maar iemand moet ook kunnen zeggen als het niet gaat.

Chan Boejaert is van mening dat vrijwilligerswerk en verplichting haaks op elkaar staan. Zijn ervaringen met het resocialiseren van ex-gedetineerden is dat de motivatie heel erg kan verschillen. De echt gemotiveerde blijft: motivatie is dus een belangrijk punt.

De voorzitter vraagt of er nog terreinen onderbelicht zijn in de nota.

Bert Wortelboer noemt dat zijn organisatie veel meer vrijwilligers zou kunnen gebruiken voor bijvoorbeeld wandelen, sporten, koken met mensen. Wel moeten vrijwilligers affiniteit hebben met de cliënten: dak- en thuislozen en mensen met psychiatrische problemen.

Clariss Bakker noemt dat er met de Wmo veel wegvalt. Ook daar kun je vrijwilligers inzetten, maar je moet kijken of het ook kan. Bij Humanitas DMH zijn er bijvoorbeeld kookgroepen, waar meer vrijwilligers bij kunnen. Er is een 'markt' voor vrijwilligers.

Annie de Vries noemt dat affiniteit met de NOVO-doelgroep ook onmisbaar is. Zij vraagt zich wel af hoe ver je gaat met vrijwilligerswerk. Subsidie neemt steeds meer af. De overdracht van beroepskracht naar vrijwilliger is bij de NOVO-doelgroep van groot belang. Je kunt niet zomaar met iemand op stap. Ouders van jonge kinderen, die hun kind aan anderen hebben toevertrouwd, zijn heel huiverig voor de inzet van vrijwilligers. Ook de privacy is daarbij bijvoorbeeld een probleem.

De voorzitter merkt op dat de gemeente kan faciliteiten bij beleid voor vrijwilligers.

Clariss Bakker merkt op dat het lastig is om vrijwilligers voor bv. de kookgroepen te vinden. Daar heeft zij zorgen over.

Annie de Vries merkt op dat NOVO-vrijwilligers vaak in de kring dichtbij worden gevonden.

Lieuwe Rozema noemt een probleem bij de continuïteit: jonge vrijwilligers willen wel iets doen, maar meer in kortdurende verbintenissen.

Ben Wortelboer ziet dat vrijwilligers soms beroepskracht worden. Goede vrijwilligers gaan weg: dat is op zich prima, maar dan moet je op zoek naar een nieuwe vrijwilliger. Hij werft via de vrijwilligersvacaturebank. Soms moet een vrijwilliger wennen. Dat kost tijd en begeleiding.

Anneke Bos merkt op dat een passende plek van belang is, ook voor de vrijwilliger.

Frans van den Berghe vindt dat je van elkaar moet weten wat je doet. Zo kun je vrijwilligers ook een passende plek bieden en help je elkaar. Organisaties zouden vaker bij elkaar moeten zitten en meer moeten samenwerken. Zelf weet hij iedereen wel te vinden en heeft hij regelmatig contact met andere organisaties, maar niet over het uitwisselen van vrijwilligers. Dat is wel een mogelijkheid.

Vrijwilligerswerk en mensen met een beperking

Clariss Bakker merkt op over pagina 17, 1e kolom, dat snoezelen geen dagactiviteit is. Deze doelgroep valt niet onder de Participatiewet: zij vragen teveel zorg. De tekst klopt niet bij deze doelgroep. In het algemeen hebben mensen met een beperking véél begeleiding nodig. Dat moet niet worden onderschat, want anders wordt men diep ongelukkig.

Annie de Vries noemt projecten bij FC Groningen en Jumbo, waar er een goede begeleiding is vanuit de NOVO. De gemeente moet er zorg voor dragen dat dit mogelijk blijft. Deze groep valt anders tussen wal en schip. NOVO en ook anderen kunnen die begeleiding bieden.

Clariss Bakker noemt verdringing: een loodgieter kan een AWBZ-er verdringen. Zij ziet een steeds meer glijdende schaal daarin.

Susan Mos noemt verdringing bij beroepskrachten en vrijwilligers die taken (moeten) overnemen.

Ben Wortelboer vindt de definitie van sociale activering niet helder. Dagbesteding, maar ook wandelen, koken en ontspannen valt eronder. Die definitie moet helder worden. Aandacht (voor de cliënt) kan ook van een vrijwilliger komen: die kan een wandeling van 2 uur maken in plaats van een ommetje van 15 minuten.

De voorzitter merkt op dat veel uitkeringsgerechtigden al actief zijn, zo'n 50%. Vraag is hoe je de groep aanboort die wel iets wil doen, maar nu nog niet actief is. Die groep bestaat uit een paar duizend mensen.

Wiebe Kremer denkt dat waarderen en complimenteren belangrijk zijn. Dat moet dan ook daadwerkelijk worden uitgesproken.

Ben Wortelboer heeft ervaring met het aanbieden van lunches. Verder moeten vrijwilligers volwassen worden aangesproken, ook als het eens misgaat. De professionele houding dus.

Susan Mos benadrukt dat vrijwilligers alleen écht gemeente complimenten willen, niet de soort complimenten die men in een cursus krijgt aangeleerd.

De voorzitter merkt op dat nog niet iedereen aan bod is geweest en nodigt iedereen uit om hun zegje te doen. Ook vraagt hij naar thema's die nog niet aan de orde zijn geweest.

Ben Wortelboer komt nog terug op pagina 17, waar het over groepsbegeleiding gaat. Ook individuele begeleiding zou hier in het stuk verwerkt moeten worden.

Clariss Bakker wil toevoegen dat voor mensen met een beperking de individuele begeleiding én de dagbesteding wegvalt: er vallen twee zaken weg. Dat is een grote zorg en ze benadrukt dat er goed gelet moet worden op deze groep.

Anneke Bos noemt de psychiatrische patiënt, die veel aandacht nodig heeft. Zij moeten niet aan hun lot worden overgelaten. De belasting is voor hen snel te hoog en 1 op 1 begeleiding is nodig.

De voorzitter sluit dit deel van de avond en dankt alle aanwezigen voor hun reactie.

Groep 2

Voorzitter Peter Klaassen opent de bijeenkomst en legt uit dat achtereenvolgens de thema's vrijwilligersbeleid, bijstandsgerechtigden en participatiebanen aan de orde komen.

Algemeen vrijwilligersbeleid

Menno van der Wish lanceert twee stellingen. 'Vrijwilligers mogen nooit beroepskrachten verdringen' en 'naast het veranderen van de maatschappij verandert ook de politiek'. Hij signaleert een tendens dat hetgeen hij in de eerstgenoemde stelling aanstipt steeds vaker juist wel gebeurt.

Sven Olaf Thieme vindt de drie vrijwilligers die wethouder Jannie Visscher tijdens het openingswoord interviewde voorbeelden zijn van vrijwilligers die werk doen dat betaald zou moeten worden. Van banen die zijn wegbezuinigd.

Eric de Rover vraagt zich af wie toetst of werk vrijwilligerswerk is of door een betaalde kracht gedaan zou moeten worden. Hij heeft 28 jaar in de zorg gewerkt en vindt dat zijn baan is 'afgepakt' door vrijwilligers. Aan de andere kant: vrijwilligerswerk is prima, als de know how er maar is. De jeugd gaat naar school en komt vervolgens niet aan het werk.

Frank Murton merkt op dat het niet alleen om organisaties gaat maar ook om burgerinitiatieven. De gemeente kijkt die laatste met de nek aan, vindt hij. Het lijkt alleen maar te gaan om organisaties met managers. Als voorbeeld noemt hij de drie vrijwilligers die de wethouder interviewde. Ook die zijn betrokken bij grotere organisaties.

Rebecca Dijkstra noemt de reden vrijwilligers in te zetten. Namelijk dat er geen geld genoeg is. Zij vindt dat vrijwilligers Nederland 'redden'. Of vrijwilligers betaalde banen 'pikken' is niet belangrijker dan dat directeuren in grote auto's rondrijden.

Mareen Sumter vindt vrijwilligerswerk goed zolang er maar scholing bij hoort. Een vrijwilliger is nu eenmaal goedkoper dan een betaalde kracht. Daardoor is de cliënt geholpen en ook de vrijwilliger blijft betrokken in de maatschappij. De gemeente zou, met behulp van de WMO, een rol moeten spelen bij de scholing van vrijwilligers.

Bernadette Kuis stelt dat een vrijwilliger écht neer doet dan alleen koffie inschenken. Het is gaat om werk op het eigen niveau. Zelf doet ze nu als vrijwilliger wat ze eerder betaald

deed. Ze is boos omdat vrijwilligers steeds meer werk doen wat eerder de inmiddels wegbezuinigde beroepskrachten deden. Ze vindt dat de gemeente minder moet bezuinigen.

Menno van der Wish merkt op dat bezuinigingen bedreigend zijn voor participatie. Dat geeft niks zolang je maar kijkt naar kwaliteit en niet alleen naar de bezuinigingen. Hij geeft een voorbeeld. In de Oosterpark doen mensen vel voor elkaar. Dat is een prima zaak. Maar de bezuinigingen maken er een economisch probleem van.

Eric de Rover zegt dat participatie er altijd al is geweest. De vlek wordt steeds groter. Hij vindt het belangrijk om terug te keren naar kleinschaligheid.

Jaap Niewold vindt dat het net is alsof vrijwilligers nu worden uitgevonden. Terwijl ze allang actief zijn in sportverenigingen, kerken, enzovoort. Maar nu is het een financiële kwestie en moet het georganiseerd zijn. Er zijn wel 80 vrijwilligersorganisaties. Om ze in stand te houden, zou er beter gecoördineerd moeten worden wat ze allemaal doen. Hij mist de grote groep ouderen. Ze worden in de nota nergens genoemd.

Afsaneh Moghadam mist andere groepen in de nota: Culturele groepen, mensen met een andere seksuele voorkeur,... Ze mist dat het erom gaat het samen te doen, de toegankelijkheid voor iedereen. Er zijn vrijwilligers actief binnen het COC en in allochtone groepen. Ook in de wijk zou er meer een afspiegeling moeten zijn van die groepen.

Sven Olaf Thieme mist de aandacht voor kleinere organisaties. Het gaat nu vooral om grotere partijen en om mensen met meer opleiding.

Henk Vrugt geeft een voorbeeld van te grote bemoeienis door de gemeente. Het eethuis in de Oosterpark werd gedraaid door vrijwilligers tot de gemeente vond dat er meer beroepskrachten moesten werken. Nu is het weg.

Bernadette Kuis noemt een ander initiatief dat ter ziele ging. Wat de vrijwilligers zelf regelden, werd overgenomen door Humanitas. En verdween.

Maarten Dölle vindt dat er aandacht moet zijn voor beide: grote en kleinere organisaties.

Bernadette Kuis voegt daaraan toe dat grotere organisaties de kleintjes dan niet moeten wegdrücken.

Eric de Rover beaamt dat ook kleinere organisaties een goed stukje werk kunnen leveren.

Mareen Sumter merkt op dat je er als vrijwilliger bijna niet tussen komt als vrijwilliger.

Joris Stavenga merkt die problematiek in de praktijk. Mensen met problemen die dakloos raken kunnen vaak nog wel binnen de eigen kring worden opgevangen. Tot degenen die ze opvangen het gevaar lopen dat hun uitkering wordt gekort. Het zou beter zijn als de gemeente deze initiatieven juist positief waardeerde en stimuleerde. Je moet juist blij zijn met vrijwilligers.

Maatschappelijke participatie door bijstandsgerechtigden

Maarten Dölle heeft 8 'participatiebaners' in zijn bedrijf. Hij vindt het belangrijk. De beloning van € 600,- na een half jaar werken vindt hij goed. Nu is die beloning helaas omlaag geschroefd.

Peter de Harder (Linis/Lentis) heft ook ervaring met 'participatiebaners'.

Bernadette Kuis noemt het 'flauwekul' dat een dergelijke werknemer na twee jaar weer weg moet.

Ze heeft moeite met het begrip 'tegenprestatie'. Dat woord duidt erop dat mensen met een bijstanduitkering alleen maar op de bank hangen, profiteren en oplichten. Uit een onderzoek blijkt de fraude maar 0,0001% te zijn. Tegenprestatie voelt als een sanctie. Als: 'je moet er wel wat voor doen!'

Alice Vellinga stelt dat meedoen goed is maar loopt in de praktijk vaak tegen allerlei regelingen aan. Zelfs als het bijvoorbeeld gaat om een opleiding met uitzicht op een baan belemmeren allerlei kleine regeltjes de voortgang. Ze pleit ervoor om uit te gaan van de intentie, niet te veel te beschrijven en speelruimte te creëren.

Henk Vrugt merkt op dat een vrijwilliger die een baan zou willen als bijvoorbeeld schoenenpoetser dat in Nederland niet voor elkaar zou krijgen. Want het is 'niet zinvol'.

Menno van der Wish zegt dat dit wel gebeurt in Nederland.

Rebecca Dijkstra benoemt de andere kant. Ze doén iets. Maar hetgeen in de nota staat, komt minder over als een uitnodiging dan wel als een verplichting.

Menno van der Wish vindt dat niet kunnen. Het is een recht, geen plicht.

Ria Hoeboer is werkloos en ouder dan 60. Gevolg is dat ze moet solliciteren maar niet naar uitzendbureaus wordt gestuurd. Veel sollicitaties ziet ze als weinig zinvol.

Maarten Dölle stelt dat velen een half jaar onbetaald werk doen.

Echin Medema zegt dat er velen zijn die niet willen werken. Solliciteren is ook niet altijd zinvol. Door naar sollicitatiegedrag te kijken, kun je onderscheiden wie wil werken en wie niet. Een kwalitatief beter gesprek tussen de uitkeringsgerechtigde en de gemeente is zinvol.

Mareen Sumter merkt op dat wie niet wil werken wel een weg vindt.

Ria Hoeboer vertelt dat haar dochter vrijwilligerswerk wilde doen in een zorgcentrum maar dat niet mocht. Ze vindt het beleid daarin te streng.

Bernadette Kuis merkt op dat een cursus volgen ook niet mag.

Eric de Rover pleit voor minder regels, minder strakke teugels en meer bewegingsruimte.

Sven Olaf Thieme vult aan dat 'kan niet' en 'je moet' niet helpen.

Bernadette Kuis stelt dat jongeren wel iets meer druk nodig hebben om werkervaring op te doen. Maar wie na 30 jaar werkloos wordt, is géén profiteur. Voor diegenen zijn de regels te verplichtend. Zelf schrikt ze als ze post krijgt van Sozawe. Die brieven hebben vaak een toon als 'denk om...' en 'je moet...'. De 'kaartenbak' was vroeger een opstapje naar betaald werk, nu is 't alleen een bezuiniging.

Joris Stavenga benoemt de problemen van jongeren door de wachtregeling. Ze moeten 4 weken op de eerste uitbetaling wachten. De stress die daardoor kan ontstaan bemoeilijkt de participatie. Hij pleit dan ook voor meer ruimte zodat dat gebeurt wat nodig is om iemand te laten participeren.

Rebecca Dijkstra meldt dat er in geval van crisis wel iets te regelen valt.

Maatschappelijke participatie door mensen met een beperking

Annemiek Hoesen zou graag extra faciliteiten zien bij ondersteuning en vraagt zich af hoe dat zou moeten. Bij Het Dok zijn alle ideeënbeheerders wegbezuinigd. Daarvoor in de plaats komen participatiebanen. Maar dat is moeilijk te coördineren. Er wordt nogal wat verwacht van vrijwilligers. Ze vindt het te vaag.

Peter de Harder vertelt dat er groepen zijn voor wie het heel lastig is om in een andere setting te functioneren. Ze komen in wijkcentra terecht op de onderste tree en worden vaak met de nek aangekeken. Die mensen zouden 'dicht bij huis' geholpen moeten worden.

Eric de Rover pleit in deze gevallen juist voor samenwerking tussen grotere en kleinere organisaties. De gemeente zou die samenwerking beter moeten stimuleren.

Afsaneh Moghadam stelt dat intensieve begeleiding hier noodzakelijk is. Dit proces zou stap voor stap moeten gaan. Ze noemt Prokkeldag als voorbeeld. Als de gemeente meer aandacht zou besteden aan dergelijke initiatieven kunnen mensen steeds meer aan elkaar wennen.

Rebecca Dijkstra noemt de fietswinkel op het Zernikecomplex. Ze verdienen geld en werken maar dan in een iets meer beschermde omgeving. En zodra iets geld oplevert, is een indicatie niet nodig.

Sven Olaf Thieme merkt op dat de inspraak van de buurt in de jaren 90 is afgebrokkeld doordat de sturing meer naar boven ging. Hij ziet de toekomst somber in want het blijft om aansturing van bovenaf gaan.

Eric de Rover ziet het minder somber. In 2015 is de WMO bij de gemeente. Die kijkt wel goed waar zorg in te kopen: niet alleen bij grote organisaties.

Joris Stavenga vindt het belangrijk dat er zicht blijft op kwaliteit. Hij adviseert: houd aandacht voor de beperking. Door de pgb's zijn er veel kleine initiatieven en zijn dingen uit de hand gelopen.

Eric de Rover ziet dat gebeuren bij kleine en grote organisaties.

Peter de Harder benadrukt de noodzaak van toezicht houden en ruimte geven. Hij vindt dat ook ambtenaren meer ruimte zouden moeten krijgen.

Frank Murton merkt op dat de vrijwilligersvacaturebank sterk verouderde vacatures bevat. De bank zou actueel moeten zijn en de benadering vanuit de gemeente professioneel. Check zaken bij organisaties, vindt hij. En deel complimenten uit waar dat kan.

Menno van der Wish zegt dat de babyboomers het vrijwilligerspotentieel zijn. Daarom moet inzichtelijk zijn wat er kan. Er is nu een gebrek aan kennis.

Groep 3

Gespreksleider Judith Slagter opent het gesprek in subgroep 3. De aanwezigen kunnen hun mening kenbaar maken over de conceptnota Meedoen maakt het verschil. De drie hoofdthema's die centraal staan in deze inspraakbijeenkomst zijn:

- Maatschappelijke participatie en vrijwilligerswerk
- Maatschappelijke participatie en werkzoekenden
- Maatschappelijke participatie en mensen met een beperking

Er volgt een kennismakingsrondje.

Maatschappelijke participatie en vrijwilligerswerk

Rinnie Bokkers begint, wat opvalt is dat in de nota geprobeerd wordt aansluiting te vinden met verschillende maatschappelijke groepen. Mist de visie van de gemeente op terreinen waar vrijwilligers actief kunnen zijn. Mist regie, sturing op gebieden waar vrijwilligers meer actief kunnen worden.

Leo Wanders reageert dat de insteek van de gemeente is om vrijwilligerswerk breed te beschouwen.

Karel Eggen sluit zich aan bij de opmerkingen van mevrouw Bokkers. PromensCare wil vrijwilligers inzetten. Hij vraagt zich af of hij zelf vrijwilligers moet aantrekken in de instelling of vanuit andere instellingen vrijwilligers zal vragen. Dit aspect mist hij in de nota. Hij vindt het zuiverder dat de organisatie geen eigen vrijwilligers aantrekt. Naar zijn mening moeten vrijwilligers professioneel worden begeleid.

Rinnie Bokkers voegt toe dat de begeleiding van vrijwilligers verdient ondersteuning, meer dan de makelaarsrol.

Leo Wanders stelt dat de gemeente is er geen voorstander van dat elke organisatie eigen vrijwilligers gaat opleiden.

Ellen Niewold geeft aan dat ze onder geen van de genoemde vrijwilligerstypen valt en kiest voor vrijwilligerswerk omdat ze bezig wil zijn. Merkt op dat ze tevreden is over de begeleiding vanuit MJD en Stiel. Ze pleit voor het inrichten van vrijwilligersplekken voor verstandelijk gehandicapten. Ze is van mening dat vrijwilligerswerk met training voor deze groep meer geschikt is dan een werkplek met stress.

Elzo Edens schetst dat het Leger des Heils van oorsprong is opgezet door vrijwilligers en dat er later pas beroepskrachten in beeld kwamen. Hij wijst erop dat de dienstverlening van het Leger des Heils specifieke deskundigheid vraagt. Het risico op verdringing van beroepskrachten door vrijwilligers kun je volgens hem voorkomen door helderheid in de taakverdeling. Hij pleit ervoor om voor vrijwilligers in de verschillende organisaties een ondersteuningsaanbod rond relevante thema's te organiseren.

Rieks van Hemmen noemt de landelijke transitie een bezuiniging. Hij pleit ervoor dat de kwaliteit van de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers gewaarborgd blijft.

Ellen Niewold merkt op dat er verschillende vergoedingen worden gehanteerd binnen het vrijwilligerswerk. Ze geeft aan dat ze persoonlijk haar waardering haalt uit de mondelinge

waardering van de organisatie en uit de contacten met collega-vrijwilligers. Ze wijst erop dat vergoeding van reiskosten voor vrijwilligers van belang is.

Linda ter Veld geeft eveneens aan dat waardering belangrijk is voor vrijwilligers. NOVO organiseert regelmatig een dagje uit en belooft zo de vrijwilligers.

Maatschappelijke participatie en werkzoekenden

Ellen Niewold vraagt zich af waar alle werkzoekenden ondergebracht kunnen worden?

Rieks van Hemmen heeft twijfels of er werk is voor de mensen die vallen onder de nieuwe Participatiewet. Hij is bezorgd of de geboden werkzaamheden wel volwaardig zullen zijn.

Judith Slagter geeft aan dat mensen die arbeidsongeschikt zijn aanspraak op de Wajong kunnen blijven maken.

Ellen Niewold merkt op dat veel vrijwilligerswerk al hoog is gekwalificeerd. Een organisatie investeert in vrijwilligers en zoekt betrouwbare vrijwilligers. Het is de bedoeling dat mensen zich voor langere tijd willen verbinden.

Ingrid Bousema twijfelt of er wel werk te vinden is dat aansluit bij de Participatiewet.

Rinnie Bokkers stelt dat als de gemeente verantwoordelijk is voor goede werkplekken is het nodig dat de gemeente zelf de regie houdt en dit niet overlaat aan 1-2 organisaties.

Judith Slagter reageert dat de gemeente wel de tegenprestatie kan beïnvloeden, maar geen invloed heeft op vrijwilligerswerk.

Leo Wanders merkt op dat mensen vanuit de Wajonguitkering in de bijstand terecht kunnen komen. Plekken waar zinvol vrijwilligerswerk gedaan kan worden komen dan voor hun in beeld.

Lieuwe van Welie schetst dat de dagbesteding zwaar onder vuur ligt. Sluiting dreigt. Dan is het een optie om verder te gaan met vrijwilligers.

Linda ter Veld geeft aan dat NOVO in gesprek is met andere organisaties over het opzetten van een stedelijke houtwerkplaats.

Leo Wanders merkt op dat wanneer de gemeente de regierol pakt en de gemeente benadert de organisaties hij dan de indruk krijgt dat er wel plaatsen beschikbaar zijn.

Ellen Niewold zegt dat in de zorgsector er veel zijn plaatsen voor vrijwilligerswerk. Het gaat dan om hulp bij huishoudelijke taken, boodschappen doen en klusjes doen. In de wijk Corpus den Hoorn heeft het Stip een klussendienst waar de vraag het aanbod overstijgt.

Leo Wanders vraagt of er vanuit het Stip vrijwilligers gezocht worden.

Ellen Niewold reageert: Ja, mensen melden zich ook zelf en we verwachten dat het aantal aanmeldingen zal toenemen.

Riny Koersen merkt op dat ze in de nota mist hoe je mensen kunt motiveren voor vrijwilligerswerk en hoe ze kunnen beginnen met vrijwilligerswerk. Een online-vacaturebank voor vraag en aanbod wordt belangrijker. Mensen zijn niet altijd zelf in staat om te bedenken waar ze vrijwilligerswerk kunnen gaan doen.

Linda ter Veld voegt toe dat dit een interessant onderwerp is voor de wijktafel 1 keer per jaar.

Maatschappelijke participatie en mensen met een beperking

Lieuwe van Welie schetst dat hij cliënten ondersteunt die ook vrijwilligerswerk doen. Het gaat dan om *individuele plaatsing bij instellingen en organisaties met begeleiding*.

Ingrid Bousema wijst erop dat cliënten met een dagbestedingplek hierover spreken als werk waar ze trots op zijn. Ze horen ergens bij en het werk dat ze doen doet ertoe. Ze vindt het goed dat de nota hier aandacht aan besteedt. Ze pleit voor een inloop in de wijk voor dit type vrijwilliger. Ze merkt op dat er nu kansen blijven liggen en dat er meer mogelijk is.

Ellen Niewold is van mening dat er met uitvoerende instanties gesproken moet worden over de mogelijkheden. Ze wijst erop dat mensen met een psychische beperking ook een verhaal willen kunnen vertellen om mee te kunnen doen. Dan ervaren ze eigenwaarde. Ze merkt op dat Lentis hierin een goede rol speelt. Ze is van mening dat vrijwilligers geen werk van beroepskrachten mogen overnemen.

Harnan Heeringa zegt dat het Inloophuis draait op vrijwilligers. Hij merkt op dat vrijwilligers vaak begeleiding missen en het dan niet redden. Ze komen dan weer terug in het Inloophuis. Hij noemt de drempel bij het Stip ook groot. Hij wijst erop dat geprobeerd wordt mensen te begeleiden om de stap te maken. Laagdrempeligheid is van belang. Voor veel vrijwilligers is er een flinke drempel. Vrijwilligers mogen bij het Inloophuis vier keer proefdraaien. Momenteel zijn er nog ondersteuners, maar hun aanstelling staat onder druk.

Elzo Edens herkent het verhaal. Basale vaardigheden ontbreken nogal eens bij deze groep. Ze hebben structuur nodig om een volgende stap te kunnen maken. En hebben ruimte nodig om vaardigheden te ontwikkelen zonder al te veel druk. Over tegenprestaties zegt hij dat heel goed bij de persoon gekeken moet worden naar wat mogelijk is.

Ellen Niewold merkt op dat hiervoor een mentorenproject in ontwikkeling is.

Ingrid Bousema wijst erop dat niet alleen vrijwilligers veel structuur nodig hebben. Er is veel diversiteit onder de mensen. Ze noemt het Stip uitnodigend. Ze leest in de nota dat de gemeente moeite wil blijven doen voor mensen met complexe problemen. Ze noemt het voorbeeld van het wijkhotel Stee in Stad in de Korrewegwijk waar ook buurtbewoners over de drempel komen. Verder leest ze in de nota dat de gemeente moeite wil blijven doen voor mensen met complexe problemen. Ze spreekt de hoop uit dat de organisaties meer gaan samen werken en minder hetzelfde gaan doen. Volgens haar is nieuwe synergie in de wijk nodig. Als organisaties meer samenwerken kunnen activiteiten in Corpus den Hoorn bij elkaar komen. Verschillende organisaties kunnen dan van elkaar leren, hun dienstverlening bundelen en bestaande gebouwen benutten.

Rinnie Bokkers toont zich hierover enthousiast en mist dit idee in de notitie.

Ellen Niewold merkt dat collectiviteit de insteek is in de gemeente. Ze wijst erop dat dienstverlening maatwerk is, gericht op persoonlijke behoeften.

Elzo Edens noemt het onderscheid tussen georganiseerd en niet-georganiseerd vrijwilligerswerk. Hij noemt als voorbeeld van niet-gestructureerd vrijwilligerswerk de voorziening Bij Bosshardt in de wijk. Mensen komen hier met elkaar in contact en ze helpen elkaar. Dit is heel laagdrempelig vrijwilligerswerk. Dit stimulerend werken is ook mogelijk in de wijkcentra en de Stips.

Leo Wanders reageert dat deze groepen zichzelf redden. De nota gaat over mensen die zichzelf niet kunnen redden. Kunnen de organisaties die hier bijeen zijn samen werken? Ingrid Bousema merkt op dat samenwerking begin 2013 nog lukte. Inmiddels is er op een andere manier overleg met elkaar. Lieuwe van Welie is van mening dat er nu een opening ontstaat.

Ingrid Bousema stelt dat organisaties hun leed kunnen delen. De toekomst is spannend, het plaatje is onduidelijk. Ellen Niewold geeft aan dat de dienstverlening bij het Stip nu uitgebreider is, er is meer persoonlijke aandacht. Ze vreest dat mensen tussen wal en schip gaan vallen. Linda ter Veld stelt dat er een kans ligt om samen te werken en elkaars expertise te benutten.

Judith Slagter stelt voor om van gedachten te wisselen over beschut werken/dagbesteding en de AWBZ. Ze vraagt of er ideeën zijn over de samenhang met de AWBZ. Ingrid Bousema merkt op dat het goed zou zijn als etiketten en verschillen in typen uitkeringen verdwijnen. Het gaat om een aanbod van werk voor mensen. Ze pleit voor het mengen van verschillende doelgroepen.

Harnan Heeringa vraagt zich af wie bepaalt wat iemand kan. Een etiket geeft volgens hem soms houvast. Hij merkt op dat het brede activiteiten aanbod bij Lentis onder druk staat. De behandeling blijft de basis, maar specifieke cliënten/vrijwilligers zijn nu niet meer in beeld. Eén gebouw is inmiddels verkocht en de projecten zijn verplaatst. Er zijn minder activiteiten (wel voor vaste groepen) maar de inloop voor mensen is verdwenen. Harnan Heeringa geeft aan dat het verdwijnen van arbeidsplaatsen is bij hen onderwerp van gesprek is.

Ellen Niewold stelt nu het steunpunt in de bibliotheek is gesloten, de spontane ontmoeting hier voor de wijk nu weg valt. Rinnie Bokkers geeft aan dat voor specifieke groepen de begeleiding van belang is. Harnan Heeringa zegt dat de volgende stappen zijn voor deze mensen heel moeilijk zijn. Ellen Niewold bepleit continuïteit in de begeleiding door beroepskrachten van bijvoorbeeld de MJD. Leo Wanders maakt hieruit op dat er een grens is in wat vrijwilligers kunnen doen.

Ingrid Bousema heeft een gevoel van urgentie. Het is al snel 2015. Verzoekt de gemeente om snel beslissingen te nemen zodat er duidelijkheid komt. Herman Cremer merkt op dat samenwerking in de wijken belangrijk is. Linda ter Veld stelt dat duidelijkheid belangrijk is, evenals nu hierover met elkaar praten. Lieuwe van Welie geeft aan dat speciale doelgroepen blijven begeleiding vragen. Samenwerking is hier goed aan bod gekomen. Rieks van Hemmen merkt op dat kwaliteit gewaarborgd moet blijven. Er is een kans om beleid te maken. Leo Wanders vindt het een goede discussie over mogelijkheden van samenwerking in de wijk. Elzo Edens geeft aan graag personeel te willen behouden. Roept de gemeente op om niet te bezuinigen op mensen die vrijwilligers begeleiden. Karel Eggen toont zich onder de indruk van de onderlinge betrokkenheid.

Reactie van wethouder Jannie Visscher: De gemeente realiseert zich de lastige situatie. De financiële middelen en de situatie in 2015 zijn onduidelijk. De signalen van de gedane

suggesties probeert het college in de oren te knopen. Ze bedankt de aanwezigen voor hun inbreng.

Judith Slagter sluit het gesprek in subgroep 3 af en zegt dank voor de inbreng van de deelnemers. Iedereen ontvangt per e-mail verdere informatie.

Groep 4

Men begint met een namenronde. Vervolgens legt de gespreksleider uit dat achtereenvolgens de onderwerpen Vrijwilligersbeleid, Werkzoekenden (met uitkering) en Mensen met een beperking aan de orde zijn.

Vrijwilligersbeleid

Ulfert Molenhuis van de Voedselbank vindt het onzinnig dat sommige uitkeringsgerechtigden van hun uitkeringsinstantie geen vrijwilligerswerk mogen doen omdat ze beschikbaar moeten zijn voor betaald werk. Vanavond nog heeft hij een motivatiebrief geschreven voor iemand die bij de Voedselbank vrijwilligerswerk wil doen. De werklozen doen het om meer ervaring te krijgen, maar mogen niets doen tot ze toestemming hebben. Ulfert Molenhuis vindt het zonde dat hij zijn tijd hieraan moet besteden in plaats van aan de echt nodige dingen. Renée Blaauw: neemt de nota hier niet een voorschot op? De gespreksleider grijpt in: ik wil discussie voorkomen, het gaat om inspraak. Samengevat vindt Ulfert Molenhuis dat de gemeente de belemmering voor het laten doen van vrijwilligerswerk moet opheffen.

Esther Jansen, Stichting Inloophuis: ik ben werkloos en vrijwilliger om ervaring op te doen. Bovendien leer ik wat bij, het is goed voor mijn C.V. Vrijwilligerswerk is uitstekend om het mes aan twee kanten te laten snijden, je komt wat brengen en mag ook wat halen. De gespreksleider vat samen dat ook al is iemand werkloos, diegene met vrijwilligerswerk toch ervaring kan opdoen. Esther Jansen vindt het belangrijk dat je als vrijwilliger die ruimte ook hebt. Soms heerst het gevoel dat vrijwilligers worden ingezet als vervanging van betaalde krachten, maar het kan ook zijn dat mensen het graag doen. Ze is al eerder betrokken geweest bij het vrijwilligersbeleid en wil het goed terugzien in de nota.

André Nijdam: wij hadden zeventien gesubsidieerde banen, maar doordat het 200-banenplan afloopt zijn er daarvan nog maar drie over. De overige mensen zitten thuis, in de WW, en mogen niet terugkomen als vrijwilliger. Eén persoon kreeg er psychische klachten van en mocht wel terugkomen. De gespreksleider vat samen dat de gemeente alles in het werk moet stellen om samen met het UWV deze mensen toch vrijwilligerswerk te laten doen.

Jaap Kooiman, van het UWV: de gemeente krijgt straks in het participatiebeleid als ketenpartner een veel grotere rol. Vrijwilligerswerk is al jaren een probleem voor mensen die in ons systeem zitten; de gemeente moet dit meehelpen oplossen. Ulfert Molenhuis: dit geldt ook voor de mensen in de bijstand. De gespreksleider vat samen: gemeente, doe meer vanuit de sterkere positie die je straks hebt. De instellingsmedewerkers zouden dat wel willen, maar mogen niet. Ulfert Molenhuis: de werklozen moeten eigenlijk actief blijven om weer aan werk te komen maar worden verplicht om thuis niks te doen.

Wethouder Dig Ishta komt binnen, de gespreksleider vat samen dat de gemeente het makkelijker moet maken om mensen met een uitkering vrijwilligerswerk te laten doen. Mensen moeten juist actief gehouden worden. Ulfert Molenhuis haalt de zijns inziens onzinnige regel aan dat hij een brief moet schrijven om de uitkeringsgerechtigde aan het vrijwilligerswerk te helpen.

Henk Obbink, Stedelijke Ouderenbonden stad Groningen: vrijwilligers hechten belang aan waardering, dat kan ook materieel zijn. Bijvoorbeeld een vrijwilligster die vier dagdelen voor ons werkt met een aanvulling op de uitkering, die nu wegvalt door bezuiniging. Zij ervaart dit als gebrek aan waardering voor haar werk. De gemeente moet dus voorzichtig zijn in het afschaffen hiervan.

Marlieke de Jonge, Adviesraad Gehandicaptenbeleid: heeft de gemeente al voldoende nagedacht dat mensen graag vrijwilligerswerk willen doen maar dat soms door een handicap niet zo goed kunnen? Nu moeten ze aangepaste omstandigheden krijgen, waardoor ze weer een uitzondering zijn. Ze zouden vanzelf mee moeten kunnen doen; ik kan dit niet in de nota vinden. Verder wil Marlieke de Jonge niet altijd als een vertegenwoordiger van een kwetsbare groep worden gezien omdat ze gehandicapt is. De gespreksleider vat samen dat ook mensen met een beperking vrijwilligerswerk willen doen maar extra faciliteiten nodig hebben: gemeente, zorg dat die mensen toch kunnen meedoen. Marlieke de Jonge wil ook dat anderen er rekening mee houden, bijvoorbeeld niet kastdeuren voor een rolstoeler in de weg laten openstaan.

Heleen van Wageningen, wijkraad Corpus den Hoorn: mensen met een uitkering kunnen in een gat vallen als ze niks mogen doen. Ze vragen zich af waarvoor ze nog op deze aarde zijn. Het hoeft niet elke dag, maar ze moeten anderen tegenkomen. De gespreksleider: mensen die geïsoleerd raken hebben weer een hulpvraag, zonde.

Tegenprestatie voor uitkering

Ulfert Molenhuis: ik zou het heel normaal vinden dat je iets terugdoet voor de maatschappij als je een uitkering hebt. De gespreksleider: dat is een mooi bruggetje naar het volgende onderwerp.

Marlieke de Jong: ik ben het hiermee eens, maar dan moet er wel rekening gehouden worden met hoeveel tijd je nodig hebt voor je eigen zorg en eventueel voor kinderen. Iemand moet voor de tijd die overblijft verplicht worden als diegene niks wil. Er ontstaat een discussie maar de gespreksleider merkt op dat dat niet de bedoeling van deze bijeenkomst is.

Isaak Tahapany, Cliëntenraad Terwille, vertelt dat hij zelf verslaafd is geweest en nu twee vrijwilligersbanen heeft. Hij doet het van harte omdat het werk goed past. Als mensen in staat zijn om te werken en ze willen dat, dan moeten ze dat kunnen. Dan zijn er ook mogelijkheden om erin te groeien.

Esther Jansen: mensen moeten de gelegenheid krijgen om vrijwilligerswerk te doen, maar het moet ook passend zijn, anders wordt iemand heel ongelukkig. Bovendien krijg je dan op elke plek gemotiveerde vrijwilligers die langer blijven.

Mark Vissers, Enter Begeleid Wonen/Eventsbureau: wij werken met kwetsbare doelgroepen, wij proberen vrijwilligers in te zetten in hun kracht, ook naar vermogen van hoeveel tijd ze hebben. De gemeente moet goed in kaart brengen welke instanties er zijn en waar mensen terecht kunnen. Esther Jansen is bezig in de psychiatrie: mensen op de juiste plaatsen zetten waardoor ze meer zelfvertrouwen krijgen. Mark Vissers: zo kunnen ze ook weer aan betaald werk komen en durven dat ook.

De gespreksleider maakt een tussenbalans op: gemeente, zorg dat de match goed gebeurt, dan kun je de mensen goed motiveren. Pas als de mensen helemaal niets willen doen,

kunnen ze verplicht worden. Ik hoor niemand zeggen dat de gemeente het niet goed doet. Jullie bevestigen het beleid maar wel met aandachtspunten. Mark Vissers: participatie kan krachtiger worden, meer mensen kunnen aan de slag dan nu gebeurt. Ulfert Molenhuis kent mensen die jarenlang een uitkering krijgen en niet worden aangesproken op hun inactiviteit.

Dig Ishta, wethouder, vraagt of hij ook wat mag zeggen. Toen hij hier ongeveer een jaar geleden kwam, zaten er 11.000 mensen in de bijstand, dat is veel te veel. Hij heeft laten onderzoeken wat die mensen doen, wat voor mensen het zijn. De opzet van de begeleiding van mensen in bijstand veranderde ook een beetje. Mensen die zichzelf kunnen redden, krijgen weinig. Zo'n 6.000 zijn het zogeheten granieten, ijzeren of marmeren bestand, 3.000 van hen bleken al vrijwilligerswerk te doen. In de discussie over de tegenprestatie bleek dat al heel veel mensen allang aan het vrijwilligerswerk zijn. De helft van de andere 3.000 wilde wel vrijwilligerswerk doen maar had begeleiding nodig. Zo'n 1500 mensen deden liever niks. Dig Ishta wil daar toch ook geen 'verplicht' vrijwilligerswerk tegenover stellen, want dan zadel je instellingen op met ongemotiveerde mensen.

In het dossier over de Maatschappelijke Participatie dat wethouder Jannie Visscher en hijzelf gemaakt hebben zitten de volgende knelpunten: 1) verdringing van betaald werk door vrijwilligers, 2) een gedwongen tegenprestatie – wat mogelijk is per juli 2014, 3) hoe waardeer je vrijwilligers? Voor de onkosten moeten de instellingen de vrijwilligers vergoeden. Henk Obbink: de instellingen worden ook gekort. Dig Ishta gaat verder, over de match tussen vrijwilligers en het werk, en vraagt zich af of de gemeente niet net als matchingsbureaus kan werken; er zijn nu veel *datingreclames*.

Marlieke de Jonge, die ook werkt voor Lentis: ik zorg goed voor m'n vrijwilligers: dat ze cursussen krijgen, begeleiding. Mark Vissers: het vrijwilligerswerk moet leiden naar werk, instellingen en bedrijven moeten daar open voor staan. Daar zijn niet alle aanwezigen het mee eens, er zijn ook werkende mensen die vrijwilligerswerk doen. Renée Blaauw gaat in op het koppelen, zij werkt bij een vrijwilligersorganisatie. Ze is nu twee keer naar een bijeenkomst geweest waar het gaat over het sociaal domein, waar allemaal vrijwilligersorganisaties waren die zij niet kende. Hoe kan dat?

Dig Ishta wil nog even zijn verhaal afmaken en moet dan weer naar een andere groep. De 6000 mensen uit het marmeren bestand gaat hij allemaal oproepen, om van hen te horen wat ze willen doen. De gemeente moet voorkomen dat als de economie weer aantrekt er geen werkenden voorhanden zijn. Van de andere uitkeringsgerechtigden in het bestand is al genoeg bekend. Ulfert Molenhuis vindt raar dat er mensen met een uitkering zijn van wie de gemeente niets weet.

Wethouder Dig Ishta gaat naar de volgende groep.

De gespreksleider legt nog even uit dat hij de wethouder zijn zienswijze heeft laten vertellen omdat er in deze groep tot nu toe geen heel sterke opmerkingen werden gemaakt die tegen de intentie of de uitwerking van de nota ingaan. Maar het gaat nu over de zienswijzen van de aanwezigen.

Ulfert Molenhuis gaat in op het afschaffen van de vergoeding: sommigen komen daardoor in de problemen. De instellingen die dit zouden moeten betalen krijgen ook bezuinigingen. De Gespreksleider: u zegt dat het belangrijk is dat de vrijwilligers geen onkosten maken, maar de gemeente zegt dat de instellingen die moeten vergoeden. De gemeente moet er dus voor zorgen dat de instellingen in staat blijven om dat te doen.

Mensen met een beperking

Marlieke de Jonge: ik ben ertegen dat dit een aparte groep is. Jaap Kooiman is blij dat het een apart onderwerp is. Het gaat om beschut werken; het UWV krijgt elk jaar 150 nieuwe Wajong'ers. Er moet dan bijvoorbeeld rekening gehouden worden met reistijd en meer of andere begeleiding op het werk. Hij heeft wel graag dat deze mensen niet op de grote hoop gegooid worden. Marlieke de Jonge wil graag aandacht voor mensen met een handicap, maar niet de benaming beperking, dan zet je mensen al negatief neer.

Yvonne van der Meulen, Inloophuis Linus Lentis, die werkt met mensen met niet-aangeboren hersenletsel, begeleidt winkelpersoneel dat met haar cliënten samenwerkt. Daarom is ze blij dat dit wel een aparte groep is. Ulfert Molenhuis: als je niet weet van de beperking kunnen er ongelukken gebeuren. Marlieke de Jonge: die mensen hebben vertalers/tolken nodig. De gespreksleider vat samen dat de woorden beperking of handicap een semantische kwestie zijn; er moet wel aandacht voor zijn want anders kan het problemen geven. Jaap Kooiman: je moet ook weten wat iemand mankeert om diegene goed te kunnen begeleiden. Marlieke de Jonge vindt dat je even goed kunt zeggen dat die mensen bepaalde kwaliteiten en capaciteiten hebben, iemand kan heel goed zijn in één ding. Jaap Kooiman: als je de beperking niet in kaart brengt, gaat het niet goed.

Esther Jansen: begeleiding is ook nodig voor de werkgevers, dan kunnen ze zelf de gehandicapten beter begeleiden. Marlieke de Jonge heeft een vriendin die spastisch is maar ook psycholoog en dus niet in het standaardhokje past. De gespreksleider stelt dat dit een inspraakbijeenkomst is om de nota van de gemeente scherper te krijgen, maar dat er nu een discussie ontstaat die heel subtiel is. Marlieke de Jonge: we zitten in een samenleving waar veel mensen waren uitgesloten, die nu weer mee moeten doen. De gespreksleider vat samen dat mensen maximaal ondersteund moeten worden om aan de maatschappij mee te doen, betaald of onbetaald. Je moet interveniëren op de kracht van iemand en niet op zijn zwakte. Om die kracht te kunnen uitbuiten moet je ook zijn zwakte kennen.

Groep 5

Onder leiding van gespreksleider Henriette van Essen.

Vrijwilligersbeleid

Rein Zwierstra: Het wringt dat vrijwilligers hun vrijwilligerswerk moeten melden bij de gemeente om het recht op uitkering te behouden. Wat is dan nog vrijwillig? Voor vrijwilligerswerk is intrinsieke motivatie van belang. Een niet-intrinsiek gemotiveerde vrijwilliger haakt eerder af.

Andries Kroese: Vrijwilligerswerk moet bij je passen evenals bij elk ander werk. Het kan niet zo zijn dat het leidt tot tewerkstelling.

Emmy Venema: Als vrijwilligers worden gestuurd vanwege dagbesteding en hun motivatie dus ergens anders ligt, dan is hun stimulans is niet groot genoeg. Ze komen dan niet opdagen of melden zich af omdat ze geen zin hebben.

Derk Jaap Bessem: Niet voor alle vrijwilligerswerk ligt het voor de hand dat het draait om intrinsieke motivatie. Door de vergoeding voor zwerfvuilteams was het duidelijk dat er waardering was voor werk dat niet altijd even leuk of prettig is. Nu er geen vrijwilligersvergoeding meer is, zijn er geen zwerfvuilteams meer.

Vrijwilligerswerk mag niet leiden tot verdringing. Buurtcentra echter denken eraan personeel te vervangen door vrijwilligers of mensen met een participatiebaan.

Miriam Feddema: Als vrijwilligers additioneel zijn, dan hoeft de motivatie niet intrinsiek te zijn. De motivatie kan dan bestaan uit het ergens bij horen. Als eerst die ervaring is, kan vervolgens de intrinsieke motivatie worden gevonden. Enige lichte drang is geen probleem.

Dig Itha: Uit de inbreng springen er tot nu toe drie punten uit: Verdringing, gedwongen tegenprestatie, en waardering en vergoeding. Om verdringing tegen te gaan moeten er waterdichte contracten worden gemaakt met werkgevers, inclusief gesubsidieerde instellingen. Meld het mij als ergens sprake is van verdringing. Ik ben tegen gedwongen tegenprestatie. Vrijwilligerswerk moet men willen: het gaat om intrinsieke motivatie. Ik heb de vergoeding voor vrijwilligerswerk aan individuen afgeschaft onder meer vanwege wettelijke regels en vanwege de lappendeken aan regelingen. Instellingen zijn vrij om vergoedingen uit te betalen. Het dwingen van gesubsidieerde instellingen om vrijwilligersvergoeding te geven ligt juridisch lastig, maar wanneer de gemeente wenst dat zij vrijwilligersvergoedingen geven dan is het voor deze instellingen legitiem subsidieverhoging te vragen.

Erna Emanuels: Werkcoaches en UWV-medewerkers moeten hierop worden geschoold.

Elly Pastoor: Heeft vrijwilligerswerk het effect dat mensen daarna aan betaald werk komen? Ik zie niet dat activiteit ontstaat ten behoeve van de vrijwilligers om aan betaald werk te komen.

Margreet Eenjes: Er moet altijd een win-winsituatie zijn: waar kunnen vrijwilligers zichzelf ontplooien?

Erna Emanuels: Het hangt er vanaf hoe de vrijwilligers gecoacht worden door de organisatie.

Peter Broer: Redenen waarom vrijwilligers afvallen of erbij komen, maar ook waarom ze blijven hangen, is veel diffuser dan in de nota staat. Het belangrijkste is daarom selecteren en coachen in de eerste periode.

Miriam Feddema: Als je vrijwilligers aan je organisatie bindt, moet je begeleiding bieden en ervoor zorgen dat ze gemotiveerd blijven en erbij horen. Dat kost geld en arbeidskracht.

Andries Kroese: Velen zijn vrijwillig bestuurlijk actief of in een gemeenteraad actief, terwijl dat niet altijd als vrijwilligerswerk wordt gezien.

Derk Jaap Bessem: Het UWV raadt soms vrijwilligerswerk af omdat uitkeringsgerechtigden beschikbaar moeten zijn voor de arbeidsmarkt. Dit is in tegenstrijd met de nota.

Miriam Feddema: Hoogopgeleiden en mensen met veel potentieel worden in de nota geacht zichzelf te redden. Als je die groep verwaarloost, behoort deze in *no time* ook tot de kwetsbare groep in de nota.

Ina Meijers: Dit zijn mensen met kwaliteiten die we heel goed kunnen inzetten. Maar als we gebruik maken van die krachten, ontstaan er geen nieuwe banen. Er is geen begin en eind wanneer iemand werkervaring wil komen opdoen. Waar ligt de grens? De arbeidsmarkt gaat hierdoor alleen maar krimpen. Er moeten afspraken worden gemaakt opdat het vrijwilligerswerk niet onbeperkt is.

Elly Pastoor: Ik pleit voor een definitie van een vrijwilliger. Iemand die bijvoorbeeld in de avonduren een bestuurlijke functie heeft en dat erbij doet omdat hij het belangrijk vindt om maatschappelijk nuttig te zijn, is iemand anders die op zoek is naar werk of vrijwilligerswerk doet voor daginvulling.

Rein Zwierstra: In de nota kan scherper worden geformuleerd of het gaat om mensen toeleiden naar werk of om mensen een plek te geven in de maatschappij met wat extra structuur. Die twee moet je onderscheiden wanneer je bijvoorbeeld het UWV in die richting geleidt.

Erna Emanuels: Oudere werkzoekenden mogen scherper in de nota worden neergezet. Zij behoeven hulp.

Peter van der Molen: Organisaties zijn er niet op ingericht om zich bezig te houden met loopbaanbegeleiding en kun je er niet mee opzadelen. Werkzoekenden uit groep C kun je niet verplichten tot vrijwilligerswerk en ook werkgevers kun je niet met hen opzadelen. Mensen op de eerste of halverwege de tweede trede van de participatieladder zijn nog niet toe aan werk en misschien geheel niet geschikt om binnen een bedrijf aan de slag te gaan. De nota gaat niet over deze groep.

Andries Kroese: Mensen met een beperking kunnen vaak heel wat, maar hebben eerst een ander nodig om daartoe te komen.

Rein Zwierstra: Daar heb je professionals voor nodig.

Peter van der Molen: Wanneer personen met onder andere agressie- en drugsproblemen de tegenprestatie als vrijwilliger niet kunnen leveren en daardoor gekort worden op hun uitkering, dan kunnen ze de huur voor hun sociaal pension of IBW niet meer betalen waardoor wij weer met het probleem zitten. Wij moeten ze dan zien te motiveren voor de tegenprestatie. Ligt de verantwoordelijkheid hierbij wel op de juiste plek?

Agnes Meijerink: Als professionals niet op de juiste plekken zitten, dan wordt het niets.

Derk Jaap Bessem: Mensen met een verstandelijke beperking behoeven deskundige begeleiding, wat maatwerk is.

Andries Kroese: Ervaringsdeskundigen zijn zelf vaak de beste raadgevers en kunnen in de maatschappij iets betekenen, maar komen moeilijk aan de bak. Hiervoor is scholing, ondersteuning en begeleiding nodig.

Peter Broer: Scholing is hiervoor terecht. De Hanzeschool is daar al mee begonnen.

Erna Emanuels: Participatiebanen brengen geld in het laatje voor organisaties, maar kunnen de organisaties wel voldoen aan de gestelde voorwaarden hiervoor? Dit moet zorgvuldig worden bekeken.

Elly Pastoor: Ouders van jongvolwassenen met een psychiatrische aandoening hebben Stichting Nieuw Nabuurschap opgericht. Daar werken deze jongvolwassenen, vaak hoogopgeleiden, met behoud van hun Wajong-uitkering en vrijwilligers. Zij vullen belastingformulieren in en doen aan budgetbeheer voor mensen met een psychiatrische aandoening. Dit soort initiatieven moeten niet om zeep worden geholpen, omdat het mes aan vele kanten snijdt. Een deel van het werk dat bij zorginstellingen gebeurt zal naar gemeenten overgaan. De gemeente zou echter kunnen bekijken of dit soort initiatieven kunnen worden uitgebreid. In de nota kan worden opgenomen dat er onderzoek kan worden gedaan hoe vanuit de gemeente particulier initiatief te stimuleren.

Henriette van Essen: Met het PGB-beleid kan ruimte worden geboden om dergelijke initiatieven te laten bestaan en misschien verder te ontwikkelen.

Derk Jaap Bessem: In de nota worden aan de Stips extra taken toegeschreven. Meer deskundigheid en een hoger tempo geven er al een hogere werkdruk. Let op de balans professional/vrijwilliger. De vrijwilligers zouden er voor moeten worden geselecteerd, of hen zou scholing moeten worden aangeboden.

Peter Broer: Voor het verleiden tot vrijwilligerswerk van de middengroep is het van belang om goed neer te zetten wat ze zouden kunnen doen. Voor de groep onderaan op de

participatieladder kan de scheiding tussen een commercieel bedrijf of een vrijwilligersorganisatie worden losgelaten. Het gaat er uiteindelijk om dat ze iets gaan doen. Rein Zwierstra: Dan moeten er voorwaarden worden gesteld om verdringing te voorkomen. Andries Kroese: Is er vanuit het VN-verdrag ook iets opgesteld over de rechten van mensen met een beperking wat voor de gemeente Groningen gevolgen heeft? In de nota zou dit aangetipt kunnen worden.

Agnes Meijerink: Hoe verhoudt de verdraagzaamheid van de mensen van NOVO, Leger des Heils en psychiatrie zich in de wijkgerichte voorzieningen, zoals vrijwilligersbeheer? Deels zijn groepen en begeleiding samen te voegen, deels verdraagt het zich niet om samen te voegen. Daar moet je grenzen in aangeven.

Groep 6

Voorzitter Mieke Heeringa opent de bijeenkomst. Ze heet de aanwezigen welkom en vraagt iedereen zich voor te stellen.

Maatschappelijke participatie en vrijwilligerswerk

Mieke licht toe dat het gaat om nieuwe accenten die de komende jaren in dit veld gelegd zullen worden.

Marga Nijeholt merkt op dat de drie doelgroepen met elkaar overlappen. Ze hoopt dat er geen verkokering optreedt in het beleid vanwege de scheiding die in het conceptplan is aangebracht.

Henk ten Doeschate vult aan dat er een grote groep vrijwilligers is die zorgt dat er koffie wordt geschonken en schoon wordt gemaakt. Daarnaast begeleiden ze mensen die langskomen bij de organisaties. Een deel is zelf cliënt geweest en valt samen met de doelgroep. Er zijn veel overeenkomsten.

Mieke vraagt of de nota aansluit op de zaken waar de aanwezigen mee te maken hebben. Yvonne Tabak zegt dat de vrijwilligers bij Stip veel dingen zoals opvang en verwijzing op zich nemen. Er is angst dat er teveel op de vrijwilligers af zal komen met het nieuwe beleid, dat de verantwoordelijkheid te groot is en dat het werk te zwaar wordt. Hierdoor zouden vrijwilligers kunnen afhaken. Dit is volgens haar zonde omdat er veel kennis is onder de vrijwilligers. De vraag rijst of deze het extra werk aankunnen en of ze er genoeg begeleiding in zullen krijgen. Volgens mevrouw Tabak zouden hier cursussen voor mogen komen. Ook is er geen terugkoppeling op dit moment waardoor vrijwilligers niet weten of ze zaken goed afhandelen.

Piety Groeneveld vertelt dat er naar haar mening in het concept met name wordt gesproken over het opschalen van problematiek, maar dat ze zich ook het omgekeerde kan voorstellen: als een professional inschat dat het werk door vrijwilligers gedaan kan worden, dan kan hij of zij deze inzetten. Daar wordt weinig over gezegd.

Maatschappelijke participatie en werkzoekenden

Volgens Marga Nijeholt komt het plan ook hier verkokerd over.

Mathilda Oosterhuis legt uit dat het de bedoeling is dat er juist minder verkokering optreedt en dat de gemeente Groningen wil kijken naar wat iemand wil en wat iemand kan. Volgens mevrouw Oosterhuis kan dit als er een totaalbudget komt. Op dit moment heeft de gemeente te maken met een participatiebudget waar regels aan kleven.

Yvonne Tabak beaamt dat het belangrijk is om te kijken naar wat iemand kan.

Sita Mik is van mening dat mensen vaak meer kunnen dan op het eerste zicht lijkt. Vooral de verschillende invalshoeken van organisaties zijn belangrijk om te behouden.

Yvonne Tabak geeft aan dat het bij Stip inderdaad zo is dat verschillende organisaties meerdere dagen per week aanschuiven en hun visie inbrengen.

Piety Groeneveld benadrukt het belang van een buurtgerichte aanpak. Dan ben je volgens haar namelijk genoodzaakt een integrale benadering op iemand los te laten.

Mathilda Oosterhuis zegt dat de gemeente al in de eerdere nota 'Voor elkaar met elkaar' aangeeft te willen werken naar een aanpak dicht bij huis. Dat heeft te maken met integraal beleid.

Jan Kerksen laat weten dat Hulp in Praktijk plaatselijk ingezet zal worden. Samen met alle contacten in de wijk wordt gekeken waar kunnen organisaties elkaar aan kunnen vullen.

Yvonne Tabak zou het op prijs stellen als de verschillende organisatie zich eens komen presenteren zodat vrijwilligers bij Stip weten wie wat doet en wie contactpersoon is van welke organisatie.

Jannie Dekker vraagt zich af hoeveel ervaring vrijwilligers nodig hebben om deze tweede groep te kunnen begeleiden. Volgens haar kunnen veel mensen niet zelfstandig het vrijwilligerswerk in omdat ze te weinig kennis en ervaring hebben.

Volgens Marga Nijeholt blijft er daarom behoefte aan een georganiseerd deel binnen de organisaties.

Bij De Zijlen kunnen vrijwilligers die het werk willen leren ook worden begeleid, laat Sita Mik weten.

Piety Groeneveld weet dat er in een wijk in Enschede is zo veel aanbieders actief waren dat de organisaties elkaar niet meer kenden. Ze werkten langs elkaar heen.

Yvonne Tabak antwoordt hierop dat er om soortgelijke redenen in de Oosterparkwijk soepmiddagen worden georganiseerd. Om de veertien dagen kunnen vrijwilligers en werknemers van organisaties met elkaar een bakje soep eten. Onderwijl kunnen ze elkaar leren kennen.

Mieke Heeringa vat samen dat er meer verbinding gezocht moet worden.

Klaas Kloosterma is benieuwd in hoeverre participatie gezien wordt als een stap naar een baan of als een manier om mensen bezig te houden voor wie geen plek meer is op de arbeidsmarkt.

Mathilda Oosterhuis antwoordt dat er in de nota staat dat het een eerste stap is naar werk. Ze realiseert zich echter dat er een grote groep mensen is die misschien nooit een baan zal vinden.

Martin Postma zegt op zoek te zijn naar de rol van werkgevers. 'Wat is de winst van de werkgever?', vraagt hij zich af. Volgens de heer Postma liggen daar mogelijkheden. Hij legt uit dat veel banen op lager niveau in een eerder stadium zijn weggesaneerd. Volgens hem komt dit werk weer terug. Hij geeft het voorbeeld van de Culinaire vakschool waar koks worden opgeleid die geen achtergrond op dit vakgebied hebben. Dit wordt gesubsidieerd waardoor een werkgever die heeft gezegd die mensen in dienst te nemen. Bedrijven kunnen mensen leveren op een bepaald niveau waarbij ze de wensen van de werkgever als uitgangspunt nemen.

Jannie Dekker reageert hierop door te zeggen dat dit verhaal lijkt op een re-integratietraject. Dit valt buiten de nota. De nota gaat over mensen die een te grote afstand hebben tot de

arbeidsmarkt. Jongeren mag je niet op een traject voor vrijwilligerswerk zetten, je moet bij hen inzetten op de arbeidsmarkt.

Piety Groeneveld merkt op dat het een pleidooi is voor een versoepeling van participatie en werkzoekendentraject.

Maatschappelijke participatie en mensen met een beperking

Luit Scholte vraagt of de druk voor de begeleiders niet te hoog wordt.

Marga Nijeholt zegt dat dit niet het geval is. Ze krijgt geen signalen binnen dat het zwaarder zou zijn om mensen vanuit verschillende doelgroepen te begeleiden. De begeleidingsbehoefte is volgens haar moeilijk te pakken te krijgen. Het is iets wat je moet leren.

Henk ten Doeschate vraagt zich af of de verschillende groepen goed mengen.

Mathilda Oosterhuis antwoordt dat deze vraag bij begeleiders speelt maar dat de mensen die zelf in de pilot zitten hier geen probleem mee hebben.

Marga Nijeholt beaamt dat mensen er geen moeite mee hebben omdat ze een gemeenschappelijk doel hebben. Dat bindt.

Sita Mik vult aan dat het aan de buitenkant vaak niet te zien is wat iemand doet. Dat is juist heel mooi, meent ze en het helpt om geen onderscheid te maken tussen verschillende groepen.

Jannie Dekker vraagt wat een redelijk aantal uren is dat van vrijwilligers gevraagd kan worden.

Luit Scholte is van mening dat dit antwoord bij de vrijwilliger zelf ligt.

Sita Mik antwoordt dat er bij De Zijlen geen ondergrens is. Alles is prima.

Piety Groeneveld vraagt zich af hoe het werkt als het niet mogelijk is om op bepaalde punten wijkgericht te werken. De kwetsbaarste mensen mogen volgens haar niet buiten de boot vallen.

Mathilda Oosterhuis antwoordt dat dit een aandachtspunt is van de gemeente. Naar aanleiding van deze nota moeten daar weer stappen in ondernomen worden.

Piety Groeneveld vult aan dat een deel van de mensen aangewezen is op de Wet Langdurige Zorg. Van die doelgroep zegt men dat ze levenslang begeleiding en zorg nodig heeft. Daar moet volgens haar wel aandacht voor blijven en hun positie moet uitgekristalliseerd worden. Daarnaast mist ze in de nota de dagbesteding van ouderen. Hier moet rekening mee gehouden worden, is haar mening.

Mathilda Oosterhuis zegt dat ze vaker het verzoek heeft gekregen om specifiek de ouderen te benoemen.

Piety Groeneveld benadrukt dat ouderen ook zorg kunnen geven.

Yvonne Tabak brengt in dat er bij Stip weezin gevoeld wordt om dingen op te pakken omdat men bang is om betaald werk af te pakken. Sommige mensen willen principieel geen werk overnemen dat afkomstig is van voorheen betaalde banen.

Jan Kerssen zegt dat daar de avond om draait: 'We zijn met zijn allen aan het proberen de overheid te helpen zo min mogelijk geld uit te geven.' Ook is hij van mening dat tegen de tijd dat deze nieuwe plannen allemaal functioneren de crisis voorbij is en er weer meer geld beschikbaar komt.

Sita Mik merkt op dat werk voor iedereen belangrijk is, ook voor mensen met een beperking.

Piety Groeneveld waarschuwt dat dagbesteding niet verloren mag gaan.

Jan Kerssen is van mening dat er door de bezuinigingen meer mensen in nood gecreëerd worden.

Sita Mik laat weten dat mensen volgens haar meer voor elkaar moeten doen. Dat wordt van de samenleving gevraagd.

Klaas Kloosterma vult aan dat uit onderzoek blijkt dat mensen veel vrijwilligerswerk doen en zelfs nog meer willen doen maar niet altijd weten waar ze terecht kunnen.

Marga Nijeholt merkt op dat de nota vrij concreet begint maar steeds vager wordt. Ze vraagt zich af wanneer alles concreet geformuleerd zal zijn.

Mathilda Oosterhuis antwoordt dat dit kan zodra er meer bekend is over de participatiewet en de AWBZ. Dan worden er volgende stappen gezet.

Mieke Heeringa vult aan dat er hopelijk in de komende maanden een definitieve AWBZ komt.

Klaas Kloosterma haalt nog een onderzoek aan: Het blijkt dat mensen in de bijstand meer willen betekenen voor de maatschappij. Aan de andere kant wordt vaak de mening geuit dat mensen tegenwoordig minder behulpzaam zijn. Het is de bedoeling dat mensen elkaar meer ondersteunen maar hoe moet dat ontwikkeld worden, vraagt de heer Kloosterma zich af. Hoe moet dat op gang gebracht worden en vorm gegeven worden? De vraag is er, maar er is geen geld meer om eraan tegemoet te komen. Dus hoe breng je zoiets tot stand?

Piety Groeneveld denkt dat dit laagdrempelig moet gebeuren.

Yvonne Tabak zegt dat koffiemorgens hierbij kunnen helpen.

Niessette Hofman vult aan dat ook de verwachtingen uitgesproken moeten worden.

4. Plenaire afsluiting

Voorzitter Ferry Willemse vertelt, op verzoek van wethouder Jannie Visscher, dat onderdelen die men in de nota heeft gemist, mogelijk wel in andere nota's staan. Er staat een schema in de nota waarin de samenhang met die andere nota's wordt toegelicht. Die samenhang is juist de kracht.

Wethouder Dig Itha sluit de bijeenkomst af. Hij is bij de meeste groepen even langs geweest. Het viel hem op dat men best positief was over de nota! Deze nota is de eerste coproductie van het college. Het sociale domein zou wellicht in een volgend college één portefeuille kunnen worden.

Wat hem verder opviel was dat men vaak hinderlijke regels tegenkomt. De wethouder roept op om dat steeds te melden, al gaat het hierbij vaak om nationale regelgeving.

Verder heeft de wethouder veel ideeën gehoord. Luisteren was een belangrijk doel van deze avond. De match tussen vraag en aanbod van vrijwilligerswerk blijkt bijvoorbeeld lang niet altijd goed te gaan. Dat doet hem denken aan reclames die nu veel te zien zijn op de TV: reclames voor relatie-dating. De commercie kan dat blijkbaar wel goed en wellicht moeten men daar eens om advies vragen. Het komt voor dat een vrijwilligersvacature allang niet meer blijkt te bestaan. Daar moet meer aandacht voor komen!

Het verhaal in de nota bevat 3 heikele punten:

- Verdringing van beroepskracht door vrijwilliger. Dat is onacceptabel en mag niet. Bij onder meer V&D zijn hierover contracten gesloten.
- Gedwongen tegenprestatie, iets waar beide aanwezige wethouders persoonlijk op tegen zijn. Vaak doen uitkeringsgerechtigden overigens al iets. Daarbij wil je niemand opzadelen met een 'verplichte' vrijwilliger.
- Waardering en vergoeding. De individuele vergoeding is afgeschaft. Die was ook niet toegestaan, ook omdat de gemeente geen inkomenspolitiek mag bedrijven. Op dit moment zijn de vergoedingen een lappendeken. Dat moet echter één simpel systeem worden.

Vrijwilligerswerk mag de vrijwilliger geen geld kosten. Declareren van de gemaakte kosten zou bij iedere instelling mogelijk moeten zijn. Waardering van vrijwilligerswerk moet veel meer gebeuren. De vrijwilliger zelf kan trots uitstralen en ook de gemeente moet dat uitstralen en ondersteunen. De vrijwilligers zijn immers de *backbone* van de samenleving.

De wethouder dankt alle aanwezigen en de onafhankelijk voorzitter en wenst iedereen een droge thuisreis

Meedoen maakt het verschil

Een kijk op maatschappelijke participatie in Groningen

2014 - 2017

Januari 2014

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Inleiding	3
2. Onze aanpak voor de drie groepen	7
▪ De vrijwilliger op eigen initiatief	7
▪ De bijstandsgerechtigden	12
▪ De mensen met een beperking	17

Lijst met Bijlagen (vanaf pagina 23):

- Bijlage 1: Samenvatting van twee onderzoeken naar vrijwillige inzet
- Bijlage 2: Basisfuncties vrijwilligerswerkbeleid
- Bijlage 3: Afspraken met Stiel
- Bijlage 4: Samenvatting van vier visienota's:
 - ✓ Vrijwilligersnota 'Investeren in sociaal kapitaal' (2007)
 - ✓ Wmo-meerjarenkader 2012 – 2015 'Samen sterk in Stad' (maart 2012)
 - ✓ Re-visie zicht op werk en participatie in Stad (juli 2012)
 - ✓ Visie en uitgangspunten met betrekking tot de vernieuwing van het sociale domein 'Groningen voor elkaar' (oktober 2012)
- Bijlage 5: Overzicht voor de raad met toezeggingen vanuit deze nota
- Bijlage 6: Tussenstand pilot maatschappelijke participatie
- Bijlage 7: Definitie dagbesteding in de huidige AWBZ

Hoofdstuk 1 Inleiding

Groningen wil een stad zijn waarin alle Stadgers actief deelnemen aan de samenleving. Dat gaat niet voor iedereen vanzelf. Omdat we willen dat iedereen écht meedoet, zetten we niet alleen stevig in op werk, maar we willen ook dat zoveel mogelijk mensen naar vermogen maatschappelijk actief zijn in onze Stad. Deze nota gaat over het bevorderen van maatschappelijke participatie in onze stad.

Het mes snijdt hierbij aan twee kanten. Actief bezig zijn is nuttig, leidt tot een hogere betrokkenheid bij wat er leeft in de stad en kan daarnaast bijdragen aan een goede gezondheid en ontwikkeling. Bovendien is voor de mensen met een WWB uitkering sociale activering in de vorm van vrijwilligerswerk of deelname aan activiteiten in wijk of buurt een eerste stap om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. Ten tweede hebben, gelet op de financiële en economische situatie, alle Stadgers hard nodig om bij te dragen aan het sociale en maatschappelijke leven in onze stad.

Veranderingen

Met de komst van de Wet maatschappelijke ondersteuning (2007) zijn wij als gemeente al verantwoordelijk om burgers te ondersteunen bij het vormgeven van hun maatschappelijke deelname. Met de decentralisaties in het Sociale Domein wordt dit uitgebreid en worden gemeenten verantwoordelijk voor de ondersteuning en dienstverlening aan grote groepen mensen. De contouren van de decentralisaties zijn bekend. Over de financiële invulling moet nog meer duidelijkheid komen. In ieder geval weten we dat we minder geld krijgen.

We zien dat kaders veranderen. Ontwikkelingen in de samenleving, herijking van ons vrijwilligerswerkbeleid en het overhevelen van taken van het Rijk naar gemeenten (zorg, werk en jeugd) liggen hieraan ten grondslag. De belangrijkste veranderingen voor gemeenten zijn dat:

- er nieuwe taken/instrumenten bijkomen (AWBZ-begeleiding/Jeugdzorg/Participatiewet);
- we minder geld krijgen, daardoor minder ondersteuning kunnen geven en dat we meer van mensen zelf vragen;
- we verantwoordelijk worden voor verschillende regelingen en schotten tussen deze regelingen zoveel mogelijk willen weghalen (ontkokeren);
- we zien een aanscherping van regelgeving, toename van plichten (de tegenprestatie), toename van handhaving en toezicht.

Deze veranderingen sterken ons in de gedachte dat we als college moeten blijven vasthouden aan onze ambitie om iedereen mee te laten doen aan onze samenleving. Niet alleen vanuit het perspectief van het individu maar in toenemende mate ook vanuit perspectief van het collectief van de samenleving. Werkenden, werkzoekenden, jong en oud, mensen met een beperking en zonder, iedereen heeft talenten om op één of andere manier maatschappelijk te participeren en daarmee een bijdrage te leveren aan de maatschappij.

Deze nota

Deze nota gaat over maatschappelijke participatie. Met maatschappelijke participatie bedoelen we alle (onbetaalde) activiteiten met de intentie (samen) iets voor anderen en/of de samenleving te doen. Onze visie en uitgangspunten met betrekking tot maatschappelijke participatie hebben we al eerder vastgelegd in een aantal andere nota's.¹ In bijlage 4 treft u een samenvatting aan van deze nota's. In deze nota beschrijven we hoe we maatschappelijke participatie in onze stad willen stimuleren.

Wij realiseren ons dat we dit niet alleen kunnen. Als gemeente hebben we in beperkte mate invloed op het bevorderen van vrijwillige inzet. Onze rol is vooral verbindend en faciliterend.

Als het gaat om maatschappelijke inzet gaan wij in deze nota in op drie groepen:

- Burgers die op eigen initiatief vrijwilligerswerk doen of willen gaan doen. Vanuit ons vrijwilligerswerkbeleid ondersteunen we deze burgers;
- Bijstandsgerechtigden. Voor deze groep kan vrijwilligerswerk de eerste stap zijn naar werk. Deze groep verdient dan ook meer aandacht en deze groep ondersteunen en faciliteren we extra;
- De derde groep is de groep mensen met een beperking. Zij die aangewezen zijn op (arbeidsmatige) dagbesteding rekenen we tot deze groep. Ook deze groep bieden we meer ondersteuning aan.

Al deze groepen mensen willen zich inzetten voor hun medemens en/of de samenleving. Ons beleid is erop gericht om al deze groepen te ondersteunen en te faciliteren, zodat zoveel mogelijk mensen actief kunnen zijn in onze Stad.

Maatschappelijk draagvlak

Vanaf januari 2013 hebben we in diverse werkgroepen samen met zorgaanbieders, re-integratiedienstverleners en het maatschappelijk veld gesproken over dit thema en de manier waarop we dit in onze Stad het beste kunnen vormgeven. Ook hebben we gebruik gemaakt van de bevindingen en conclusies uit twee onderzoeken. Beide onderzoeken zijn uitgevoerd door Onderzoek & Statistiek Groningen. Het gaat hierbij om het participatieonderzoek 'Met z'n allen aan de slag en het onderzoek met betrekking tot ons vrijwilligerswerkbeleid. De belangrijkste conclusies van deze onderzoeken treft u aan in bijlage 1. De uitkomsten van de werkgroepen en de onderzoeken dienen als basis voor deze nota.

¹ - Vrijwilligersnota 'Investeren in sociaal kapitaal' (2007);
- Wmo meerjarenkader 2012-2015 'Samen sterk in Stad' (maart 2012);
- Re-visie Zicht op werk en participatie in Stad (juli 2012);
- Visie en uitgangspunten met betrekking tot de vernieuwing van het sociale domein 'Groningen voor elkaar' (oktober 2012).

Op 28 november 2013 heeft het college de conceptnota 'Meedoen maakt het verschil' vrijgegeven voor inspraak. De inspraak eindigde op 8 januari 2014. De inhoud van de conceptnota hebben we afgelopen periode besproken met maatschappelijke instellingen, de cliëntenraad Groningen, de Adviesorganen, vrijwilligers, cliëntenraden en belangenvertegenwoordigers. Ook was het mogelijk om schriftelijk op deze nota te reageren. De algemene conclusie vanuit de inspraak is dat de visie en ambitie rondom Maatschappelijk Participatie wordt onderschreven. De inspraakreacties hebben niet geleid tot aanpassingen van onze koers. Een aantal reactie hebben geleid tot aanscherping van de concepttekst. Ook nemen we een aantal adviezen mee bij de verdere uitwerking.

Ambitie

In het 'Prinsenhofakkoord' (coalitieakkoord 2012-2014) staat kernachtig omschreven waar we in het Sociale Domein op inzetten. Datgene wat van Groningen een sociale stad maakt, willen we behouden. Een gunstig leefklimaat, adequate voorzieningen en een goede dienstverlening aan burgers dragen hieraan bij. Het actief mee kunnen doen, is hierbij ook een belangrijke sleutel. Niet alleen omdat we iedereen hard nodig hebben. Meedoen is ook belangrijk voor mensen zelf: voor ontwikkeling en ontplooiing. Daarom willen we ook de komende jaren blijven inzetten op het stimuleren van de maatschappelijke participatie. En dit moet opleveren dat:

- Meer mensen in onze stad zich vrijwillig inzetten;
- Meer bijstandsgerechtigden maatschappelijk actief zijn;
- Mensen met een beperking mee kunnen (blijven) doen in onze Stad.

Uitgangspunten

Wij hanteren bij onze aanpak de volgende uitgangspunten. Deze uitgangspunten hebben we samen met onze partners in het veld ontwikkeld en sluiten aan bij wat we hebben gezegd in de nota (Re)visie zicht op werk en participatie in Stad (juni 2012) en de visie en uitgangspunten die zijn vastgesteld in het kader van de Sociale Vernieuwing.

- De basis, dat zijn de inwoners zelf. De eigen kracht en verantwoordelijkheid van mensen en hun omgeving staan daarom centraal. Waar nodig ondersteunen wij mensen om mee te doen. Daarbij bieden wij maatwerk en zijn voorzieningen, voor mensen die het niet op eigen kracht redden, beschikbaar en toegankelijk.
- We verlangen van mensen en stimuleren dat ze hun talenten en capaciteiten benutten. Iedereen kan (onbetaald) iets bijdragen aan de samenleving. Mensen hebben soms beperkingen, maar altijd talenten en mogelijkheden.
- We hebben in Groningen een goed ontwikkelde basisinfrastructuur van organisaties in onze stad. We benutten zoveel mogelijk de kracht van deze structuur. We ondersteunen en faciliteren deze organisaties optimaal, zodat zij activiteiten kunnen ontwikkelen of beschikbaar kunnen stellen. Dat doen wij niet zelf.
- De werkwijze en het contact organiseren we dicht bij mensen. Hierbij kijken we welk schaalniveau (wijk, gebied, stedelijk) het beste past bij onze opgaven.

- Collectieve vormen van maatschappelijke participatie zijn op gebiedsniveau beschikbaar. We willen dit koppelen aan de gebiedsgebonden aanpak², waarbij we zoveel mogelijk willen aansluiten bij de behoeften en wensen van de buurt. Deze vormen van maatschappelijke participatie organiseren wij niet zelf. Wij vragen partners om dit voor ons te organiseren.
- Collectief waar het kan, individueel waar het moet. Wanneer mensen ondersteuning nodig hebben, kijken we eerst of dat kan door inzet van collectieve voorzieningen. Intensievere (en/of individuele) vormen van ondersteuning zetten we alleen in wanneer dat nodig is. Dat betekent dat we onze schaarse middelen gericht inzetten op verschillende vormen van dienstverlening, die in onze ogen het meest effectief is.
- We organiseren onze dienstverlening op basis van te behalen resultaten (en budget) en niet meer op basis van doelgroep of regeling. Dat betekent dat de manier waarop we onze activiteiten organiseren afhankelijk is van het resultaat dat we ermee willen behalen.

² (Concept) notitie 'Met elkaar voor elkaar', naar een gebiedsgebonden aanpak van het sociaal domein (oktober 2013).

Hoofdstuk 2 Onze aanpak voor de drie groepen

In dit hoofdstuk presenteren we maatregelen en instrumenten die we willen inzetten om maatschappelijke participatie in onze stad te bevorderen. We hebben drie groepen, te weten:

- Groep 1: de vrijwilligers op eigen initiatief
- Groep 2: de bijstandsgerechtigden
- Groep 3: de mensen met een beperking

Hieronder werken we de drie groepen verder uit door aan te geven waarom we dit doen, wat we al doen en wat we anders willen gaan doen. Ook gaan we in op de financiën.

Groep 1 De vrijwilligers op eigen initiatief

Waarom doen we dit?

In Groningen zijn ongeveer 75 duizend vrijwilligers actief op het gebied van jeugd, welzijn, zorg, cultuur en sport. Zonder al deze vrijwilligers komt het dagelijkse leven in onze stad en in onze wijken en buurten voor een groot deel tot stilstand. Vrijwilligers zijn het sociaal kapitaal van onze samenleving, het cement dat onze stad bij elkaar houdt. Ze zijn er in allerlei soorten en maten, als het gaat om motivatie, tijdsbesteding, voorkeur voor werkzaamheden, mate van zelfstandigheid en de behoefte aan begeleiding.

De organisaties waar al deze vrijwilligers werken zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het ontwikkelen van het eigen vrijwilligersbeleid. Beleid waarin onder meer is aangegeven hoe de werving en selectie, de begeleiding, de waardering en de eventuele onkostenvergoeding van het vrijwilligerswerk is geregeld.

Wij zien het als onze kerntaak om vrijwilligersorganisaties hierin te ondersteunen.

Gezien de grote veranderingen als gevolg van de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de ontwikkelingen in het sociale domein hebben wij de gemeentelijke vrijwilligersnota 'Investeren in sociaal kapitaal' uit 2007 geactualiseerd om zo de contouren van het nieuwe beleid neer te zetten. In juni 2011 hebben wij hierover tijdens de presentatie van het Vrijwilligersonderzoek 2011 met betrokkenen van gedachten gewisseld. Hieruit bleek dat de ondersteuning van vrijwilligersorganisaties - door de makelaar vrijwilligerswerk³ - als ruim voldoende werd ervaren. Maar ook dat deze organisaties een toename signaleerden in het aantal bijzondere groepen dat vrijwilligerswerk doet. Dit betekent dat een goede ondersteuning van de begeleiders van deze doelgroepen gewenst is (zie ook gevarieerder potentieel aan vrijwilligers).

In maart 2013 zijn wij opnieuw met ongeveer tachtig vrijwilligersorganisaties in gesprek gegaan via een zogenaamde peilingsdag. Een samenvatting van deze peilingsdag vindt u in bijlage 1.

³ Wij hebben deze functie op dit moment ondergebracht bij Stiel.

Wij hebben bewust gekozen voor het breed betrekken van het werkveld bij de beleidsontwikkeling omdat wij allemaal voor dezelfde belangrijke opgave staan: meer vrijwilligers actief in de samenleving.

Wat blijven wij doen?

Voor een sterk vrijwilligersbeleid moet de basis op orde zijn. Dit is bij ons het geval. Uit de peilingsdag kwam naar voren dat wij de vijf basisfuncties van het vrijwilligersbeleid naar tevredenheid van het werkveld uitvoeren. Wij hebben deze functies ondergebracht bij de makelaar vrijwilligerswerk. De vijf basisfuncties zijn:

- Vertalen van maatschappelijke ontwikkelingen
- Verbinden en makelen
- Versterken
- Uitbreiden
- Verankeren

In bijlage 2 vindt u een nadere toelichting op de bovenstaande begrippen en de cyclus die zij samen vormen. Jaarlijks maken wij afspraken over de concrete invulling van de basisfuncties met de makelaar vrijwilligerswerk, waarbij er ruimte is voor het leggen van accenten (zie bijlage 3).

Naast de bovengenoemde vijf basisfuncties blijven wij in de periode 2014-2017 de volgende succesvolle en naar tevredenheid van het werkveld uitgevoerde maatregelen aanbieden:

- Wij subsidiëren de makelaar vrijwilligerswerk (op dit moment Stiel) om de reguliere ondersteuning van vrijwilligersorganisaties te verzorgen. Door het geven van informatie en advies, een gratis aanbod deskundigheidsbevordering en hulp bij het vinden en binden van nieuwe vrijwilligers. De makelaar krijgt van ons de opdracht om de verbreding te zoeken door ook lokale instellingen uit te nodigen hun aanbod onder te brengen bij het Kennisplein Vrijwilligerswerk. Dit aanbod is toegesneden op de behoefte van het werkveld. Ook de Groningse Beursvloer, een initiatief om vrijwilligersorganisaties in contact te brengen met maatschappelijk betrokken ondernemingen met als doel gezamenlijk activiteiten te ontplooiën, blijft een terugkerend onderdeel van de opdracht aan de makelaar vrijwilligerswerk.
- Jongere vrijwilligers belonen wij door het uitreiken van de jaarlijkse Jong Goud Award voor die jongeren en studenten die zich dat jaar hebben onderscheiden in het vrijwilligerswerk. Op deze manier merkt ook de stad dat jongeren goede en belangrijke dingen doen voor de maatschappij. De uitreiking vindt plaats in het kader van de landelijke Vrijwilligersdag, die elk jaar in december wordt gehouden

Wat gaan we anders doen?

Voor de periode 2014-2017 leggen wij drie accenten waar wij extra op in gaan zetten. Deze accenten sluiten aan bij de uitkomsten van de peilingsdag. De accenten zijn: meer waardering van het

vrijwilligerswerk, gevarieerder potentieel aan vrijwilligers en aandacht voor de relatie beroepskracht/vrijwilliger.

Waardering van het vrijwilligerswerk

Wij koesteren en waarderen vrijwilligers die een actieve bijdrage leveren aan de sociale samenhang van onze stad. Het positief waarderen hiervan is voor ons een speerpunt. Niet alleen om vrijwilligers te complimenteren, te waarderen en te bedanken voor hun tijd, inzet en bijdrage aan de stad, maar ook om te laten zien dat het doen van vrijwilligerswerk de moeite waard is. Voor de vrijwilliger zelf, de directe omgeving en de stad.

Wij zetten de volgende maatregelen in om vanaf 2014 een extra accent te leggen op de waardering van het vrijwilligerswerk:

- Wij vragen de makelaar vrijwilligerswerk maandelijks aandacht te besteden aan het vrijwilligerswerk via het plaatsen van advertenties in de lokale media. Dit kan de bekendmaking van het nieuwe deskundigheidsaanbod van het Kennisplein Vrijwilligerswerk betreffen, maar ook een oproep voor deelname aan NL Doet, Lentekriebels en andere manifestaties die zich op de vrijwillige inzet van stadgers richten.
- Wij dragen als stadsbestuur in al onze werkzaamheden uit hoe belangrijk vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties zijn voor Groningen en geven wij het goede voorbeeld door vier keer per jaar een aantal vrijwilligers extra in het zonnetje zetten door hen uit te nodigen voor een lunch op het stadhuis, gezamenlijk een manifestatie als Noorderzon, Noorderlicht of Noorderslag te bezoeken, een wedstrijd van bijvoorbeeld FC Groningen, Gasterra of een concert van het Noord Nederlands Orkest bij te wonen.
- Wij nemen als stadsbestuur jaarlijks deel aan NL Doet. Dit betekent dat wij ons op die dag inzetten voor een vrijwilligersorganisatie uit de stad. Op deze manier willen wij een impuls geven aan vrijwillige inzet voor maatschappelijke doelen. Ook stellen wij onze medewerkers in de gelegenheid om vier uur binnen de reguliere werktijd aan NL Doet deel te nemen.
- Een beperkte groep vrijwilligers met een bijstandsuitkering en zonder arbeidsplicht kreeg tot voor kort hun onkosten vergoed via de gemeente. Deze regeling is vanuit het oogpunt van wetgeving en ongelijkheid tussen instellingen en groepen vrijwilligers in juni 2013 afgeschaft. Op 26 juni 2013 heeft de raad met betrekking tot dit onderwerp een motie aangenomen (onkostenvergoeding in participatienota) met daarin het verzoek om in deze nota aandacht te besteden aan het vrijwilligersbeleid en de vergoeding van onkosten aan vrijwilligers. Bovendien heeft de raad het college in juni 2013 verzocht om in gesprek te gaan met in ieder geval de instellingen waar de huidige gebruikers van de regeling als vrijwilliger werkzaam zijn met als doel de onkosten door de instellingen vergoed te krijgen. Wij informeren u bij deze hierover.

Wij vinden het belangrijk dat vrijwilligers niet zelf hun onkosten hoeven te betalen voor het doen van vrijwilligerswerk. Maar het is aan instellingen om dit te vergoeden. Uit gesprekken met instellingen blijkt overigens dat de meeste instellingen zelf de gemaakte onkosten (zijn

blijven) vergoeden aan hun vrijwilligers. Omdat veel organisaties zelf de onkosten al vergoeden aan vrijwilligers, leggen we het hebben van een onkostenregeling niet als voorwaarde vast in de subsidieverordening. Speelt mee dat hier ook juridische risico's aan kleven. Wel blijven we dit punt onder de aandacht brengen van onze partners in de stad. We doen dat op verschillende manieren. We agenderen dit punt in de gesprekken die wij met onze subsidierelaties hebben. Eveneens zullen we in onze schriftelijke communicatie (beschikkingen e.d.) aandacht besteden aan dit onderwerp.

Over de eerste maanden van 2013 hebben in totaal 80 instellingen met in totaal 225 vrijwilligers een beroep gedaan op de subsidieregeling onkostenvergoeding voor vrijwilligers. Met de helft van deze instellingen bestaat ook anderszins een subsidierelatie (167 vrijwilligers). Bij veel van deze instellingen zijn maar 1 of 2 vrijwilligers actief, die hun onkosten vergoed kregen via deze regeling. Wij hebben er daarom dan ook voor gekozen om met de acht 'belangrijkste' instellingen over dit onderwerp in gesprek te gaan. Dat is 20% van de instellingen waarmee een reguliere subsidierelatie bestaat, en waarbij in totaal 66% van alle vrijwilligers werkzaam zijn die in 2012 voor een vergoeding in aanmerking kwamen. Naar aanleiding van deze gesprekken komt het volgende beeld naar voren:

1. Alle benaderde instellingen kennen een of andere vorm van onkostenvergoeding. De meest voorkomende is de reiskostenvergoeding. Sommige hanteren als regel dat de vrijwilliger op een zekere afstand van het werk moet wonen om voor een onkostenvergoeding in aanmerking te komen. Andere betalen een vast bedrag per dagdeel, waaruit de vrijwilliger al zijn onkosten kan betalen.
2. Vrijwel alle benaderde instellingen hebben aangegeven dat het beleid rond onkostenvergoedingen na het einde van de subsidieregeling (vrijwel) niet is gewijzigd. Er zijn twee uitzonderingen. Een instelling is met onkostenvergoedingen volledig gestopt. Het gaat hierbij om één vrijwilliger. Een andere instelling heeft zijn beleid versoerd. De onkostenvergoeding van een vast bedrag per maand is vervangen van een gestaffeld tarief waarbij de hoogte van de vergoeding afhangt van het aantal uren vrijwilligerswerk dat wordt uitgevoerd. Bovendien komen alleen nog vrijwilligers voor de vergoeding in aanmerking die bij deze instelling zelf werken.
3. Geen enkele ondervraagde instelling (behalve het hierboven onder punt 2 gemaakte onderscheid) maakt onderscheid tussen vrijwilligers die voorheen in de subsidieregeling meeliepen en vrijwilligers voor wie dat niet gold.
4. Een instelling heeft aangegeven dat er vijf vrijwilligers zijn gestopt omdat de onkostenvergoeding voor hen is weggefallen. Deze stichting geeft bovendien aan dat het moeilijker geworden is om nieuwe vrijwilligers aan te trekken. We hebben geen inzicht hoeveel vrijwilligers er zijn gestopt bij ander instellingen.

Al deze maatregelen leggen wij vast in een communicatieplan Vrijwilligerswerk, waarin wij ook een activiteitenplanning voor het hele jaar opnemen.

Gevarieerder potentieel aan vrijwilligers

Als wij kijken naar de opgave waar wij komende jaren voor staan zijn nieuwe vrijwilligers hard nodig en zeer welkom. Daarom leggen wij samen met de makelaar vrijwilligerswerk het accent op het vergroten van de deelname van nieuwe groepen aan het vrijwilligerswerk. Hierbij bieden wij maatwerk. Dit houdt in dat wij in de voorlichting, bemiddeling, coaching en publiciteit rekening houden met de wensen en behoeften van deze doelgroepen.

Samen met onze uitvoerende instellingen willen wij ook het aandeel niet-westerse vrijwilligers vergroten. Dit doen wij onder meer door het begeleiden en ondersteunen van organisaties van en voor minderheden en hun activiteiten aanbod. Maar ook door het activeren van vrouwen in de zogenaamde interculturele vrouwengroepen in de wijk.

Vooraf vrijwilligers uit kwetsbare groepen en hun begeleiders hebben een toenemende behoefte aan een persoonlijke benadering en advies bij het vinden en behouden van vrijwilligerswerk. Wij geven de makelaar de opdracht om de komende periode extra in te zetten op het begeleiden en ondersteunen van deze vrijwilligers en hun begeleiders op maat en op de werkplek.

In alle sectoren is behoefte aan vrijwilligers die zich voor langere tijd verbinden aan bepaalde werkzaamheden, terwijl nieuwe vrijwilligers aangeven vooral incidentele klussen voor kortere tijd uit te willen voeren. Vooral de zorgsector laat deze behoefte zich sterk gelden. Wij vragen de makelaar om dit dilemma samen met de zorgsector te onderzoeken en met aanbevelingen te komen hoe de zorgsector hierop beter in kan spelen.

Relatie beroepskracht - vrijwilliger

Uit het onderzoek naar vrijwilligerswerk komt naar voren dat er aandacht moet zijn voor de gespannen relatie tussen vrijwilligers en betaalde krachten. Vrijwilligers voelen zich niet altijd voldoende gewaardeerd door de beroepskrachten, betaalde krachten voelen zich soms bedreigd door vrijwilligers. Het gaat er dus eigenlijk om waar de werkzaamheden en verantwoordelijkheden van de één ophouden en die van de ander beginnen. Dit is niet altijd eenvoudig te bepalen.

Als investering in het jeugd- en jongerenwerk trainen wij alle medewerkers in het omgaan met het dilemma beroepskracht – vrijwilliger.

Via onderzoek brengen wij de samenwerking tussen vrijwilligers en beroepskracht in kaart om zo een scherper beeld van de overlap in taken, werkzaamheden en verantwoordelijkheden te krijgen.

Het gevaar bestaat dat daar waar vrijwilligers taken overnemen die voorheen door beroepskrachten werden uitgevoerd er sprake kan zijn van verdringing. Ons standpunt hierin is dat wij het vrijwilligerswerk als aanvulling zien op de werkzaamheden van de beroepskracht en er dus geen sprake mag zijn van verdringing.

Wij vinden het onderwerp verdringing zo belangrijk dat wij hierover met de vakbonden en de ondernemingsraden van verschillende bedrijven in gesprek willen gaan om dit in onze ogen ongewenste bijeffect als gevolg van het stimuleren van vrijwillige inzet en het bezuinigen op de inzet van beroepskrachten nader te onderzoeken en te voorkomen.

Financiële kaders

Onze inzet wat betreft het ondersteunen van het vrijwilligerswerk zullen we moeten dekken uit het budget dat we hiervoor beschikbaar hebben. Vanuit het gemeentefonds hebben we hiervoor een bedrag van ongeveer 528.000 euro (structureel) beschikbaar.

Meerjarenbeeld in euro's (indicatief)

2014	2015	2016	2017
716.000 ⁴	653.000	528.000	528.000

Toelichting tabel:

Dit budget geven we in 2014 uit aan de volgende onderdelen:

- Deskundigheidsbevordering (55.000 euro)
- Collectieve vrijwilligersverzekering (35.000 euro)
- Makelaar vrijwilligerswerk (411.000 euro)
- Incidentele subsidies (27.000 euro)

Groep 2 Bijstandsgerechtigden

Waarom doen we dit?

Naar verwachting wordt in 2015 de Participatiewet ingevoerd. Ten aanzien van bijstandsgerechtigden hebben we de opgave zoveel mogelijk bijstandsgerechtigden aan het werk te helpen. Voor veel bijstandsgerechtigden zal dat nog een stap te ver zijn. Voor deze groep mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt is sociale activering in de vorm van vrijwilligerswerk of deelname aan activiteiten in buurt of wijk een eerste stap om deze afstand te verkleinen. Vrijwillige inzet en het maatschappelijk actief zijn benaderen wij dus vanuit het perspectief van ontwikkeling en re-integratie.

Uit ons participatieonderzoek 'Met z'n allen aan de slag' (zie bijlage 1) blijkt dat veel bijstandsgerechtigden al op één of andere manier actief zijn, actief willen worden of bereid zijn hun bijdrage te vergroten. We hebben hier veel waardering voor, maar we willen dat nog meer mensen uit deze doelgroep naar vermogen maatschappelijk gaan participeren. Van organisaties en instellingen vragen we om deze activiteiten te organiseren en begeleiding te bieden.

⁴ Dit bedrag is inclusief de korting van 10% op alle subsidiebedragen boven de 10 duizend euro en een rijksbijdrage van 188 duizend euro voor de coördinatie van de wettelijke verplichte Maatschappelijke Stages. Deze verplichting vervalt met ingang van het schooljaar 2015-2016 en daarmee valt ook de rijksbijdrage weg.

Wat blijven wij doen?

Zoals in de (Re-)visie aangegeven bieden we geen individuele ondersteuning meer aan de klantengroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, maar collectieve ondersteuning door organisaties te ondersteunen en te faciliteren. Verder hebben we nog een aantal (lopende) projecten specifiek voor deze doelgroep. Stiel, Museum technische werken en Jasmijn Werkt zijn hier voorbeelden van.

Wat gaan we anders doen?

Hieronder stellen we zes richtingen centraal, die we willen inzetten om maatschappelijke participatie van bijstandsgerechtigden te bevorderen.

Betere voorlichting

Wanneer burgers een WWB uitkering aanvragen zetten we in op werk. Voor de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt zetten we in op het verrichten van vrijwilligerswerk, de eerste stap richting werk. Onze manieren van communicatie en de inhoud ervan zullen we in de komende periode hierop aanpassen. Vanuit de gemeente geven we hier op de volgende manier invulling aan:

- We informeren klanten over het doen van vrijwilligerswerk en geven aan wat wij van hen verwachten;
- We brengen klanten in contact met vrijwilligersorganisaties door klanten te verwijzen naar de makelaar vrijwilligerswerk⁵ en naar Stip⁶ (steun- en informatiepunt in de wijk). De makelaar vrijwilligerswerkbeleid is op het Werkplein aanwezig, samen met Stip heeft de makelaar zicht op alle vacatures in de vrijwilligersvacaturebank. We verwachten van onze klanten dat ze binnen vier weken contact opnemen met deze organisaties en dat ze ons informeren over het resultaat.
- Verder informeren we alle klantgroepen via onze communicatiekanalen (website, bijsluiter, mailing) over het belang van het maatschappelijk actief zijn, de manieren waarop je actief kunt worden en de organisaties die hierin iets te bieden hebben. Hiermee komen we tegemoet aan de motie 'Meer inzet en waardering voor vrijwilligerswerk' van de PvdA (juni 2013).

Optimaliseren gebruik Stip

Maatschappelijke participatie is dus een onderdeel van de gebiedsgebonden aanpak (Gba). In dertien wijken is er een Stip: een informatiepunt voor ontmoeting, advies, vrijwilligerswerk en hulp. Via Stip willen we bijstandsgerechtigden de kans bieden om op eigen kracht invulling te geven aan de participatieopgave die wij van hen vragen. Dat betekent onder andere dat:

- er (digitaal) voorlichtingsmateriaal over vrijwilligerswerk aanwezig is;
- WWB klanten via workshops en bijeenkomsten ondersteund worden om zelfstandig en op eigen kracht invulling te geven aan hun participatieopgave;
- er goed opgeleide vrijwillige ervaringsdeskundigen zijn die we in kunnen zetten als 'ambassadeur maatschappelijke participatie'. Deze ambassadeurs zijn al maatschappelijk actief in onze stad en kunnen bij uitstek vanuit hun eigen ervaring vertellen over wat maatschappelijk actief zijn

⁵ Deze functie is op dit moment belegd bij Stiel.

⁶ De functie van Stip zal blijven bestaan, maar in de toekomst worden opgenomen in de gebiedsgebonden aanpak.

betekent. Bovendien kunnen zij een inspiratiebron zijn voor bijstandsgerechtigden en hen stimuleren en helpen hun weg hierin te vinden;

- de vrijwilligersvacaturebank up-to-date is.

Vanuit de gemeente zullen we Stip voor deze taak moeten toerusten en faciliteren. Ook willen we Stip medewerkers meer bij de ontwikkelingen betrekken. Dat doen we onder andere door het geven van voorlichting. We nemen dit mee in de verdere ontwikkeling van de gebiedsgebonden aanpak.

Ondersteuning van maatschappelijke instellingen

In de nota (Re)visie zicht op werk en participatie hebben we het 1 op 1 contact met bijstandsgerechtigden, aan wie we zelf geen actieve (re-integratie)dienstverlening bieden, losgelaten. In plaats daarvan hebben we gezegd dat we organisaties gaan ondersteunen om maatschappelijke participatie te bevorderen. Dit willen we doen door de inzet van zogenaamde participatiecoaches. Een participatiecoach werkt vanuit de gebiedsgebonden aanpak en stimuleert en ondersteunt de bijstandsgerechtigde om actief te worden. Concrete taken van een participatiecoach kunnen zijn: het organiseren van thematische bijeenkomsten over vrijwillige inzet in specifieke sectoren of het stimuleren van nieuw aanbod, bijvoorbeeld in het leggen van contact en verbindingen in de wijk. Verder kan een participatiecoach een bijdrage leveren aan netwerkontwikkeling en het samenwerken in wijknetwerken. De participatiecoach rapporteert ook jaarlijks aan de gemeente over de inzet van bijstandsgerechtigden voor wie vrijwilligerswerk een eerste stap naar werk kan zijn.

Wij stellen voor om vanaf 2015 vier participatiecoaches aan te stellen. Het is overigens niet de bedoeling dat een participatiecoach direct vanuit de gemeente werkt. Deze functie gaan we onderbrengen bij één van onze gesubsidieerde maatschappelijke instellingen.

Inzet op projecten voor maatschappelijke participatie

We gaan in de komende periode in gesprek met instellingen over de vraag op welke gebieden (nieuwe) vrijwillige inzet nodig is, waar problemen zijn en welke initiatieven en maatregelen kunnen bijdragen om dit op te lossen. Social return nemen we hierbij ook mee. We onderzoeken of social return voor onze subsidierelaties mogelijk is. Ook gaan we hierover intensief in gesprek met bedrijven. In het meerjarencader Wmo 2012 - 2015 hebben we immers gezegd dat we het bedrijfsleven ook meer bij ons beleid willen betrekken. Deze gesprekken moeten uiteindelijk uitmonden in concrete projectplannen met het doel vrijwillige inzet onder bijstandsgerechtigden te bevorderen. We schatten in dat hiervoor in de komende jaren ongeveer 800 plekken (inclusief de participatiebanen) nodig zijn. Onze inschatting is deels gebaseerd op het onderzoek 'Met z'n allen aan de slag'. Daarnaast zal maatschappelijke participatie voor een deel van de nieuwe instroom in de WWB ook de eerste stap zijn in ontwikkeling naar werk. De uitvoering van deze plannen doen we als gemeente niet zelf. We vragen instellingen om hiertoe het initiatief te nemen. Zij staan immers dicht bij de burger en zijn daardoor meer deskundig. Onze taak is om uitgangspunten te formuleren waaraan deze plannen moeten voldoen. Voorbeelden hiervan zijn dat initiatieven moeten bijdragen aan de leefbaarheid in de wijk en dat mensen dichtbij uit een gevarieerd aanbod moeten kunnen kiezen. Tenslotte hebben wij een faciliterende rol in de zin van het beschikbaar stellen van geld.

Wij stellen voor om hiervoor in 2015 vanuit het participatiebudget een bedrag te reserveren van 1,3 miljoen euro. Dit bedrag is voor een belangrijk deel gebaseerd op de kosten van begeleiding en premies die we nu ook voor de doelgroep aan de onderkant uitgeven.

Invoering van een nieuw instrument: de tegenprestatie

Sinds januari 2012 hebben gemeenten een nieuw instrument ter beschikking om bijstandsgerechtigden te vragen een tegenprestatie, bestaande uit 'onbeloonde maatschappelijke nuttige werkzaamheden' te verrichten, om zo iets terug te doen voor het ontvangen van een uitkering. De tegenprestatie is *geen* re-integratie instrument en *geen* vrijwilligerswerk. Vrijwilligerswerk, het woord zegt het al, is vrijwillig en kan niet afgedwongen worden. Vrijwilligerswerk heeft op zich ook geen relatie met een WWB-uitkering. Dit in tegenstelling tot de tegenprestatie. De tegenprestatie naar vermogen kan verplicht worden opgedragen aan iedereen met een WWB uitkering in de leeftijd van 18 jaar tot de AOW-gerechtigde leeftijd.

De tegenprestatie is nu nog een bevoegdheid van gemeenten. Dat betekent dat gemeenten vrij zijn om vorm en inhoud te geven aan de tegenprestatie. De verwachting is dat het Rijk deze bevoegdheid zal omzetten in een verplichting. Deze aanscherping van de tegenprestatieplicht is opgenomen in het 'Wetsvoorstel maatregelen op WWB-terrein en overige SZ-wetten'. Dit voorstel is inmiddels naar de Kamer gestuurd en zal naar verwachting op 1 juli 2014 in werking treden. Dit betekent onder andere dat we beleid op dit terrein moeten ontwikkelen en moeten vastleggen in een verordening. Staatssecretaris Klijnsma heeft op 12 november 2013 over dit onderwerp een brief gestuurd naar de Kamer. In deze brief gaat zij vooral in hoe de tegenprestatie op dit moment door gemeenten wordt vormgegeven in beleid en uitvoering.

Het is nog de vraag hoeveel ruimte gemeenten in de nieuwe wet zullen krijgen om dit instrument vorm te geven. Zoals wij er nu tegenaan kijken, zit er 'speelruimte' tussen het vrijwillige van vrijwilligerswerk en het verplicht opleggen plus handhaven van een tegenprestatie. Ons uitgangspunt is dat wij in eerste instantie bijstandsgerechtigden willen uitnodigen en stimuleren om vrijwilligerswerk te gaan doen.

Wij verwachten dat veel bijstandsgerechtigden uit zichzelf op zoek zullen gaan naar vrijwilligerswerk. Het eerder genoemde onderzoek (bijlage 1) heeft immers uitgewezen dat ongeveer de helft van de bijstandsgerechtigden dit al doen. Slechts diegenen die op geen enkele wijze mee willen doen, zullen wij uiteindelijk een tegenprestatie opleggen en een werkplek aanwijzen.

Dit gaan we na duidelijkheid over het wetsvoorstel verder uitwerken.

Participatiebanen

In 2012 zijn wij gestart met de zogenoemde Participatiebanen, die eveneens zijn bedoeld voor bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Als gevolg van forse bezuinigingen hebben we in 2014 geld om 300 mensen actief te laten zijn in een participatiebaan. In 2014 willen wij dit instrument herijken. Verschillende redenen liggen hieraan ten grondslag. Wij waarderen dit instrument omdat het tot mooie resultaten leidt, tegelijkertijd is het ook een duur instrument. We geven relatief veel geld uit (vergoeding instelling en premie klant) aan een kleine groep mensen.

Onze inzet is om onze schaarse middelen zo effectief mogelijk in te zetten, zodat zoveel mogelijk bijstandsgerechtigden daarbij baat kunnen hebben.

Nu wij gebruik gaan maken van het re-integratie-instrument 'sociale activering' (vrijwillige inzet) voor bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, kunnen we de participatiebaan gaan inzetten voor die groep bijstandsgerechtigden die al een stapje dichterbij de arbeidsmarkt staat. Hierdoor wordt het instrument goedkoper want deze groep heeft minder begeleiding nodig.

Verder vinden we het belangrijk om verschillen in beloning zoveel mogelijk weg te nemen. De één ontvangt een premie voor het actief meedoen in onze stad, terwijl een ander hiervoor geen enkele extra vergoeding ontvangt. We zullen deze herijking dan ook gebruiken om re-integratie en participatie instrumenten enerzijds en premies of vergoedingen anderzijds beter op elkaar af te stemmen.

We gaan met burgers en met het maatschappelijk veld in gesprek over de vraag hoe we dit het beste kunnen doen en wat hiervoor nodig is.

Hiertoe kunt u in de tweede helft van 2014 een voorstel van ons tegemoet zien.

Financiële kaders

Het instrument de tegenprestatie zullen we moeten betalen vanuit het huidige uitvoeringsbudget. Zoals het nu lijkt, ontvangen we hier geen extra geld voor vanuit het Rijk.

Voor de overige voorstellen, zullen we vanaf 2015 binnen het participatiebudget geld moeten reserveren. In 2014 blijft er in het participatiebudget niet veel ruimte over voor activiteiten voor de doelgroep aan de onderkant. De reden hiervan is dat we nog veel geld nodig hebben voor de gesubsidieerde arbeid.

Meerjarenbeeld Re-integratiedeel⁷
P-budget (in miljoenen euro's)

2014	2015	2016	2017
18.6	17.5	16.3	15.1

We zien daarom 2014 als ontwikkeljaar. In dit jaar zullen we bovenstaande plannen verder moeten uitwerken en concretiseren. Dat betekent ook dat we in dit stadium nog niet exact aan kunnen geven wat de financiële gevolgen zijn van onze voorstellen. Wel kunnen we een indicatie geven van de kosten voor 2015. Hieronder zetten we de maatregelen en een raming van de kosten voor u op een rij.

⁷ Het re-integratiedeel 2014 van het Participatiebudget is gebaseerd op de voorlopige beschikking. De andere jaren zijn gebaseerd op het meerjarenbeeld 2014 – 2017.

Nota maatschappelijke participatie januari 2014

Financiering vanuit P-budget (begroting 2015)

Maatregel	Bedrag in euro's
Betere voorlichting	Budget neutraal
Optimaliseren gebruik Stip	100.000
Participatiecoaches	300.000
Projecten Maatschappelijke Participatie	1.300.000
Totaal	1.700.000

In 2015 zullen we moeten bekijken hoe we het participatiebudget vanaf 2016 gaan inzetten.

Groep 3 Mensen met een beperking

Waarom doen we dit?

We willen dat zoveel mogelijk mensen met een beperking kansen hebben om mee te doen in onze stad. Dat kan via regulier werk, maar dat lukt slechts voor een kleine groep. Er zijn mensen die zijn aangewezen op specifieke voorzieningen. Het gaat hierbij om twee voorzieningen:

- Wsw (onderdeel Beschut Werken)
- Dagbesteding (begeleiding groep vanuit de AWBZ)

De Wsw valt onder de gemeente. Dagbesteding valt nu nog onder het Rijk. De verwachting is dat gemeenten vanaf 2015 verantwoordelijk worden voor de dagbesteding.

Wat blijven wij doen

Via de voorziening Beschut Werken (onderdeel van de sociale werkvoorziening), werken mensen die door hun lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking een zodanige mate van begeleiding en aanpassingen op de werkplek nodig hebben, dat plaatsing bij een reguliere werkgever niet zonder meer kan worden verwacht. Op dit moment kunnen deze mensen onder begeleiding aan de slag op een beschutte werkplek binnen de werkbedrijven van iederz: bijvoorbeeld op het gebied van de woonconfectie of industrie. Er zijn ook werknemers binnen Beschut die via een detachering (met begeleiding van iederz) bij een reguliere werkgever werken. Ongeveer 500 mensen werken in Beschut werken.

De huidige AWBZ dagbesteding betreft geïndiceerde zorg voor kinderen en volwassenen met matige tot ernstige beperkingen (zie voor omschrijving dagbesteding AWBZ bijlage 7). Dagbesteding of – in AWBZ termen – begeleiding valt uiteen in begeleiding individueel en begeleiding groep. Daarbij kan het om dezelfde inwoner gaan die thuis ondersteuning krijgt bij zijn zelfredzaamheid (begeleiding individueel) en voor een zinvolle invulling van de dag buiten deelneemt aan groepsactiviteiten

(begeleiding groep). Deze activiteiten kunnen variëren van arbeidsmatige dagbesteding (werken in een horecagelegenheid onder begeleiding van de zorgaanbieder) tot activiteiten die op een andere manier bijdragen aan het verlenen van zingeving. Als we in deze nota spreken over dagbesteding, hebben we het over activiteiten in het kader van begeleiding groep.

Dagbesteding biedt mensen structuur in dag en week, sociale contacten en bezigheden. Daarnaast is dagbesteding bedoeld om mantelzorgers te ontlasten. Ongeveer 1650⁸ mensen maken in de stad Groningen gebruik van dagbesteding, waarvan naar onze inschatting 250-400 mensen deelnemen aan een vorm van arbeidsmatige dagbesteding. Deze vorm van dagbesteding vertoont sterke overeenkomsten met de werkzaamheden, die vanuit Beschut Werken worden verricht. Dat betekent dat vanuit verschillende regelingen op meerdere plekken in onze stad dezelfde activiteiten worden georganiseerd, gelijksoortige begeleiding wordt geboden en dat gebeurt voor doelgroepen die voor een deel gelijkjes vertonen. Er is ook een duidelijk verschil. Bij Beschut Werken gaat om een dienstbetrekking en loonvormende arbeid, deelnemers aan dagbesteding doen dit vooral met behoud van uitkering.

Wat gaan we anders doen?

Op 1 januari 2015 (naar verwachting) worden gemeenten verantwoordelijk voor de AWBZ dagbesteding. We willen vormen van dagbesteding – of het nu om recreëren gaat of arbeidsmatige dagbesteding – een plek te geven in of verbinden met de gebiedsgebonden aanpak volgens de uitgangspunten die we hebben vastgelegd in de conceptnota 'Met elkaar, voor elkaar'. Voor de dagbesteding betekent dat:

- er diversiteit en keuzevrijheid zijn voor de burger;
- we dagbesteding zo dicht mogelijk bij de gebruiker organiseren;
- de voorziening zoveel mogelijk algemeen en vrij toegankelijk is (zonder indicatie);
- er een verbinding is met dat deel van de dagbesteding dat niet in de wijk georganiseerd kan worden of onder de kern-AWBZ blijft vallen (intramurale dagbesteding).

Ook bij dagbesteding staan mensen centraal. Eigen kracht en samenredzaamheid vormen de basis waarop (professionele) ondersteuning geboden wordt. We willen dat inwoners de ondersteuning ontvangen vanuit één integrale aanpak met één verantwoordelijk aanspreekpunt. Ons uitgangspunt is, dat er in principe geen indicatie nodig is voor een zinvolle dagbesteding. Primair ligt de focus op het maatschappelijk laten participeren dichtbij huis in de buurt.

We moeten ook realistisch zijn: zonder nu al de precieze omvang te weten is het duidelijk dat een deel van deze groep zo kwetsbaar is (of wordt) dat er geen sprake zal zijn van maatschappelijk participeren. Ook is het nu al duidelijk dat het niet mogelijk en ook niet wenselijk is om voor alle groepen de activiteiten op wijkniveau te organiseren zijn. Sommige specialistische ondersteuning (aard en omvang) valt mogelijk alleen op stedelijk of regionaal niveau te organiseren zoals de begeleiding van mensen met een niet-aangeboren hersenletsel of auditieve handicaps.

⁸ Het gaat hierbij om begeleiding groep (extramuraal). Gegevens CIZ Basisrapportage AWBZ gemeente Groningen, juli 2013.

Om te komen tot vernieuwende vormen van dagbesteding voor deze specifieke groepen (en uiteraard ook voor andere groepen van dagbesteding), vinden we het verder belangrijk om zoveel mogelijk met de andere 23 Groninger gemeenten, in een provinciaal verband AWBZ, samen te werken.

Dat onze provinciale samenwerking zijn vruchten afwerpt is al te zien in het gemeenschappelijk ondersteuningsprogramma voor de groep dak- en thuislozen met veel problemen (Regionaal Kompas 2014-2017). Samen met gemeenten in de regio hebben we hierover afspraken gemaakt. Het bijbehorende nieuwe programma 'Actief onder dak' laat een ombuiging zien ten opzichte van het bestaande programma. We willen dat ook deze doelgroep zoveel mogelijk actief is in onze samenleving. Dat kan door werk, maar ook door het leveren van een maatschappelijke bijdrage. De nadruk ligt dan ook niet meer op zorg en overnemen, maar we zetten in op activering, participatie en wederkerigheid, waarbij we meer ruimte laten aan inwoners zelf om het heft in handen te houden en een eigen bijdrage te leveren aan oplossingen. Ook zetten we geen zware hulpverlening meer in als het lokale sociale team en het eigen netwerk voldoende zijn. Op deze manier leggen we de verbinding tussen de Wet Maatschappelijke Ontwikkeling (Wmo) en de Participatiewet.

Met betrekking tot dagbesteding kijken we ook naar het onderdeel vervoer. De huidige zorginstellingen regelen op dit moment voor een belangrijk deel hun eigen vervoer. We zien op provinciaal niveau veel overlap. We gaan onderzoeken hoe we door het organiseren van de dagopvang dicht bij de inwoner zelf en het bundelen van de verschillende vervoersstromen (doelgroepen vervoer) efficiënter kunnen omgaan met de kosten. Verder is het van belang de integratie binnen dit specifieke vervoer en het openbaar vervoer te bevorderen. Voorbereidend op de overheveling van het huidige AWBZ-vervoer naar de gemeenten, geven zowel vervoerders als zorginstellingen aan graag mee te doen aan experimenten op dit gebied.

Samen ontwikkelen met het werkveld

Op dit moment zien we dat een deel van de huidige leveranciers van groepsgerichte dagbesteding bezig is mee te gaan in de hierboven geschetste beweging. Verschillende zorgaanbieders zijn een samenwerking met elkaar aangegaan en onderzoeken of de verschillende doelgroepen samengevoegd kunnen worden. Daarnaast worden er ook activiteiten ontplooid om mensen uit de doelgroep te mengen met burgers zonder beperking. Ook zien we verplaatsing van activiteiten naar de wijk en dichtbij de woonlocatie (maatwerk in de directe omgeving). Ook komen de diverse zorgaanbieders, en ex-deelnemers (ervaringsdeskundigen) met vernieuwende voorstellen. De plangroepen (Zorgen voor morgen) inventariseren bovendien de aanwezigheid van verschillende vormen van dagbesteding in de wijk. Dit alles biedt een basis om uiteindelijk gezamenlijk te komen tot dagbesteding nieuwe stijl.

We weten dat we er nog niet zijn. In deze notitie geven we op hoofdlijnen de richting aan. Komende periode willen we samen met deelnemers aan dagbesteding, wijkbewoners, belangengroepen en zorgaanbieders in een interactief proces komen tot modellen voor vernieuwde dagbesteding. Deze modellen gaan we in 2014 uitproberen via pilots in een aantal wijken in onze stad. Deze pilots moeten antwoord geven op de meest relevante thema's die we komende periode nog verder zullen

moeten uitwerken en concretiseren: de toegang, de zelfregie, de zelforganisatie, de mate van participatie, het schaalniveau, het mengen van groepen, de rol van de eigen sociale netwerken en de financiering.

SW-Beschut: van binnen naar buiten

In de nota (Re)visie zicht op werk en participatie in stad hebben we de noodzaak aangegeven voor het herstructureren van de Sociale Werkvoorziening. De tekorten in de uitvoering van de SW lopen op. Als we niets doen, zal dit wegens bezuinigingen en dalende budgetten de komende jaren alleen maar toenemen. De lijn die we hierbij voor de korte termijn (ca. 0-2 jaar) voor het beschutte bedrijf voor ogen hebben, is dat we streven naar een beschutte werkomgeving voor medewerkers die dat echt nodig hebben (circa 250 van de 500). Conform de Re-visie zicht op werk en participatie in stad is het ons doel om in de komende twee jaar verder in te zetten op de beweging van binnen naar buiten door de werkbedrijven te verkleinen en meer mensen in groepsverband uit te plaatsen bij reguliere werkgevers. Een groep medewerkers gaat dan aan de slag bij een gewoon bedrijf, maar iederz regelt de begeleiding en de werkgever betaalt hiervoor een vergoeding. Voordeel is dat we op deze manier integratie tussen verschillende groepen mensen bevorderen en stimuleren dat mensen het maximale uit zichzelf halen. Daarnaast biedt het zoeken van werkplekken bij reguliere bedrijven het voordeel dat dit tot goedkopere oplossingen leidt. Minder infrastructuur is dan nodig.

Op langere termijn is het beeld, dat we tot verdergaande integratie willen komen tussen dagbesteding en beschut werken voor de mensen die hierop zijn aangewezen (en die niet geplaatst kunnen worden bij een reguliere werkgever via een detachering of een andersoortige constructie). Een aantal keuzes is nog afhankelijk van landelijke ontwikkelingen en kaders, zoals de uitwerking van het sociaal akkoord, de Participatiewet en de decentralisatie AWBZ. Wanneer hier meer duidelijkheid over is, zullen wij met verdere planvorming hieromtrent komen.

Kansen voor vernieuwing: het aanbrengen van verbindingen

Wat we nu kunnen opmaken uit de contouren van de voorgenomen Participatiewet is dat het vast staat dat er een nieuwe regeling Beschut Werken komt. Hoe dit er precies uit komt te zien en hoe dit zich exact verhoudt met de op te richten Werkbedrijven staat nog niet helemaal vast. De landelijke uitwerking van het Sociaal Akkoord ligt nog in de Werkkamer. Wat daarvan de exacte consequenties zijn, zal komende periode moeten blijken. Beleid met betrekking tot een nieuwe regeling Beschut Werken zullen we in ieder vast moeten leggen in een verordening. Dit biedt ruimte voor het maken van keuzes. We denken nu al na over wat de consequenties kunnen zijn van onze keuzes. Organiseren we dit in de vorm van een eigen (en zelfstandige) voorziening of gaan we deze voorziening, zoveel mogelijk integreren met andere voorzieningen, zoals dagbesteding. Dagbesteding komt vanaf 2015 immers ook bij gemeenten te liggen. Het uitgangspunt voor ons is, dat het resultaat 'maatschappelijk actief' voorop moet blijven staan en dat we regelingen minder belangrijk vinden en zoveel mogelijk met elkaar willen verbinden (minder verkokering).

Pilot maatschappelijke participatie

Het aanbrengen van verbindingen tussen verschillende vormen van maatschappelijke participatie zijn we nu al aan het verkennen in een pilot. Eind 2012 zijn we hiermee gestart. De pilot richt zich op het

ontwikkelen en aanbieden van verschillende soorten activiteiten voor mensen die niet of nauwelijks over arbeidsvermogen beschikken en die vanuit verschillende regelingen (beschut, AWBZ-dagbesteding, WWB) op deze vormen van participatie zijn aangewezen. We proberen binnen deze pilot activiteiten en begeleiding van deze verschillende groepen burgers, zoveel mogelijk met elkaar te laten integreren. Het experiment voeren we uit in en nabij de Vensterscholen van Hoogkerk en Paddepoel.

In onze brief van 18 oktober 2012 (SZ.12.3284677) hebben wij u toegezegd dat u eind 2013 een (tussen)evaluatie van ons ontvangt over deze pilot. Deze tussenstand leggen we gelijktijdig met deze nota aan u voor en treft u aan in bijlage 6. De eerste resultaten zijn positief. Deelnemers laten zich makkelijk samenvoegen, er is meer aanbod beschikbaar voor deelnemers om te kiezen en bovendien wordt er goed samengewerkt. Dit laatste geldt overigens ook voor de betrokken instellingen.

We gaan nog een jaar door met de pilot en we willen de eindevaluatie in december 2014 aan u presenteren.

Financiële kaders

Dagbesteding wordt nog gefinancierd vanuit de AWBZ. Naar verwachting komt de AWBZ begeleiding vanaf 2015 over van het Rijk naar gemeenten. De exacte budgetten zijn nog niet bekend. Wel weten we dat hier een budgetkorting op plaatsvindt van 25%. In Groningen maken zo'n 1650⁹ mensen met een beperking gebruik van dit instrument en de gemiddelde afname bedraagt zo'n 4.5 dagdeel per week. Hierbij kan het zijn dat mensen soms in de stad Groningen wonen en in de provincie deelnemen aan dagbesteding. Dit geldt uiteraard ook andersom. Verder weten we dat de kosten liggen tussen de 40 tot 70 euro per dagdeel.¹⁰ Berekening laat zien dat deze overheveling gepaard gaat met een fors bedrag.

Het beschutte deel van de SW dekken we door de subsidie die we van het Rijk ontvangen. Hierbij maken we geen onderscheid tussen de rijkssubsidie voor het beschutte deel en de rest van de SW populatie. Berekening laten zien dat we in 2014 van de 30.3 miljoen euro die we voor de SW van het rijk ontvangen, zo'n 10.6 miljoen euro naar het beschutte deel gaat. Het geld is niet beschikbaar in die zin dat het vrij besteedbaar is, we geven het uit aan loonkosten.¹¹

⁹ Begeleiding groep extramuraal. Gegevens CIZ Basisrapportage AWBZ gemeente Groningen, juli 2013.

¹⁰ 'Werk is de beste zorg' (Praktisch onderzoek naar de aansluiting van SW beschut werken en AWBZ- arbeidsmatige dagbesteding), Berenschot, 2013.

¹¹ In de begroting 2013 wordt in totaal 8.6 miljoen euro beschikbaar gesteld vanuit gemeentelijke middelen om de tekorten op de SW-uitvoering af te dekken. Een deel daarvan heeft betrekking op het beschutte bedrijf.

Nota maatschappelijke participatie januari 2014

Meerjarenbeeld SW Beschut
(indicatief in miljoenen euro's)

2014	2015	2016	2017
10.6	9.7	8.8	7.9

De subsidie die we voor de Wsw ontvangen zal komende jaren alleen maar dalen. Drie jaar geleden kregen gemeenten een rijkssubsidie van 27 duizend euro per SW-er. De komende jaren daalt die bijdrage gestaag, tot uiteindelijk 22 duizend euro in 2020.

Tenslotte

We gaan een periode tegemoet waarin we met elkaar voor een uitdagende klus staan. De overheveling van taken naar gemeenten, het vormgeven van de tegenprestatie en het verbinden van verschillende vormen van maatschappelijke participatie zijn enkele thema's die waarschijnlijk leiden tot lastige discussies.

Ondanks onze stevige opgave, zien wij de veranderingen in het Sociale Domein ook als een enorme kans. Lokaal kunnen we meer maatwerk bieden en de betrokkenheid van mensen vergroten. Daarnaast kunnen we verschillende taken op het gebied van werk, jeugd en zorg meer integraal uitvoeren en beter op elkaar afstemmen, waardoor de kwaliteit van ondersteuning en zorg verbetert. Voor ons ligt dus de grote uitdaging – voor minder geld – onze dienstverlening goed en wellicht zelfs beter te organiseren. Zo kunnen we een stad blijven waarin dienstverlening en voorzieningen op peil zijn en waarin we zorg en steun kunnen blijven bieden aan Stadjsers die het nodig hebben.

Bijlage 1: Samenvatting twee onderzoeken naar vrijwillige inzet

Hieronder brengen wij de belangrijkste uitkomsten van twee onderzoeken beeld. Beide uitgevoerd door Onderzoek & Statistiek Groningen. Als eerste schetsen we een beeld van de belangrijkste conclusies van de peilingsdag vrijwilligerswerkbeleid 2013. Ten tweede zetten we de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek naar vrijwillige inzet onder bijstandsgerechtigden (Met z'n allen aan de slag) op een rijtje.

Onderzoek vrijwilligerswerkbeleid 2013¹²

1. Als gevolg van veranderende wet- en regelgeving in het Sociale Domein doet de overheid een groter beroep op het vermogen van burgers om zelf keuzes te maken als het gaat om het vragen van hulp aan anderen en hun deelname aan de samenleving. Als gemeente zorgen wij voor voorzieningen die voor iedereen toegankelijk zijn en stimuleren wij dat burgers hun eigen informele zorgnetwerk ontwikkelen. Hierdoor neemt de behoefte aan beroepskrachten af en daarmee het maatschappelijk belang van vrijwilligerswerk sterk toe. Want iedere burger is een potentiële vrijwilliger die geacht wordt zijn of haar steentje bij te dragen.
2. Vrijwilligersorganisaties willen hier graag een rol in vervullen en doen dat vaak ook al. Ze constateren een aantal belemmeringen als het gaat om de inzet van vrijwilligers:
 - **Continuïteit:** Belangstelling voor het doen van structureel vrijwilligerswerk neemt af, vrijwillige (incidentele) inzet is wel relatief populair;
 - **Werkdruk:** Vrijwilligers doen iets vrijwillig, omdat ze het leuk vinden. Willen ze (en kunnen ze) de stress en verantwoordelijkheid dragen die bij de uitvoering van taken op het gebied van zorg en ondersteuning komt kijken;
 - **Deskundigheid:** Sommige taken werden eerder gedaan door beroepskrachten;
 - **Begeleiding:** Een goede begeleiding van de vrijwilliger blijft belangrijk.
3. Om meer vrijwilligers te werven en te behouden:
 - Is een **statusopwaardering** van het vrijwilligerswerk noodzakelijk;
 - Is het wenselijk dat organisaties en de gemeente **meer investeren** in vrijwilligers en de ondersteuning ervan;
 - Is een aanbod **deskundigheidsbevordering** nodig dat goed aansluit bij de wensen en behoeften van vrijwilligers (organisaties);
 - Is meer **invloed van** vrijwilligers op het beleid van de instelling waar zij actief zijn gewenst.
4. Tot slot moet er aandacht zijn voor de gespannen relatie tussen vrijwilligers en betaalde krachten; vrijwilligers voelen zich niet altijd voldoende gewaardeerd en betaalde krachten voelen zich soms bedreigd (gaat hij/zij mijn baan overnemen).

¹² De uitkomsten van het volledige onderzoek liggen ter inzage in de visietrommel.

Vrijwillige inzet onder bijstandsgerechtigden

In verband met de landelijke discussie over de tegenprestatieplicht vonden wij het interessant om onderzoek te doen naar het aantal bijstandsgerechtigden dat in Groningen al op één of andere manier meedoet in onze samenleving. Daarom hebben we Onderzoek en Statistiek Groningen (O&S) gevraagd om hier onderzoek naar te doen.

Het onderzoek richtte zich op dat deel van het klantenbestand van SOZAWE aan wie we geen actieve (re-integratie) dienstverlening bieden. Het gaat hierbij om een groep van ongeveer 6.150 klanten (voorjaar 2013). We hebben deze groep mensen vergeleken met een controlegroep burgers uit de gemeente Groningen die geen bijstandsuitkering ontvangen.

Verder hebben we O&S gevraagd zich in het onderzoek te focussen op de leeftijdscategorie 27 tot 67 jaar. We verwachten van jongeren onder de 27 jaar dat ze zich vooral richten op scholing en/of en betaalde baan en niet op vrijwillige inzet. Mensen die mantelzorger zijn, hebben we ook betrokken bij dit onderzoek. In juni 2013 hebben we uw raad per brief (kenmerk: SZ 13.3743989) geïnformeerd over de uitkomsten van dit onderzoek.

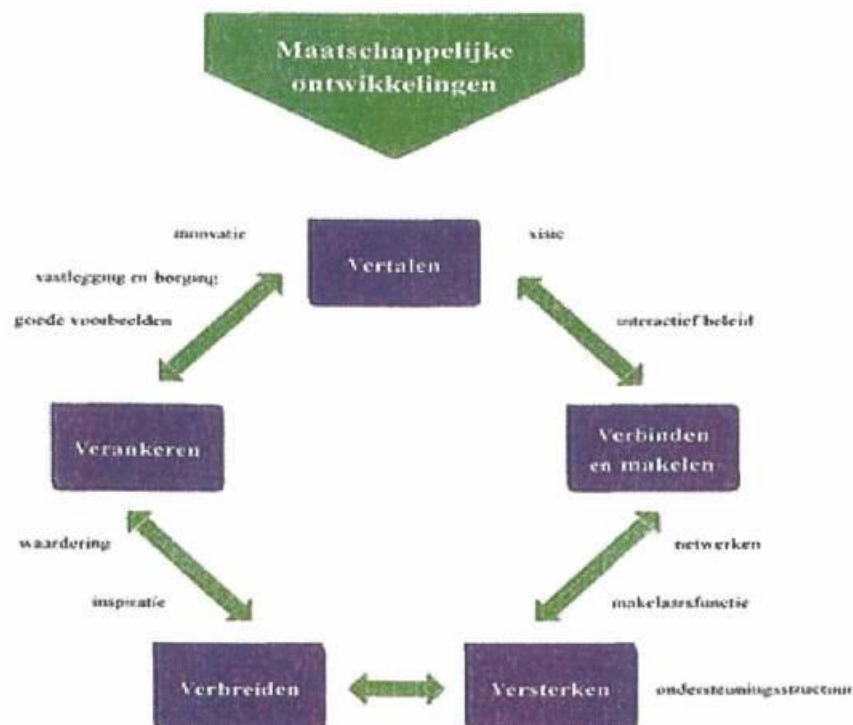
Hieronder zetten we de belangrijkste conclusies uit dit onderzoek naar vrijwillige inzet onder bijstandsgerechtigden op een rijtje:

1. Bijstandsgerechtigden zijn vaker maatschappelijk actief dan niet-bijstandsgerechtigden (respectievelijk 54 procent om 47 procent).
2. Iets meer dan de helft van het klantenbestand van SOZAWE (54 procent), aan wie we geen actieve re-integratie dienstverlening bieden, is al maatschappelijk actief. Van deze groep wil 25 procent nog wel iets meer doen. Bij de controlegroep (niet-bijstandsgerechtigden) wil 10 procent nog wel iets meer doen.
3. Ook bijna de helft van de klanten die nog niet maatschappelijk actief zijn, zou dit wel graag willen (ruim 1.500) mensen. Daarbij is het wel van belang rekening te houden met de geringe lichamelijke en psychische belastbaarheid bij een deel van deze groep.
4. Bijstandsgerechtigden die nu nog niet actief zijn, maar wel willen participeren, geven relatief vaak als reden op dat ze het leuk vinden, nuttig voor zichzelf, maar vooral goed voor de samenleving.
5. Ook ongeveer een kwart van de bijstandsgerechtigden in het onderzoek is nog niet maatschappelijk actief en heeft op dat vlak ook geen ambities. Geestelijke en/of lichamelijke problemen spelen een grote rol om niet actief te zijn.
6. Ongeveer één derde van de bijstandsgerechtigden die maatschappelijk actief zijn, verleent mantelzorg. Dit is een intensieve vorm van maatschappelijke participatie – wordt veel meer tijd aan besteed – dan andere vormen van maatschappelijke participatie.

Bijlage 2: Basisfuncties vrijwilligerswerkbeleid

Het gemeentelijk vrijwilligerswerkbeleid is vormgegeven rondom vijf basisfuncties. Deze zijn door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk en het Ministerie van VWS ontwikkeld om gemeenten en betrokken organisaties te helpen het vrijwilligerswerk goed te ondersteunen. De vijf basisfuncties zijn:

- Vertalen van maatschappelijke ontwikkelingen
- Verbinden en makelen
- Versterken
- Verbreiden
- Verankeren

Cyclus

De basisfuncties volgen elkaar op in een cyclus. Beginnend bij het vertalen van maatschappelijke ontwikkelingen in een visie en concreet beleid (Functie 1: Vertalen). Dit beleid komt door het leggen van verbindingen tussen verschillende partijen interactief tot stand, waarbij een makelaar de partijen bij elkaar brengt en de vrijwilligers toeleidt naar vrijwilligerswerk (Functie: Verbinden en makelen). Voor het ondersteunen van vrijwilligers(organisaties) is een goede structuur nodig, waar de makelaar onderdeel van uitmaakt (Functie 3: Versterken). Tegelijkertijd is het van belang om mensen te blijven inspireren en verleiden om vrijwilligerswerk te doen (Functie 4: Verbreiden). Succesvolle aanpakken,

Nota maatschappelijke participatie januari 2014

goede voorbeelden, kennis en ervaring kunnen vastgelegd worden en zorgen voor borging (Functie 5: Verankeren). Dit borgen gaat gepaard met een evaluatie, die op zijn beurt voor input zorgt voor het actualiseren van de visie en het beleid. En zo is de cirkel rond.

Bijlage 3: Afspraken met Stiel (Programma van Eisen)

Met Stiel hebben wij met betrekking tot de ondersteuning van het vrijwilligerswerk de volgende afspraken voor 2014 gemaakt:

- a. Organisaties worden in staat gesteld eigen vrijwilligerswerkbeleid te formuleren;
- b. Er is een platform waarin organisaties kennis en informatie uitwisselen;
- c. Er is een aanbod van deskundigheidsbevordering dat aansluit bij de behoefte van vrijwilligers(organisaties), met extra aandacht voor fondsenwerving en werving nieuwe vrijwilligers;
- d. Het lokale aanbod van deskundigheidsbevordering wordt met andere aanbieders afgestemd;
- e. Het vrijwilligerswerk wordt actief en positief onder de aandacht gebracht;
- f. Zorgt voor de coördinatie van de NL-DOET-dagen en het ondersteunen van organisaties die daarin participeren.

Bijlage 4: Samenvatting vier visienota's

Vrijwilligersnota 'Investeren in sociaal kapitaal' (2007)

Met ons vrijwilligerswerkbeleid willen wij een zodanig stimulerend vrijwilligersklimaat realiseren dat burgers zich betrokken voelen bij de samenleving en daaraan een duurzaam aandeel leveren. Naast traditionele vrijwilligers zijn er nieuwe doelgroepen, zoals maatschappelijk verantwoorde ondernemers en werknemers, scholieren, studenten, mensen met een uitkering en een groeiende groep actieve ouderen. Mensen willen zich niet altijd meer voor jaren binden en het werk moet in te passen zijn in andere verantwoordelijkheden en tijdspasseringen die deze huidige tijd te bieden heeft. Het aantal natuurlijke vindplaatsen neemt af, onder andere door ontzuiling, individualisering en andere vormen van tijdsbesteding.

Wij willen de komende jaren een groter en gevarieerder potentieel aan vrijwillige inzet van burgers en de bestaande vrijwilligersdoelgroep zichtbaar uitbreiden met jongeren, vitale ouderen, langdurig werklozen en migranten. Dit doen wij vooral door de organisaties in staat te stellen een goed vrijwilligersbeleid te voeren. Wij vinden ons beleid geslaagd als vrijwilligersorganisaties over een aantal jaren aangeven minder problemen te hebben bij het vinden en binden van vrijwilligers.

De ontwikkelingen in het vrijwilligerswerk vragen om nieuwe vormen van vrijwilligersbeleid en ondersteuning. De huidige ondersteuning van het vrijwilligerswerk is hierop nog onvoldoende toegesneden. Wij willen daarom het vrijwilligerswerkbeleid en de ondersteuning van organisaties beter structureren en veel meer vraaggericht gaan werken.

Binnen onze eigen organisatie gaan wij het vrijwilligerswerkbeleid beter inbedden door het *vrijwilligers inclusief* denken en handelen te bevorderen. Om het werk van vrijwilligersorganisaties te vergemakkelijken willen we minder bureaucratische rompslomp en minder regelgeving. Wij ontwikkelen een digitaal handboek met daarin praktische handreikingen voor vrijwilligersorganisaties. Wij gaan het vrijwilligerswerk actief promoten en waarderen door mee te doen aan landelijke promotiedagen voor het vrijwilligerswerk en het belang van vrijwilligerswerk actief onder de aandacht van onze eigen medewerkers te brengen.

Wmo-meerjarenkader 2012 – 2015 'Samen sterk in Stad' (maart 2012)

In het meerjarenkader Wmo 2012-2015 worden de beleidsdoelstellingen voor de komende jaren verder uitgewerkt. We doen dat voor onze stad aan de hand van vier hoofdthema's:

- Beter benutten van de kracht in de samenleving
- Meer ondersteuning op maat, flexibel en dichtbij
- Versterken van de eigen kracht van burgers
- Veranderingen van rollen en verantwoordelijkheden

De programmadoelen worden in de nota per thema nader ingevuld en toegelicht. Ons ambitieniveau is daarbij vooral gericht op het verder ontwikkelen van burgerkracht als sleutel tot participatie. Dit heeft grote betekenis voor onze eigen organisatie, de organisaties in het maatschappelijk middenveld en burgers. Het gaat er om de verkokering, bureaucratie en explosieve groei van

uitgaven die in de afgelopen periode zijn ontstaan een halt toe te roepen. We staan voor de opgave een samenleving te stimuleren waarin de onderlinge sociale verbanden (weer) centraal staan. Het draait daarbij om de vraag hoe mensen hun leven zelfstandig en met elkaar kunnen organiseren, al dan niet aangevuld met ondersteuning. Geen eenvoudige opgave als we kijken wat er nog op ons afkomt (decentralisaties). Met dit meerjarenkader proberen we hier zo goed mogelijk op te anticiperen. We bouwen daarbij voort op de basis die we in de afgelopen periode hebben gelegd.

Re-visie zicht op werk & participatie in Stad (juli 2012)

De 'Re-visie zicht op werk & participatie in Stad' geeft aan op welke manier we dienstverlening aan werkzoekenden en Wsw-medewerkers willen organiseren. Vanwege dalende budgetten en veranderende uitgangspunten binnen het maatschappelijke domein, moeten en willen we op een andere manier uitvoering geven aan de sociale zekerheid en de sociale werkvoorziening in onze stad. We leggen nadrukkelijk de verbinding met bedrijven en maatschappelijke organisaties. We bieden niet meer iedereen een vaste contactpersoon vanuit de gemeentelijke organisatie als het gaat om ondersteuning naar werk en maatschappelijke participatie. We bouwen aan een nieuwe uitvoeringsorganisatie, waarbij in ieder geval SOZAWE en iederz betrokken zijn, voor de ondersteuning van mensen die gebruik maken van de diensten binnen de Wwb en de Wsw. We doen dit om zoveel mogelijk de ondersteuning voor kwetsbare groepen te kunnen waarborgen. Voor burgers in onze Stad betekent dit dat degenen die het zelf kunnen, ook meer zelf moeten doen. Voor Wsw-medewerkers betekent het dat zij zoveel mogelijk bij reguliere bedrijven aan het werk gaan. Voor onze organisatie betekent dit dat we zo efficiënt mogelijk moeten werken en optimaal gebruik moeten maken van de partners in onze gemeente en onze regio.

Visie en uitgangspunten m.b.t. de vernieuwing van het sociale domein 'Groningen voor elkaar' (oktober 2012)

In de nota 'Groningen voor elkaar' omschrijven we de visie en uitgangspunten m.b.t. de vernieuwing van het sociale domein, zoals we die voor ogen hebben. Wanneer taken met betrekking tot de AWBZ van het Rijk overkomen naar gemeenten en wanneer de gemeente verantwoordelijk wordt voor een geïntegreerde uitvoering van taken op de arbeidsmarkt, worden die, waar mogelijk en afhankelijk van de beleidsvrijheid, binnen de kaders van deze nota geïmplementeerd. Nog niet alles is duidelijk, daarom is deze nota het vertrekpunt en wordt die, op onderdelen, mogelijk de komende jaren geactualiseerd.

Bijlage 5: Overzicht met toezeggingen vanuit deze nota

Wat	Wanneer
Verordening Tegenprestatie	Tweede helft 2014
Voorstel herijking Participatiebanen	Tweede helft 2014
Nieuwe verordening Beschut Werken	Tweede helft 2014
Eindevaluatie pilot Maatschappelijke Participatie	December 2014

Bijlage 6: Tussenstand pilot Maatschappelijke Participatie

Achtergrond Pilot Maatschappelijke Participatie

We kennen op dit moment vanuit verschillende wetten en regelingen instrumenten waarmee we sociale redzaamheid en maatschappelijke participatie van verschillende groepen Stadgers stimuleren. Een deel van die regelingen wordt uitgevoerd door de gemeente (bijvoorbeeld de WWB en de Wsw) en een deel wordt door zorgaanbieders uitgevoerd (AWBZ). In de praktijk betekent dit dat er vanuit verschillende regelingen door verschillende instellingen op meerdere plekken in onze stad vormen van maatschappelijke participatie (inclusief infrastructuur) worden georganiseerd, die voor een belangrijk deel overeenkomsten vertonen.

Zoals het nu lijkt, komt vanaf 2015 de uitvoering van de AWBZ-begeleiding over van het Rijk naar gemeenten. Voor ons de aanleiding om samen met een aantal partners in onze Stad in een pilot te verkennen hoe we verschillende regelingen, die we nu veelal verkokerd uitvoeren, op een behendige manier kunnen samenbrengen.

Doel van de pilot

Onze aanname is dat we door deze aanpak winst kunnen behalen, zowel maatschappelijk als financieel. We onderzoeken in de praktijk of het samenbrengen van regelingen gericht op hetzelfde resultaat (maatschappelijk actief) kan leiden tot een aanpak die effectief is. We verwachten dat we daardoor meer mensen maatschappelijk kunnen activeren en dat ze kunnen kiezen uit een groter aanbod. Verder kunnen de samenwerkende organisaties kennis en ervaringen uitwisselen en onderzoeken hoe we het samengaan van regelingen het beste kunnen organiseren. Bovendien spelen de kosten een rol. Kunnen we het in deze vorm ook goedkoper doen.

Aanpak

De pilot is in oktober 2012 gestart. De uitvoering wordt gedaan door WerkPro, NOVO en iederz (gemeente Groningen) en vindt plaats met gesloten beurzen en binnen bestaande budgetten. De gemeente is in dit project niet alleen uitvoerder. We hebben ook een faciliterende en coördinerende rol.

Binnen de pilot stellen de samenwerkingspartners hun activiteiten open voor alle doelgroepen. Deelnemers bieden we dan ook een zinvolle en nuttige activiteit aan bij één van de betrokken organisaties. Het gaat hierbij om de (arbeidsmatige) dagbesteding in de AWBZ en de participatiebanen vanuit de WWB. Bij de Wsw gaat het om mensen met een SW-indicatie en aangewezen zijn op het beschutte deel. Voor zover mogelijk, delen de partners de begeleiding en huisvesting. De pilot Maatschappelijke Participatie richt zich op activiteiten in en rond de Vensterscholen in Hoogkerk en Paddepoel omdat zowel WerkPro, NOVO en iederz in deze delen van de Stad actief zijn. Bovendien levert de pilot op deze manier een bijdrage aan maatschappelijke doelen, zoals de leefbaarheid in de wijk.

Resultaten en bevindingen

Zijn de verschillende doelgroepen vergelijkbaar?

Als we de vraag willen beantwoorden in hoeverre de drie verschillende doelgroepen vergelijkbaar zijn, dan zien we duidelijke verschillen. De doelgroep van NOVO en iederz kenmerkt zich door motivatie en plichtsbesef, vooral als het gaat om aanwezigheid. Hier moeten we sommige WWB-ers meer in motiveren. Verder leert ervaring dat integratie tussen de verschillende groepen mogelijk is en dat de deelnemers zich makkelijk laten samenvoegen. Bovendien wordt er goed samengewerkt, waarbij we moeten opmerken dat de cliënten van NOVO meer gedijen in een omgeving met routinematige werkzaamheden, terwijl de WWB-populatie hierin meer flexibel is. Wat verder opvalt, is dat de WWB-populatie en enkele SW-ers zelfstandiger zijn en over meer vaardigheden beschikken dan de andere doelgroep. In de toekomst kan dit perspectief bieden om 'sterkere' kandidaten te vragen de iets 'zwakkere' kandidaten te ondersteunen.

Kwantitatieve resultaten

Vijftig deelnemers zijn afgelopen jaar gestart in de pilot, terwijl het onze doelstelling was om ongeveer 60 deelnemers op deze manier te activeren. Op dit moment zijn nog 36 mensen actief in de pilot. De reden van uitval heeft vooral te maken met ziekte en motivatie. Een belangrijk deel van de deelnemers is afkomstig van NOVO. Het aantal deelnemers vanuit de WWB populatie blijft achter. Dit heeft te maken met de toestroom van deze groep en het feit dat we de pilot uitvoeren in twee specifieke wijken. Om ons te helpen deze groep voor de pilot te activeren hebben we hulp gevraagd aan onze netwerkpartners in de wijk (sociaal buurtbeheer, Stiel, MJD).

Ook kunnen er meer mensen vanuit iederz aan de pilot deelnemen. Gevoelens van onzekerheid en onveiligheid maakt dat de stap om deel te nemen (te) groot is. Daarnaast is een belemmerende factor het feit dat iederz veel resultaatafspraken heeft gemaakt met externe opdrachtgevers waardoor er geen mensen vrij gemaakt kunnen worden voor de pilot.

Samenwerking tussen instellingen

Als we kijken naar de onderlinge samenwerking van de betrokken instellingen, dan verloopt deze goed. Er is bereidheid om kennis en informatie te delen, deelnemers over te dragen, nieuwe initiatieven worden ontwikkeld en bij problemen wordt er gezocht naar oplossingen. Sommige begeleiders vinden het ondersteunen van deelnemers uit andere doelgroepen niet gemakkelijk. Dit is nieuw en verdient aandacht. Wij bieden deze begeleiders coaching en ondersteuning aan.

Een punt van discussie tussen samenwerkende partners is de vergoeding voor de ondersteuning van deelnemers. We hebben afgesproken om de pilot uit te voeren met gesloten beurzen. In de praktijk blijkt dat dit niet eenvoudig is. De vergoeding vanuit de AWBZ voor dagbesteding is hoger, dan de vergoeding voor het begeleiden van een deelnemer in een participatiebaan. In de toekomst wordt dit probleem opgelost, wanneer we één uitvoeringsbudget ontvangen voor het Sociale Domein.

De betrokken organisaties zijn zeer gemotiveerd om inhoud en vorm te geven aan de pilot. Lastig is, dat medewerkers afkomstig zijn van drie afzonderlijke organisaties met verschillende belangen. Hierdoor ontbreekt soms de regie en het gemeenschappelijke doel. We gaan hier meer aandacht aan besteden. Bovendien willen we meer aandacht besteden aan de vraag of onze manier van samenwerken efficiënt is.

Maatschappelijke opbrengsten

De werkwijze, die we hebben gekozen, leidt tot meer mogelijkheden voor burgers. We bundelen activiteiten, waardoor deelnemers uit een groter aanbod kunnen kiezen. Er zijn meer dan 13 verschillende vacatures waarop we meerdere deelnemers kunnen plaatsen. De activiteiten zijn ook zeer verschillend. Deelnemers kunnen actief zijn in de groenvoorziening, de horeca of een ondersteunende functie vervullen in één van de Vensterscholen. Er zijn ook nieuwe initiatieven ontstaan, zoals een wekelijks terugkerende verkooppunt van tweedehands kleding in Paddepoel of het onderhouden van moestuintjes in de buurt. Bij dit laatste hebben we de aansluiting gezocht met het armoedebeleid (Toentje). Al deze activiteiten dragen bij aan de verbetering van het beheer, het onderhoud of de leefbaarheid in de wijk.

Financieel voordeel

Als we de vraag moeten beantwoorden of deze aanpak leidt tot een goedkopere uitvoering, dan moeten we u helaas het antwoord op dit moment nog schuldig blijven. We hebben nog niet voldoende inzicht in de kosten. De reden hiervan is dat we afgelopen jaar vooral de focus hebben gelegd op de onderlinge samenwerking, het ontwikkelen van activiteiten en het stimuleren van deelnemers om mee te doen. De komende periode gaan we hiermee aan de slag.

Verbreding van de pilot

De pilot concentreert zich fysiek op twee plekken, namelijk in en rondom de Vensterscholen in Hoogkerk en Paddepoel. Dit heeft zijn voordelen, maar we moeten tegelijkertijd constateren dat dit ook een beperkende factor is. We ontwikkelen veel nieuwe activiteiten, waardoor we als samenwerkingspartners mogelijkheden zien om de pilot breder uit te rollen. Hierdoor kunnen we nog meer Stadgers een aanbod doen. Daarnaast willen we meer de verbinding zoeken met bestaande initiatieven die erop stedelijk niveau al zijn. We denken dan bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van het wijkbedrijf in Selwerd.

Hoe gaan we verder?

De samenwerkingspartners gaan de pilot met een jaar verlengen. Bij de start van het project in 2012 hebben we afgesproken dat de looptijd van deze pilot een jaar is, maar dat we een eventuele verlenging bij voorbaat niet wilden uitsluiten. Dit in afwachting van de ontwikkelingen rondom de AWBZ en de Participatiewet. In dit jaar willen we een aantal accenten leggen. We willen de pilot verbreden door meer partners aan ons te binden en door meer verbindingen te leggen met vergelijkbare initiatieven in onze stad. Ook gaan we bekijken in hoeverre we de samenwerking met het beschutte deel van iederz kunnen gaan intensiveren. Daarnaast willen we inzoomen op de vraag of we financieel voordeel kunnen behalen uit onze aanpak. Tenslotte willen we onderzoeken of deelnemers tevreden zijn.

Bijlage 7: Definitie dagbesteding in de huidige AWBZ

(Bron: inspiratiewijzer voor transitie AWBZ-WMO)

Dagbesteding is een structurele tijdsbesteding met een welomschreven doel waarbij de cliënt actief wordt betrokken en die hem/haar zingeving verleend.

Dagbesteding valt onder de AWBZ-functie Begeleiding. Deze omvat activiteiten aan AWBZ-geïndiceerde met een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische aandoening of beperking, of een verstandelijke, lichamelijke of zintuigelijke handicap die matig of zware beperkingen hebben op het terrein van:

- Sociale redzaamheid
- Bewegen en verplaatsen
- Psychisch functioneren
- Het geheugen en oriëntatie
- Het vertonen van matig tot zwaar probleemgedrag

De begeleidingsactiviteiten zijn gericht op het bevorderen, behouden of compenseren van de zelfredzaamheid en zijn bedoeld om opname in een instelling of verwaarlozing van de persoon te voorkomen.

De begeleidingsactiviteiten bestaan uit:

- Ondersteunen bij of oefenen met het aanbrengen van structuur of het voeren van regie
- Ondersteunen bij of oefenen met vaardigheden of handelingen
- Overnemen van toezicht op de persoon